

6 JULI 2026

Rapport

Ministerie van Financiën
Datakluis

26-F071/JH/DdH/DR/MO/1004793

Inhoud

1. Inleiding 4

1.1 Inleiding 4
1.2 Achtergrond en aanleiding van de opdracht 4
1.3 Doel en scope 4
1.4 Onderzoeksvragen 4
1.5 Specifieke voorwaarden en beperkingen 6
1.6 Opbouw rapport 6

2. Verrichte werkzaamheden 7

2.1 Inleiding 7
2.2 Verrichte werkzaamheden 7
2.3 Interviews 7
2.4 Databronnen 8
2.5 Dataverwerking 8
2.6 Documentreview 8

3. Bevindingen 9

3.1 Inleiding 9
3.2 Beantwoording onderzoeksvragen 9
3.3 Achtergrond 15
3.4 Toepassing AVG en Archiefwet en juridisch kader gegevensbeheer 20
3.5 Ontstaan en inzet van de datakluis binnen de implementatie van de AVG 23
3.6 Vulling en gebruik van de datakluis en bijbehorende processen 33
3.7 Opschoning, eigenaarschap en inrichting van governance van de datakluis 43
3.8 PEFD en informatie-uitvragen binnen de Belastingdienst 50
3.9 Herinrichting beheer en inventarisatie van de datakluis 59
3.10 Informatievoorziening aan de Tweede Kamer over de datakluis 64
3.11 Afgeschermde omgevingen 82

4. Aanbevelingen 90

5. Afsluiting 92

5.1 Tot slot 92

Bijlagen

A. Afkortingenlijst 93

B. Overzicht afdelingen 94

C. Vergelijking Tijdlijn 96

1. Inleiding

1.1 Inleiding

1) Deze rapportage is opgesteld door het onderzoeksteam van BDO Investigations B.V. (hierna: 'BDO') in opdracht van het Ministerie van Financiën (hierna: 'opdrachtgever' of 'Ministerie van Financiën'). Deze opdracht is vastgelegd in een opdrachtbevestiging d.d. 28 mei 2026 met kenmerk 26-F056/JH/DdH/MdV/1004793 overeengekomen tussen BDO en het Ministerie van Financiën.

1.2 Achtergrond en aanleiding van de opdracht

2) Tijdens werkzaamheden van de Belastingdienst om de informatiehuishouding verder op orde te krijgen, is een 'datakluis' opnieuw in beeld gekomen als informatiebron. Deze datakluis betreft een afgesloten digitale omgeving waarin circa 64 miljoen bestanden zijn opgeslagen.

3) De datakluis is in 2019 ingericht met als doel - tegen de achtergrond van achterstanden in het opschonen en vernietigen van gegevens - materieel compliant te zijn met de Archiefwet en de in 2018 ingevoerde Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: 'AVG'). Door het onderbrengen van gegevens in deze omgeving werd beoogd:
   - toegang van medewerkers tot verouderde gegevens te beperken;
   - te voorkomen dat documenten onterecht zouden worden vernietigd;
   - op een later moment zorgvuldige archivering mogelijk te maken.

4) De Kamer is destijds geïnformeerd over de inrichting van deze datakluis.

5) Tot op heden zijn de archiefbescheiden in de Datakluis niet zodanig gearchiveerd dat wordt voldaan aan het uitgangspunt van de Archiefwet: dat archiefbescheiden in goede geordende en toegankelijke staat dienen te verkeren. Daarnaast is deze mogelijk niet betrokken bij informatieverzoeken in het kader van maatschappelijk en politiek relevante dossiers. Eind 2025 is vastgesteld dat documenten niet zijn verstrekt aan de Parlementaire Enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening (hierna: 'PEFD'), terwijl dit wel had moeten gebeuren.

6) In een daaropvolgend debat is toegezegd dat een externe partij een tijdlijn opstelt van de gebeurtenissen rond de datakluis.

7) Daarnaast is een afgeschermde schijf aangetroffen met een verzameling veiliggestelde mailboxen. Deze omgeving maakt geen onderdeel uit van de datakluis, maar valt wel binnen de reikwijdte van dit onderzoek.

1.3 Doel en scope

8) Het doel van het onderzoek voor het Ministerie van Financiën is het inzichtelijk maken van een feitelijk onderbouwde tijdlijn betreffende de totstandkoming, inrichting, het gebruik en de governance van de datakluis en de afgeschermde omgeving.

9) De onderzoeksperiode betreft de periode vanaf het moment van besluitvorming tot het opstellen, inrichten en vullen van de datakluis en de afgeschermde omgeving, tot en met 15 april 2026, zijnde het moment waarop door de betrokken staatssecretarissen een brief aan de Tweede Kamer is verzonden.

1.4 Onderzoeksvragen

10) In de opdrachtbevestiging d.d. 28 mei 2026 is de volgende centrale onderzoeksvraag als volgt opgenomen:

Wat zijn de achtergronden, het proces van totstandkoming, de inrichting, het gebruik en de governance van de datakluis en de afgeschermde omgeving, in hoeverre is hierbij gehandeld conform de Archiefwet en de AVG, en hoe is het proces verlopen nadat bleek dat informatie uit deze omgevingen mogelijk relevant was voor de Kamer?

11) Daarnaast zijn in de opdrachtbevestiging d.d. 28 mei 2026 ter beantwoording van de hoofdvraag de volgende deelvragen opgenomen:

Achtergronden, inrichting en governance

- Wat waren de aanleiding(en), doelstellingen en uitgangspunten voor het besluit in 2019 om een datakluis en later een afgeschermde omgeving in te richten?
- Hoe is de besluitvorming verlopen rond ontwerp, inrichting en vulling van de datakluis en de afgeschermde omgeving?
- Welke governance- en beheersstructuur was bij oprichting beoogd, inclusief:
  - mandaten, besluitvormingslijnen en verantwoordelijkheden;
  - afspraken en procedures rond archivering en vernietiging van data;
  - afspraken en procedures rond ontsluiting en gebruik van data;
  - monitoring- en loggingmogelijkheden?
- Hoe zijn de datakluis en de afgeschermde omgeving feitelijk ingericht en gevuld, inclusief:
  - aard en herkomst van de opgenomen data;
  - mutaties na initiële vulling en de grondslagen daarvoor?
- Hoe zijn de governance en het beheer feitelijk uitgevoerd en hoe hebben deze zich ontwikkeld in de tijd, inclusief:
  - wijzigingen in governance en beheer;
  - effecten van organisatorische wijzigingen, waaronder de ontvlechting van Belastingdienst, Douane en Toeslagen?

Doelstelling (compliance) en doelbereik

- In hoeverre zijn de beoogde doelstellingen van de datakluis en de afgeschermde omgeving gerealiseerd, in het bijzonder ten aanzien van compliance met de Archiefwet en de AVG?
- Welke activiteiten zijn verricht om deze doelstellingen te realiseren?
- Op welke wijze hebben monitoring en sturing op doelrealisatie plaatsgevonden?
- Hoe is verantwoording afgelegd over de voortgang van de doelrealisatie, zowel intern als richting de Kamer?
- Welke besluiten zijn genomen, dan wel niet genomen, met betrekking tot het archiveren of vernietigen van data, en wat zijn de verklaringen voor het feit dat dit tot op heden niet in overeenstemming met de Archiefwet heeft plaatsgevonden?

Gebruik binnen de IHH

- Op welke wijze is sinds 2019 gebruikgemaakt van de datakluis en de afgeschermde omgeving binnen de IHH van het ministerie van Financiën?
- In hoeverre is informatie uit de datakluis gebruikt of juist niet gebruikt bij informatieverzoeken, in het bijzonder bij maatschappelijk en politiek relevante dossiers?
- Welke belemmeringen hebben bestaan ten aanzien van het gebruik en de ontsluiting van de data, en wat was de aard en oorzaak van deze belemmeringen?

Proces richting informatieverstrekking aan de Kamer

- Hoe is het proces verlopen vanaf het moment dat in 2025 duidelijk werd dat de datakluis en de afgeschermde omgeving mogelijk relevante informatie bevatten voor informatieverstrekking aan de Kamer?
- Waarom zijn de datakluis en de afgeschermde omgeving in eerdere informatieverzoeken niet betrokken?
- Welke besluiten en activiteiten zijn bepalend geweest voor het moment waarop melding is gedaan aan de Tweede Kamer?
- Welke afwegingen hebben ten grondslag gelegen aan de wijze waarop dit proces is verlopen?
- Op basis van welke overwegingen is vastgesteld dat er voldoende inzicht was om de Kamer te informeren?

1.5 Specifieke voorwaarden en beperkingen

12) ***Juistheid en volledigheid van de informatie***
De aan ons verstrekte mededelingen zijn verstrekt op basis van vrijwilligheid en op die wijze in onze rapportage betrokken. Waar mogelijk hebben wij verschillende bronnen geconsulteerd.

13) De uitkomsten van de uitgevoerde werkzaamheden zijn gebaseerd op aan ons verstrekte mondelinge, schriftelijke en digitale informatie. Dit impliceert dat de juistheid en volledigheid van deze observaties afhankelijk zijn van deze ter beschikking gestelde mondelinge, schriftelijke en digitale informatie. Voor de verrichte werkzaamheden verwijzen wij naar de relevante passages per onderdeel van dit rapport.

14) ***Conclusies voorbehouden aan de lezer***
Dit rapport vormt een weergave van de uitkomsten van de uitgevoerde werkzaamheden en bevat geen conclusies of kwalificaties van ons over het handelen (of nalaten) van betrokkenen. Het doel van dit rapport is dat de lezer zelf een oordeel vormt over de werkzaamheden en over de in het rapport weergegeven bevindingen en op basis daarvan zelf conclusies trekt.

15) ***Inachtneming regelgeving***
Wij hebben onze werkzaamheden uitgevoerd met inachtneming van de relevante regelgeving in de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants ten aanzien van professionaliteit, integriteit, objectiviteit, vertrouwelijkheid, vakbekwaamheid en zorgvuldigheid. De in dit rapport beschreven werkzaamheden zijn uitgevoerd met inachtneming van Praktijkhandreiking 1111 'Overige opdrachten' van het NBA van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants.

16) ***Geen controle of beoordelingsopdracht***
De aard van de uitgevoerde werkzaamheden houdt in dat door BDO geen accountantscontrole is toegepast en dat geen aan controle verwante opdracht, beoordelingsopdracht en/of due diligence-onderzoek is uitgevoerd.

17) ***Geen juridisch advies***
In deze rapportage wordt geen juridisch advies gegeven ongeacht of in ons rapport wordt verwezen naar relevante wet- en regelgeving. Daarom kan geen zekerheid worden ontleend dat er aan de (destijds) geldende wet- en regelgeving is voldaan.

18) ***Rapportage en verspreidingskring***
Dit rapport wordt in beginsel uitsluitend geschreven voor u als opdrachtgever en mag gebruikt worden om de Tweede Kamer te informeren. Het rapport mag zonder onze uitdrukkelijke schriftelijke toestemming vooraf niet verder worden verspreid. Bevindingen dienen alleen in totaalverband, de rapportage als geheel, gelezen te worden en kunnen niet als op zichzelf staand worden beschouwd.
Het gebruik en de verspreiding van dit rapport geschiedt enkel binnen het doel en de scope van het onderzoek en ten behoeve van de publieke taak (waaronder informatieverstrekking aan de Tweede Kamer).

1.6 Opbouw rapport

19) In hoofdstuk 2 gaan wij in op de door ons verrichte werkzaamheden die hebben geleid tot de observaties in dit rapport. Vervolgens bevat hoofdstuk 3 een beschrijving van de bevindingen. In hoofdstuk 4 doen wij aanbevelingen voor eventueel vervolgonderzoek en in hoofdstuk 5 sluiten wij het rapport af.

2. Verrichte werkzaamheden

2.1 Inleiding

21) *In dit hoofdstuk zetten wij de uitgevoerde werkzaamheden uiteen. Dit hoofdstuk is geschreven om de lezer te informeren hoe onze bevindingen tot stand zijn gekomen teneinde de lezer te ondersteunen in het wegen van de bevindingen.*

2.2 Verrichte werkzaamheden

22) We zetten in onderstaande paragrafen uiteen hoe invulling is gegeven aan het proces omtrent het verkrijgen van data ten behoeve van het onderzoek.

2.3 Interviews

23) Wij hebben interviews gehouden met (voormalig) medewerkers van het Ministerie van Financiën en de Belastingdienst om inzicht te krijgen in een gereconstrueerde en feitelijk onderbouwde tijdlijn betreffende de totstandkoming, inrichting, het gebruik en de governance van de datakluis en de afgeschermde omgeving.

2.3.1 Totstandkoming selectie geïnterviewden

24) Op 25 mei 2026 hebben wij van de opdrachtgever een lijst met 22 (voormalig) medewerkers ontvangen van wie mogelijk betrokken zijn geweest bij het proces rondom de datakluis of de afgeschermde omgeving, gedurende de onderzoeksperiode. De lijst is gedurende het onderzoek uitgebreid door de opdrachtgever aan de hand van (nieuwe) informatie uit de interviews en beschikbaar gestelde documenten. De finale lijst op 17 juni 2026 bevatte 32 namen, hiervan zijn 29 mensen geïnterviewd. De geïnterviewde personen hebben allemaal verschillende rollen van betekenis gehad ten aanzien van de datakluis of de afgeschermde omgeving tussen 2017 en 2026. De geselecteerde personen zijn een afgewogen representatie van de betrokkenheid van de organisaties ten aanzien van meerdere fasen in de onderzoeksperiode.

2.3.2 Interviewprocedure

25) De interviews zijn op vrijwillige basis afgenomen. De interviews hebben in beginsel fysiek plaatsgevonden op de standplaats van de betreffende persoon, waaronder het Ministerie van Financiën te Den Haag, het Rijkskantoor De Knoop te Utrecht, de Belastingdienst te Apeldoorn en BDO Utrecht. In gevallen waarin de betreffende persoon niet langer in dienst was bij een van deze organisaties, of het interview om een andere reden niet fysiek kon plaatsvinden, heeft het interview via Microsoft Teams plaatsgevonden.

26) De interviews zijn afgenomen door twee leden van het onderzoeksteam, bestaande uit een interviewer en een notulist. In enkele gevallen heeft het onderzoeksteam besloten het interview met drie teamleden af te nemen.

27) Van ieder interview is een verslag opgesteld dat als onderbouwing is opgenomen in het onderzoeksdossier. Met geïnterviewden is voorafgaand aan het interview afgestemd dat deze verslagen in beginsel niet ter wederhoor worden voorgelegd aan de geïnterviewden. Opgenomen passages worden voor zover mogelijk onderbouwd met aangeleverde documenten en andere interviews. Indien echter passages uit een interview in het rapport zouden worden opgenomen die direct aan een geïnterviewde kunnen worden toegeschreven en deze niet uit andere interviews of bronnen blijken, is toegezegd deze specifieke passages ter verificatie aan de betreffende geïnterviewde voor te leggen.

28) In het rapport zijn geen namen van personen opgenomen. De personen zijn aangeduid door middel van omschrijving van de afdeling waar zij destijds werkzaam waren. Ook namen die worden aangehaald in beschrijvingen van documentatie zijn door het onderzoeksteam geanonimiseerd.

2.4 Databronnen

29) Het Programmateam Datakluis heeft aan BDO twee tijdlijnen verstrekt; een niet-geverifieerde tijdlijn (*20260601 Bestanden per datum t.a.v. tijdlijn.xlsx*) en een uitgebreidere versie hiervan (*20260608 vragen en tijdlijn BDK v0.1.xlsx*).

30) In beide tijdlijnen wordt verwezen naar documenten die dienen ter onderbouwing van de opgenomen gebeurtenissen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen openbaar beschikbare en niet-openbaar beschikbare documenten. De niet-openbaar beschikbare documenten zijn door het Programmateam Datakluis aangeleverd. De openbaar beschikbare documenten hebben wij, op basis van de in de tijdlijnen opgenomen omschrijvingen, online opgezocht en gedownload.

31) Ter ondersteuning van de tijdens interviews verstrekte informatie hebben (voormalig) medewerkers van het Ministerie van Financiën en de Belastingdienst documentatie aangeleverd. De door geïnterviewden en het Programmateam Datakluis verstrekte documentatie is aangeleverd via de BDO fileshare-applicatie en per e-mail.

2.5 Dataverwerking

32) Voor de verwerking van de aangeleverde data is gebruikgemaakt van het platform RelativityOne. RelativityOne is een cloudgebaseerd eDiscovery-platform dat wordt ingezet voor het verwerken en analyseren van ongestructureerde data. Binnen dit onderzoek is RelativityOne gebruikt voor het centraal beheren, analyseren en vastleggen van de documentatie en de uitgevoerde reviewwerkzaamheden.

33) Bij de verwerking van de data is geen deduplicatie op documentniveau toegepast. Alle ontvangen documenten zijn integraal verwerkt en beschikbaar gesteld, met behoud van de oorspronkelijke metadata en mappenstructuur, voor zover aanwezig in de brondata. Hiermee zijn de volledigheid en herleidbaarheid van de documentatie geborgd.

2.6 Documentreview

34) De documenten die ter onderbouwing zijn opgenomen in de niet-geverifieerde tijdlijn (20260601 Bestanden per datum t.a.v. tijdlijn.xlsx) zijn inhoudelijk beoordeeld op de mate van overeenstemming tussen de beschrijving van de gebeurtenis in de tijdlijn en de inhoud en context van het bijbehorende document. Daarnaast zijn de documenten verdeeld in fasen, teneinde de structurering van de gebeurtenissen op de tijdlijn te ondersteunen.

3. Bevindingen

3.1 Inleiding

36) Dit hoofdstuk begint met de beantwoording van de onderzoeksvragen in paragraaf 3.2, onderverdeeld naar de datakluis en de afgeschermde omgeving. In paragraaf 3.2 wordt per onderzoeksvraag op samenvattende wijze antwoord gegeven. Voor aanvullende informatie, context en details wordt verwezen naar paragraaf 3.3 tot en met 3.11. Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen is het van belang om het rapport in zijn geheel en in samenhang te lezen. Vanaf paragraaf 3.3 wordt een feitelijk overzicht van gebeurtenissen op basis van interviews en documentenanalyse gegeven. De gebruikte documenten zijn afkomstig uit open bronnen, door de opdrachtgever verstrekt of door geïnterviewden aangeleverd.

37) De beschrijving volgt hoofdzakelijk een chronologische ordening in de vorm van een tijdlijn. Waar nodig wijkt deze volgorde af ter bevordering van de overzichtelijkheid. De tekst maakt deze afwijkingen expliciet, voornamelijk in de periodeaanduidingen in de alineakopjes.

38) In dit kader zijn ook gebeurtenissen opgenomen die betrekking hebben op parallelle ontwikkelingen, waaronder externe rapportages en onderzoeken, voor zover deze in de beschouwde periode hebben plaatsgevonden en soms in de geraadpleegde bronnen zijn genoemd.

39) In dit rapport wordt ten behoeve van de leesbaarheid veelvuldig gebruikgemaakt van afkortingen voor namen van afdelingen, directies, programma's en andere organisatorische onderdelen. Bij de eerste vermelding in de tekst wordt de volledige naam voluit geschreven, gevolgd door de bijbehorende afkorting, evenals de organisatorische eenheid waartoe het genoemde onderdeel behoort. In het verdere verloop van het rapport wordt vervolgens de afkorting gebruikt. Een overzicht van de gebruikte afkortingen is opgenomen in bijlage A. In bijlage B is weergegeven tot welke organisatorische eenheid de genoemde onderdelen behoren.

3.2 Beantwoording onderzoeksvragen

Datakluis

Wat waren de aanleiding(en), doelstellingen en uitgangspunten voor het besluit in 2019 om een datakluis in te richten?

40) Uit documentatie en interviews volgt dat de datakluis in 2019 is ingericht in een situatie waarin binnen de Belastingdienst sprake was van aanzienlijke achterstanden in het opschonen, archiveren en vernietigen van gegevens. Deze situatie hield verband met de omvang en versnippering van ongestructureerde data, met name op netwerkschijven (Q-schijf), in combinatie met het ontbreken van eenduidige processen voor gegevensbeheer. De inrichting van de datakluis werd geplaatst in de context van de implementatie van de AVG en de daarmee samenhangende verplichtingen rond gegevensbescherming, alsmede de verplichtingen voortvloeiend uit de Archiefwet.

41) De doelstellingen van de datakluis waren volgens de beschikbare informatie:

- het beperken van toegang tot verouderde en mogelijk niet (meer) rechtmatig verwerkte gegevens;
- het voorkomen dat gegevens onterecht zouden worden vernietigd voordat beoordeling op archiefwaardigheid had plaatsgevonden;
- het faciliteren van een latere, meer zorgvuldige beoordeling, archivering en/of vernietiging van gegevens.

Hoe is de besluitvorming verlopen rond ontwerp, inrichting en vulling van de datakluis?

42) Uit documentatie volgt dat de besluitvorming over de inrichting van de datakluis plaatsvond in de eerste helft van 2019, in aanloop naar de deadline voor implementatie van de AVG. Hierbij werd binnen de organisatie onderkend dat het niet haalbaar was om de bestaande achterstanden bij gegevensopschoning vóór deze deadline volledig weg te werken. De besluitvorming was erop gericht om op korte termijn een werkbare oplossing te realiseren. De regie lag daarbij bij de concerndirectie Informatievoorziening en

Databeheersing Belastingdienst (hierna: 'IV&D'), terwijl de technische realisatie is uitgevoerd door de Informatievoorziening Belastingdienst (hierna: 'IV'), met name Lokale Informatievoorziening Belastingdienst (hierna: 'LIV').

43) Directies kregen een rol bij het aanleveren van gegevens voor plaatsing in de datakluis. Dit gebeurde op basis van vooraf vastgestelde criteria, zoals de ouderdom van bestanden (bijvoorbeeld op basis van mutatiedatum). In de praktijk werden hiervoor door directies lijsten opgesteld, op basis waarvan bestanden geautomatiseerd werden geselecteerd en verplaatst.

Welke governance- en beheersstructuur was bij oprichting beoogd?

44) Bij de inrichting van de datakluis is volgens documentatie uitgegaan van een governance-model waarin verschillende rollen en verantwoordelijkheden zijn onderscheiden, zoals technisch beheer van de voorziening bij IV/LIV, inhoudelijk eigenaarschap van de gegevens bij de afzonderlijke directies, de aanwijzing van kluisbeheerders met specifieke autorisaties voor toegang en beheer en de toepassing van een aanvraagprocedure voor het opvragen en terugplaatsen van bestanden. De kluisbeheerders zijn per directie aangewezen door de directies zelf waarbij de rolbeschrijving is bepaald door IV&D.

45) Uitgangspunt was dat de verantwoordelijkheid voor het beoordelen van gegevens (ten aanzien van archiefwaardigheid, bewaartermijnen en vernietiging) bij de directies bleef liggen, en dat deze beoordeling op een later moment zou plaatsvinden.

Hoe is de datakluis feitelijk ingericht en gevuld?

46) Uit documentatie en interviews volgt dat de datakluis technisch is ingericht als een afgeschermde opslagomgeving waarin grote hoeveelheden ongestructureerde data zijn ondergebracht. De vulling van de datakluis vond plaats door geautomatiseerde verplaatsing van bestanden vanuit samenwerkingsgebieden (Q-schijf). De selectie van bestanden was gebaseerd op generieke criteria, zoals mutatiedatum of ouderdom, en niet op inhoudelijke beoordeling per bestand of dossier.

47) Na verplaatsing werden in de oorspronkelijke mappenstructuur HTML-verwijzingsbestanden geplaatst. Deze webpagina's bevatten een verwijzing naar het originele document in de datakluis en faciliteerden een aanvraagproces voor terugplaatsing. Het feitelijke document was daarmee niet langer direct toegankelijk via de oorspronkelijke locatie.

48) Uit interviews volgt dat geen integraal overzicht beschikbaar was van de exacte inhoud van de datakluis, de herkomst van alle bestanden en de mate waarin datasets van verschillende directies met elkaar verweven waren. Wel beschikt de datakluis over uitgebreide loggingfunctionaliteit waarin de herkomst van bestanden en terugplaatsverzoeken zijn gelogd.

Hoe zijn de governance en het beheer feitelijk uitgevoerd en hoe heeft deze zich ontwikkeld in de tijd? Welke besluiten zijn genomen, dan wel niet genomen, met betrekking tot het archiveren of vernietigen van data, en wat zijn de verklaringen voor het feit dat dit tot op heden niet in overeenstemming met de Archiefwet heeft plaatsgevonden?

49) Uit interviews en documentatie volgt dat na de initiële inrichting en vulling van de datakluis slechts in beperkte mate structurele activiteiten zijn uitgevoerd gericht op opschoning en archivering. Hoewel van directies werd verwacht dat zij plannen van aanpak zouden opstellen voor het beoordelen en opschonen van hun data, blijkt dat deze plannen niet in alle gevallen zijn opgesteld of uitgevoerd. Daarbij wordt in interviews aangegeven dat directies vaak onvoldoende inzicht hadden in de inhoud van de datakluis om deze taak uit te voeren.

50) Daarnaast blijkt dat het eigenaarschap van gegevens in de praktijk niet altijd eenduidig was vastgelegd. Dit werd bemoeilijkt door de wijze waarop data uit verschillende samenwerkingsgebieden was samengevoegd, organisatorische wijzigingen, waaronder de ontvlechting van de Belastingdienst, Douane en Toeslagen en het ontbreken van consistente toewijzing van datasets aan specifieke directies.

51) De verantwoordelijkheid voor de datakluis is in de loop van de tijd verschoven naar andere organisatieonderdelen, waaronder Directie Facilitaire Dienstverlening Belastingdienst/ Informatiehuishouding Belastingdienst/ (hierna: 'CFD/IHH), waarbij verdere uitwerking van beheer en opschoning is voorzien.

In hoeverre zijn de beoogde doelstellingen van de datakluis gerealiseerd, in het bijzonder ten aanzien van compliance met de Archiefwet en de AVG?

52) Uit de beschikbare informatie volgt dat de datakluis effectief functioneerde als een afgeschermde omgeving waarin toegang tot bepaalde gegevens werd beperkt. Tegelijkertijd blijkt dat de doelstelling om de gegevens op een later moment te beoordelen, archiveren en/of vernietigen slechts in beperkte mate is gerealiseerd. Activiteiten in die richting zijn wel geïnitieerd, maar niet structureel en organisatiebreed uitgevoerd. Daarnaast blijkt dat de datakluis niet werd gebruikt als integraal onderdeel van de reguliere informatiehuishouding. Raadpleging van gegevens vond plaats via specifieke aanvragen en niet als onderdeel van standaardprocessen.

Welke activiteiten zijn verricht om deze doelstellingen te realiseren?

53) Uit documentatie blijkt dat in de periode na 2019 verschillende activiteiten zijn ondernomen, waaronder:

- het formuleren van KPI's voor opschoning en vernietiging;
- het opstellen van plannen van aanpak per directie;
- het uitvoeren van inventarisaties van de inhoud van de datakluis;
- het ontwikkelen van pilots en voorstellen voor (gedeeltelijke) ontsluiting.

Uit interviews en verslaglegging volgt dat de uitvoering van deze activiteiten per directie en periode varieerde en dat de voortgang afhankelijk was van beschikbare capaciteit, prioritering en inzicht in de data.

Op welke wijze hebben monitoring en sturing op doelrealisatie plaatsgevonden? Hoe is verantwoording afgelegd over de voortgang van de doelrealisatie, zowel intern als richting de Kamer?

54) Uit documentatie blijkt dat bij de inrichting van de datakluis is voorzien in loggingfunctionaliteit en dat KPI's zijn vastgesteld voor opschoning en vernietiging. Daarnaast werd in 2019 gebruikgemaakt van rapportagestructuren (zoals viermaandsrapportages) om voortgang te monitoren. Uit interviews en latere documentatie blijkt dat deze vormen van monitoring en rapportage na verloop van tijd minder frequent zijn toegepast of minder nadrukkelijk zijn ingebed in de reguliere sturingscyclus.

Op welke wijze is sinds 2019 gebruikgemaakt van de datakluis binnen de informatiehuishouding van het Ministerie van Financiën?

55) Uit de beschikbare informatie volgt dat de datakluis na de initiële inrichting niet als integraal onderdeel van de informatiehuishouding is gebruikt. De datakluis werd niet structureel betrokken bij processen voor archivering, ordening of reguliere informatieverstrekking, en werd in de praktijk voornamelijk benaderd in specifieke gevallen en op verzoek.

In hoeverre is informatie uit de datakluis gebruikt of juist niet gebruikt bij informatieverzoeken, in het bijzonder bij maatschappelijk en politiek relevante dossiers? Waarom is de datakluis in eerdere informatieverzoeken niet betrokken?

56) Uit documentatie en interviews volgt dat de datakluis bij de uitvoering van informatieverzoeken in het kader van de Parlementaire Enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening (PEFD) niet is betrokken.

57) De uitvoering van de informatie-uitvraag vond plaats aan de hand van vooraf opgestelde zoekstrategieën, waarbij gebruik werd gemaakt van verschillende bronnen, waaronder e-mailomgevingen, netwerkschijven en specifieke tools voor gegevensdoorzoeking. Deze zoekstrategieën waren gericht op het efficiënt verwerken van zeer grote hoeveelheden data binnen beperkte tijd.

58) Uit de beschikbare informatie blijkt dat de datakluis als afzonderlijke opslagomgeving geen expliciet onderdeel uitmaakte van deze zoekstrategieën. Dit had onder meer te maken met de wijze waarop de datakluis technisch was ingericht en de afwezigheid van functionaliteit om de gehele omgeving integraal te doorzoeken.

59) Uit de beschikbare documentatie blijkt dat binnen de Belastingdienst op meerdere momenten de vraag is gesteld of de datakluis werd betrokken bij de uitvoering van de PEFD-uitvraag. Uit de beschikbare stukken blijkt dat deze vragen in de relevante documenten worden vastgelegd, waarbij in sommige gevallen wordt aangegeven dat deze vragen nader zouden worden besproken of uitgezet binnen de organisatie. In de beschikbare documentatie is niet aangetroffen dat deze vragen zijn beantwoord, noch dat zij hebben geleid tot een structurele aanpassing van de gehanteerde zoekstrategie.

60) Uit interviews en documentatie volgt verder dat de gehanteerde zoekstrategie in het kader van de PEFD zich richtte op specifieke bestandstypen, zoals Word-, Excel-, PowerPoint- en PDF-documenten. Deze keuze hield verband met de technische mogelijkheden van de gebruikte tooling en de wens om het zoekproces uitvoerbaar te houden binnen de beschikbare tijd. Tegelijkertijd blijkt dat de datakluis zodanig was ingericht dat de feitelijke documenten niet direct zichtbaar waren in de reguliere mappenstructuur, maar werden vertegenwoordigd door HTML-verwijzingsbestanden. Uit interviews volgt dat deze HTML-bestanden niet zijn betrokken in de zoekslagen.

61) Naast technische aspecten blijken uit interviews ook organisatorische factoren van invloed te zijn geweest op de mate waarin de datakluis bij informatieverzoeken is betrokken. Zo wordt aangegeven dat de bekendheid met het bestaan en de werking van de datakluis niet organisatiebreed was, de uitvoering van de informatie-uitvraag deels decentraal was belegd, waarbij directies verantwoordelijk waren voor het aanleveren van informatie uit hun eigen systemen en dat geen expliciete instructies of protocollen beschikbaar waren waarin was vastgelegd dat de datakluis als informatiebron moest worden betrokken. Hierdoor was het betrekken van de datakluis in de praktijk afhankelijk van individuele kennis en initiatieven binnen de organisatie.

Welke belemmeringen hebben bestaan ten aanzien van het gebruik en de ontsluiting van de data, en wat was de aard en oorzaak van deze belemmeringen?

62) Uit documentatie en interviews komen verschillende factoren naar voren die van invloed zijn geweest op het gebruik en de ontsluiting van de datakluis:

- de technische inrichting, waarbij toegang tot bestanden indirect verliep via HTML-verwijzingen;
- het ontbreken van een integraal en centraal overzicht van de inhoud van de datakluis;
- beperkte documentatie over herkomst, aard en omvang van de opgeslagen datasets;
- verschillen in kennis en bekendheid met de datakluis binnen de organisatie;
- de verdeling van verantwoordelijkheden over meerdere organisatieonderdelen.

Hoe is het proces verlopen vanaf het moment dat in 2025 duidelijk werd dat de datakluis en de afgeschermde omgeving mogelijk relevante informatie bevatten voor informatieverstrekking aan de Kamer? Welke besluiten en activiteiten zijn bepalend geweest voor het moment waarop melding is gedaan aan de Tweede Kamer? Welke afwegingen hebben ten grondslag gelegen aan de wijze waarop dit proces is verlopen? Op basis van welke overwegingen is vastgesteld dat er voldoende inzicht was om de Kamer te informeren?

63) Ter voorkoming van onvolledige beantwoording en het ontbreken van voldoende details en context verwijzen wij voor de beantwoording van de onderzoeksvragen met betrekking tot de informatievoorziening aan de Tweede Kamer vanaf medio 2025 naar paragraaf 3.10 alinea's 385 tot en met 495.

Afgeschermde omgeving

Wat waren de aanleiding(en), doelstellingen en uitgangspunten om een afgeschermde omgeving in te richten?

64) Uit interviews blijkt dat de term 'afgeschermde omgeving' ziet op een proces waarbij een veelheid aan omgevingen die in verschillende perioden en mogelijk voor uiteenlopende doeleinden zijn ingericht, waaronder interne verzoeken, strafrechtelijke trajecten en andere formele opdrachten. Het uitgangspunt daarbij is dat de voor het betreffende doel relevante informatie wordt verzameld en afgescheiden van de reguliere werkomgeving, zodat deze gedurende de benodigde periode beschikbaar blijft voor het beoogde gebruik.

Welke governance- en beheersstructuur was bij oprichting beoogd?

65) Op basis van de tot op heden uitgevoerde werkzaamheden kan deze vraag niet eenduidig worden beantwoord. De term afgeschermde omgevingen ziet op een veelheid aan omgevingen die in verschillende perioden en mogelijk voor uiteenlopende doeleinden zijn ingericht. Uit de beschikbare informatie en uitgevoerde interviews is onvoldoende gebleken of voor al deze omgevingen één uniforme governance- en beheersstructuur was vastgesteld en toegepast.

Hoe zijn de governance en het beheer feitelijk uitgevoerd en hoe heeft deze zich ontwikkeld in de tijd?

66) Op basis van de gevoerde interviews lijkt de governance rondom afgeschermde omgevingen beperkt formeel te zijn ingericht. Wel vonden periodieke beoordelingen plaats om vast te stellen of de opgeslagen gegevens nog benodigd waren. Geïnterviewden hebben daarnaast verklaard dat door organisatorische veranderingen en personeelsverloop niet altijd duidelijk was wie verantwoordelijk was voor bepaalde gegevensverzamelingen. Voor omgevingen die via Vertrouwelijke Onderzoeken (Belastingdienst) zijn ingericht, lag het beheer volgens geïnterviewden bij dit onderdeel in samenwerking met IT-beheer.

Op welke wijze is gebruikgemaakt van de afgeschermde omgeving binnen de informatiehuishouding van het Ministerie van Financiën?

67) Op basis van de gevoerde interviews zijn afgeschermde omgevingen gebruikt voor het veiligstellen en afgeschermd beschikbaar houden van informatie ten behoeve van specifieke doeleinden, zoals informatieverzoeken, vorderingen tot verstrekking van informatie en onderzoeken. De beschikbare informatie wijst erop dat deze omgevingen werden ingericht voor een afgebakend doel en dat de daarin opgenomen gegevens uitsluitend voor dat doel werden gebruikt.

68) Uit de interviews volgt niet dat afgeschermde omgevingen structureel onderdeel uitmaakten van reguliere processen voor archivering, ordening of informatieverstrekking binnen de informatiehuishouding van het Ministerie van Financiën. De afgeschermde omgevingen hadden volgens geïnterviewden een afzonderlijk karakter en werden in de praktijk gebruikt voor het specifieke doel waarvoor zij waren ingericht.

Welke belemmeringen hebben bestaan ten aanzien van het gebruik en de ontsluiting van de data, en wat was de aard en oorzaak van deze belemmeringen?

69) Uit de interviews volgt dat de toegang tot en ontsluiting van gegevens in afgeschermde omgevingen voornamelijk werd beperkt door het doelgebonden karakter van deze omgevingen. Daarnaast hielden sommige afgeschermde omgevingen verband met vorderingen of onderzoeken waarvoor geheimhouding was opgelegd, waardoor de mogelijkheden voor bredere beschikbaarstelling en hergebruik van de gegevens beperkt waren. Geïnterviewden hebben verder verklaard dat organisatorische veranderingen en personeelsverloop in sommige gevallen leidden tot onduidelijkheid over eigenaarschap en verantwoordelijkheden, hetgeen de ontsluiting van gegevens kon bemoeilijken.

Hoe is de besluitvorming verlopen rond ontwerp, inrichting en vulling van de afgeschermde omgeving?

70) Voor de beantwoording van deze vraag worden gebeurtenissen beschreven met betrekking tot het verzoek tot het veiligstellen van gegevens van Toeslagen en de daaropvolgende inrichting van een afgeschermde omgeving in mei 2020.

71) Op basis van interviews is de afgeschermde omgeving ingericht naar aanleiding van de op 19 mei 2020 ingediende aangifte tegen de Belastingdienst. In overleg over de afhandeling van deze aangifte werd vastgesteld dat relevante informatie beschikbaar moest blijven voor eventuele vorderingen van het Openbaar Ministerie. Deze maatregel was gericht op het kunnen voldoen aan mogelijke informatieverzoeken in het kader van een strafrechtelijk onderzoek en niet op intern gebruik van de gegevens.

72) Daarnaast speelde volgens geïnterviewden de zorg dat relevante informatie onbedoeld verloren zou kunnen gaan. Daarom is ervoor gekozen vernietiging van gegevens tijdelijk stop te zetten en informatie veilig te stellen voor eventuele toekomstige onderzoeken. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden zijn tot op

heden geen formele besluitvormingsdocumenten aangetroffen waarin het ontwerp, de inrichting en de vulling van de afgeschermde omgeving integraal zijn vastgelegd.

Hoe is de afgeschermde omgeving feitelijk ingericht en gevuld?

73) Voor de beantwoording van deze vraag worden gebeurtenissen beschreven met betrekking tot het verzoek tot het veiligstellen van gegevens van Toeslagen en de daaropvolgende inrichting van een afgeschermde omgeving in mei 2020.

74) Geïnterviewden hebben aangegeven dat daags nadat in mei 2020 aangifte was gedaan tegen de Belastingdienst, een veiligstelactie is uitgevoerd. In het kader van deze actie is voor 1.020 medewerkers die betrokken waren bij Toeslagen informatie veiliggesteld in een afgeschermde omgeving. Daarbij zijn onder meer de persoonlijke mailboxen, persoonlijke netwerkschijven (N-schijven) en samenwerkingsgebieden (Q-schijven) waartoe deze medewerkers toegang hadden, verzameld en opgeslagen. Besluitvorming hierover heeft plaatsgevonden tussen Persoonsgegevens Persoonsgegevens en IV.

75) Na afronding van het veiligstelproces zijn geen vervolgacties op de verzamelde gegevens vastgesteld. De informatie is opgeslagen in een afgeschermde omgeving.

76) Op basis van de tot op heden uitgevoerde werkzaamheden bestaat nog geen volledig inzicht in andere binnen de Belastingdienst aanwezige afgeschermde omgevingen. Hierdoor kan op het moment van het uitkomen van het rapport niet worden aangegeven in hoeverre het hiervoor beschreven voorbeeld representatief is voor de inrichting, inhoud en vulling van andere afgeschermde omgevingen.

In hoeverre is informatie uit de afgeschermde omgeving gebruikt of juist niet gebruikt bij informatieverzoeken, in het bijzonder bij maatschappelijk en politiek relevante dossiers?

77) Voor de beantwoording van deze vraag worden gebeurtenissen beschreven met betrekking tot het verzoek tot het veiligstellen van gegevens van Toeslagen en de daaropvolgende inrichting van een afgeschermde omgeving in mei 2020.

78) Uit documentatie en interviews volgt dat de afgeschermde omgeving bij de uitvoering van informatieverzoeken in het kader van de Parlementaire Enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening (PEFD) niet is betrokken.

79) De uitvoering van de informatie-uitvraag vond plaats aan de hand van vooraf opgestelde zoekstrategieën, waarbij gebruik werd gemaakt van verschillende bronnen, waaronder e-mailomgevingen, netwerkschijven en specifieke tools voor gegevensdoorzoeking. Deze zoekstrategieën waren gericht op het efficiënt verwerken van zeer grote hoeveelheden data binnen beperkte tijd.

80) Uit interviews volgt dat de PEFD-onderzoeken zich primair richtten op de actieve informatieomgevingen en niet op eerder veiliggestelde datasets. Verzoeken van de enquêtecommissie waren gericht op actuele data, terwijl gegevens die in 2020 waren veiliggesteld geen expliciet onderdeel vormden van de gehanteerde zoekstrategie.

3.3 Achtergrond

81) *Deze paragraaf beschrijft de gebeurtenissen en ontwikkelingen in de periode voorafgaand aan en rond de totstandkoming van de datakluis. Daarbij wordt ingegaan op de situatie binnen de Belastingdienst voorafgaand aan de inwerkingtreding van de AVG en op gebeurtenissen die samenhangen met de uitvoering daarvan, zoals vastgelegd in rapportages, Kamerstukken, onderzoeken en interviews.*

2016-2017 Situatie binnen de Belastingdienst voorafgaand aan de inwerkingtreding van de AVG

82) *Dit onderdeel beschrijft de situatie binnen de Belastingdienst in de periode voorafgaand aan de inwerkingtreding van de AVG, evenals gelijktijdige ontwikkelingen voor zover deze in de geraadpleegde documentatie en interviews zijn benoemd.*

83) **Bewustzijn en naleving privacywetgeving binnen de Belastingdienst**
Interviews met functionarissen van het Ministerie van Financiën, die in de periode voorafgaand aan 2018 samenwerkten met of werkzaam waren voor de Belastingdienst, laten zien dat binnen de Belastingdienst beperkte aandacht bestond voor de destijds geldende privacywetgeving, de Wet bescherming persoonsgegevens.

84) De geïnterviewden geven aan dat de risico's van niet-naleving van de AVG werden onderschat. Volgens hen bestond binnen de Belastingdienst beperkt besef van de verplichting tot naleving van de AVG. Daarnaast geven de geïnterviewden aan dat binnen delen van de organisatie werd aangenomen dat de AVG niet van toepassing was.

85) **Vaststelling AVG op 25 mei 2016**
Op 25 mei 2016 stelde de Europese Unie de AVG vast. Organisaties kregen een voorbereidingstermijn van twee jaar. Op dezelfde datum nam de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: 'AP') haar naam in gebruik. [1]

86) **Start Programma Implementatie AVG in 2017**
In mei 2017 startte het project 'Programma Implementatie AVG'. Volgens een geïnterviewde kwam de uitvoering feitelijk op gang in september 2017. In juli 2018 stelde het projectteam een eindrapport op.

87) **Publicatie rapport 'Geen powerplay maar fair play' op 19 augustus 2017**
Op 19 augustus 2017 verscheen het rapport 'Geen powerplay maar fair play'. De Nationale ombudsman stelde dit rapport op naar aanleiding van een onderzoek naar de aanpak van 232 gezinnen met kinderopvangtoeslag. Het onderzoek omvatte de stopzetting van de kinderopvangtoeslag en de behandeling van bezwaren door de afdeling Toeslagen van de Belastingdienst. Het rapport vermeldt geconstateerde problemen in het verwerkingsproces en de documentatie van persoonsgegevens bij de Belastingdienst.

88) Het rapport was het begin van een proces dat uiteindelijk leidde tot de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (hierna: 'POK') en het verslag *Ongekend Onrecht* van 17 december 2020. [2] Dit verslag leidde tot moties van Kamerleden voor nader onderzoek en tot de PEFD, gestart op 11 februari 2021, met een eindverslag op 26 februari 2024. [3]

2017-2019 Voortgang implementatie AVG en rapportages aan de Tweede Kamer

89) *In deze paragraaf wordt de voortgang van de implementatie van de AVG binnen de Belastingdienst beschreven, zoals vastgelegd in rapportages aan de Tweede Kamer, Kamervragen en onderzoeken van de*

---

[1] Bron: Geschiedenis van de privacywetgeving en de AP | Autoriteit Persoonsgegevens, geraadpleegd 12 juni 2026.
[2] Bron: Verslag POK; Ongekend Recht; gedateerd 17 december 2020.
[3] Bron: Parlementaire enquête Fraudebeleid en Dienstverlening (2021-2024) | Parlement.com, geraadpleegd 14 juni 2026.

Auditdienst Rijk (hierna: 'ADR'). Daarbij wordt ingegaan op de gehanteerde aanpak, de stand van zaken bij inwerkingtreding en de aangekondigde vervolgmaatregelen.

90) **29 november 2017 - Voortgang implementatie AVG gemeld aan Tweede Kamer**
Op 29 november 2017 informeerde de Staatssecretaris van Financiën de Tweede Kamer schriftelijk in de 20e halfjaarsrapportage over de veranderopgave van de Belastingdienst, waaronder de implementatie van de AVG. De rapportage beschrijft een verdeling in een korte termijnpositie en een ingroeipad.

91) De rapportage vermeldt dat duurzaam voldoen aan de vereisten van de AVG meer tijd vergt dan de periode tot 25 mei 2018: [4]

> *"De invoering van de AVG vergt veel van de Belastingdienst. De implementatie is gesplitst in een positie op korte termijn en een ingroeipad. In de periode waar deze halfjaarsrapportage op ziet, is gewerkt aan de positie voor de kortere termijn.*
>
> *Gelijktijdig moet ervoor worden gezorgd dat de Belastingdienst duurzaam in lijn komt met de eisen die de AVG stelt aan het verwerken van persoonsgegevens. Bij nieuw te ontwerpen processen en informatiesystemen neemt de Belastingdienst de verplichtingen vanuit de AVG mee. Hiervoor is helaas meer tijd nodig dan de periode tot 25 mei 2018. De Belastingdienst houdt hierover contact met de Autoriteit Persoonsgegevens."*

92) **16 april 2018 - Uitvoering AVG en resterende maatregelen toegelicht aan Tweede Kamer**
Op 16 april 2018 informeerde de Staatssecretaris van Financiën de Tweede Kamer in de 21e halfjaarsrapportage over de uitvoering van de AVG. De rapportage beschrijft twee sporen: een basispositie per 25 mei 2018 en een groeipad voor de langere termijn. De rapportage vermeldt dat de Belastingdienst bij inwerkingtreding niet volledig voldoet aan de AVG en dat aanvullende maatregelen noodzakelijk blijven: [5]

> *"De Belastingdienst werkt aan maatregelen om te voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), die op 25 mei 2018 van toepassing wordt. Daarbij worden twee sporen aangehouden. Het eerste spoor is realisatie van een basispositie. Zoals in de vorige halfjaarsrapportage is aangegeven betekent dat niet dat de Belastingdienst eind mei volledig compliant is met de AVG. Het tweede spoor is een groeipad voor de lange termijn. Over de basispositie is - zoals ook aangegeven in de vorige halfjaarsrapportage - gesproken met de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Er zal nog een vervolggesprek plaatsvinden. Op de uitkomst van de gesprekken zal in de volgende halfjaarsrapportage worden teruggekomen.*
>
> *Een prioriteit voor de basispositie is het inventariseren van de gegevensverwerkingen bij de Belastingdienst met het oog op het inrichten van het door de AVG voorgeschreven register van verwerkingsactiviteiten, het vervullen van de transparantieverplichtingen uit de AVG en het formuleren van eventueel benodigde maatregelen voor naleving van andere verplichtingen uit de AVG."*
> *"De inventarisatie en daarmee vulling van het register van verwerkingsactiviteiten wordt eind april afgerond, inclusief een analyse op de inventarisatie ten behoeve van het formuleren van eventuele maatregelen. Voor een aantal verwerkingen waarbij nu al substantiële risico's zijn geconstateerd, worden nog voor 25 mei 2018 maatregelen genomen. De implementatie van de eventueel benodigde maatregelen voor andere verwerkingen zal niet op die datum gereed zijn, maar zal onderdeel zijn van het groeipad voor structurele naleving van de AVG."*

93) En verderop in de 21e halfjaarsrapportage:

> *"Verder wordt de privacyfunctie structureel ingericht in de organisatie, onder meer door middel van het beleggen van de rol van datacoördinator per dienstonderdeel van de Belastingdienst. Deze is aanspreekpunt voor vraagstukken rond gebruik van gegevens en zal ondersteuning kunnen bieden bij het uitvoeren van privacy impact assessments. Ook het meldpunt datalekken maakt onderdeel uit van deze functie. De privacyfunctie is tijdig operationeel.*
>
> *Voldoen aan de AVG is niet alleen een kwestie van technische en organisatorische maatregelen, maar ook van kennis en bewustzijn. Daarom is een awareness- en opleidingsprogramma ingericht, dat onder meer bestaat uit e-learning modules, bijeenkomsten en trainingen. Dit programma is eind maart 2018 van start gegaan.*
>
> *Met de nu lopende en afgeronde activiteiten realiseert de Belastingdienst per 25 mei 2018 de beoogde basispositie. Het groeipad naar duurzaam in lijn zijn en blijven met de AVG wordt daarna belegd in de nieuwe organisatiestructuur van de Belastingdienst, zowel wat betreft kaderstelling, uitvoering als control."*

[4] Bron: Kamerstuk 31066, nr. 389 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen, geraadpleegd op 14 juni 2026.
[5] Bron: 21e halfjaarsrapportage Belastingdienst - Eerste Kamer der Staten-Generaal, geraadpleegd op 14 juni 2026.

94) **25 mei 2018 - Inwerkingtreding AVG**
Op 25 mei 2018 trad de AVG formeel in werking. Met de inwerkingtreding kreeg de AP de bevoegdheid om boetes op te leggen tot maximaal 20 miljoen euro of 4% van de wereldwijde jaaromzet. [6]

95) **6 juni 2018 - Beantwoording Kamervragen over naleving AVG en implementatie**
Op 15 mei 2018 stelde de heer P.H. Omtzigt vragen aan de Staatssecretaris van Financiën over de AVG en de Belastingdienst. In de beantwoording van 6 juni 2018 vermeldt de Staatssecretaris dat de Belastingdienst streeft naar volledige naleving van de AVG per 25 mei 2019: [7]

> *"Antwoord 2 De Belastingdienst heeft in het traject voor implementatie van de AVG een aantal »tekortkomingen in de naleving geconstateerd. In de antwoorden op vraag 5 en 12 worden deze toegelicht. Er zijn al verschillende maatregelen genomen om deze te weg te nemen, maar een aantal maatregelen moet nog uitgevoerd worden. Op het moment dat de nu voorziene maatregelen gerealiseerd zijn, kan gezegd worden dat de Belastingdienst voldoet aan de AVG. Het streven is deze situatie binnen een jaar (gerekend vanaf 25 mei jl.) te bereiken. Naleving van de AVG is echter geen statisch gegeven, maar een continu proces. Dit mede vanwege het feit dat de AVG veel open normen bevat, die ruimte laten voor aanpassing van te nemen maatregelen op de specifieke kenmerken van een verwerking en de privacyrisico's die daarmee samenhan gen. Bij wijzigingen in wetgeving en in de uitvoeringspraktijk zal steeds bezien moeten worden hoe op een goede manier wordt voldaan aan de eisen die de AVG stelt."*

96) De beantwoording vermeldt dat de Belastingdienst een register van verwerkingsactiviteiten heeft opgesteld op basis van geïnventariseerde verwerkingen, met een proces voor actualisatie. Tegelijkertijd bestaan verwerkingen waarvan de wettelijke grondslag onvoldoende is of ter discussie staat. Voor deze verwerkingen zijn maatregelen getroffen of is de verwerking beëindigd. De beantwoording maakt ook melding van tekortkomingen op het gebied van dataminimalisatie, toegangsbeheer en opschoning van gegevensbestanden. Hiervoor zijn verbetermaatregelen in gang gezet.

97) Verder vermeldt de beantwoording dat de Belastingdienst een basispositie hanteert met minimale naleving per 25 mei 2018, aangevuld met een groeipad naar structurele naleving. De AP is hierover geïnformeerd en heeft geen oordeel gegeven over deze aanpak.

98) Tot slot vermeldt de beantwoording dat medewerkers zijn geïnformeerd via een bewustwordings- en opleidingsprogramma, bestaande uit e-learning, bijeenkomsten en trainingen, waaronder opleidingen voor datacoördinatoren binnen de privacyfunctie. [8]

99) **19 juli 2018 - Eindrapport Programma Implementatie AVG en vervolgtraject**
Het eindrapport programma AVG van 19 juli 2018 beschrijft de implementatie van de AVG binnen de Belastingdienst, gericht op het realiseren van een basisniveau van compliance per 25 mei 2018, als fundament voor verdere naleving. Uit het rapport volgt dat een eerste basisniveau van AVG-compliance is gerealiseerd. Dit omvat onder meer transparantie over gegevensverwerkingen, de inrichting van processen voor inzageverzoeken en de beschikbaarheid van een register van verwerkingen.

100) Daarnaast wordt in het rapport vermeld dat risicoanalyses zijn uitgevoerd en maatregelen zijn geïdentificeerd, maar dat de implementatie hiervan nog doorloopt na mei 2018. Ten aanzien van gegevensbeheer is slechts een eerste stap gezet in het opschonen en vernietigen van gegevensbestanden.

101) Het rapport benoemt expliciet dat het tijdig vernietigen van gegevens een risico vormt, mede vanwege de omvang en versnippering van systemen en opslaglocaties binnen de Belastingdienst. In bredere zin wordt

---

[6] Bron: Geschiedenis van de privacywetgeving en de AP | Autoriteit Persoonsgegevens, geraadpleegd 12 juni 2026.
[7] Bron: Antwoord op vragen van het lid Omtzigt over de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Belastingdienst | Tweede Kamer der Staten-Generaal, geraadpleegd op 14 juni 2026.
[8] Bron: Antwoord op vragen van het lid Omtzigt over de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Belastingdienst | Tweede Kamer der Staten-Generaal, geraadpleegd op 14 juni 2026.

gewezen op een aanzienlijke resterende opgave voor structureel datamanagement, waaronder de classificatie, archivering en vernietiging van gegevens.

102) Voor de periode na 25 mei 2018 wordt een vervolgtraject voorzien, dat ten minste tot mei 2019 loopt, om deze achterstanden verder weg te werken en te komen tot een structureel niveau van AVG-compliance. [9]

103) Uit interviews volgt dat het projectteam aanvankelijk uitging van afronding van de implementatie per mei 2018, maar dat in de praktijk nog werkzaamheden openstonden en het team opdracht kreeg vervolg te geven aan de aanbevelingen. Volgens geïnterviewden bleef een deel van het projectteam betrokken bij de verdere uitwerking, waarbij binnen het team verschillende opvattingen bestonden over rollen en verantwoordelijkheden.

104) **Begin 2019 - Voortgang AVG-implementatie en introductie datakluis als maatregel**
Uit de verslagen van overleggen van het directieteam Belastingdienst in het begin van 2019 volgt dat de voortgang van de implementatie van de AVG structureel wordt besproken. Hieruit blijkt dat de implementatie voortgang kent, maar dat op meerdere onderdelen sprake is van achterstanden en uitvoeringsproblemen.

105) In het overleg van 17 januari 2019 wordt gerapporteerd dat wordt gewerkt aan onder meer archivering, het schonen van gegevens en de naleving van AVG-eisen. Daarbij wordt aangegeven dat de implementatie in algemene zin op schema ligt, terwijl tegelijkertijd wordt onderkend dat nog substantiële werkzaamheden resteren. In dit kader licht IV&D toe dat een taskforce is ingericht die een impactanalyse uitvoert en oplossingsrichtingen ontwikkelt voor het vervolgtraject, met als doel uiterlijk 25 mei 2019 maatregelen te realiseren. [10]

106) In het overleg van 31 januari 2019 wordt de spanning tussen de gestelde deadline en de uitvoerbaarheid beschreven. De datum van 25 mei 2019 wordt daarbij aangemerkt als een harde deadline, mede vanwege aandacht van de Tweede Kamer, de AP en de ADR. Tegelijkertijd wordt vastgesteld dat zich aanzienlijke knelpunten voordoen, onder meer op het gebied van archivering, het schonen en vernietigen van gegevens en het beheer van ongestructureerde data.

107) In dit overleg wordt de datakluis voor het eerst genoemd als maatregel. In de bijbehorende AVG-rapportage wordt aangegeven dat het niet haalbaar wordt geacht om de vernietiging van niet-archiefwaardige bestanden tijdig af te ronden. Als alternatief wordt voorzien in het tijdelijk plaatsen van deze bestanden in een datakluis, totdat beoordeling op archiefwaardigheid heeft plaatsgevonden. Deze maatregel wordt tevens in verband gebracht met het toepassen van selectielijsten en het opschonen van bestaande systemen. [11]

> *"Omdat deze actie hoogst waarschijnlijk niet voor 1/2/19 afgerond kan worden zullen de gemeenschappelijke BD- en MinFinschijven in een datakluis bewaard worden vzv ze nog niet beoordeeld zijn op archiefwaardigheid."*

108) In het overleg van 14 februari 2019 vindt geen inhoudelijke bespreking plaats van de datakluis of de voortgang van de AVG-implementatie. Wel wordt vastgesteld dat de voortgang wordt gemonitord via rapportages en dashboards en dat nadere bespreking volgt in een volgend overleg. [12]

109) In het overleg van 28 februari 2019 komt de datakluis opnieuw aan de orde. Daarbij wordt de eerdere verwachting dat bepaalde maatregelen niet gehaald zouden worden aangescherpt naar de constatering dat

[9] Bron: Rapport Opdracht AVG voor de Belastingdienst, 19 juli 2018, geraadpleegd op 18 juni 2026
[10] Bron: DT 2019-01-17.pdf
[11] Bron: DT 2019-01-31.pdf
[12] Bron: DT 2019-02-14.pdf

deze niet zijn afgerond. IV&D licht toe dat de interne deadline van 1 februari 2019 voor het schonen, vernietigen en archiveren van gegevens niet is gehaald en dat dit op brede schaal is gerapporteerd.

110) In deze periode verschuift de focus naar het beoordelen van de haalbaarheid van de deadline van 25 mei 2019 en het in beeld brengen en mitigeren van restrisico's. Tevens wordt IV&D verzocht om uiterlijk 22 maart 2019 een nota voor de Staatssecretaris op te stellen over de voortgang van de AVG-implementatie. [13]

111) **10 april 2019 - Onderzoek ADR naar naleving AVG en benodigde vervolgmaatregelen**
Uit het onderzoeksrapport Implementatie AVG bij het Ministerie van Financiën van de ADR van 10 april 2019 blijkt dat aanvullende maatregelen nodig zijn binnen de Belastingdienst om aan de AVG te voldoen. Het rapport benoemt vervolgstappen die nodig zijn om per 25 mei 2019 aantoonbaar te voldoen aan de AVG.

112) Het rapport beschrijft de stand van de implementatie van de AVG binnen het Ministerie van Financiën en de Belastingdienst per begin 2019. Het rapport stelt vast dat het belang van naleving breed wordt onderkend, terwijl de realisatie complex is en op meerdere onderdelen tekortschiet. Binnen het kerndepartement en de Belastingdienst zijn maatregelen gestart, onder meer op het gebied van verwerkingsregisters, datalekken, autorisaties en gegevensbeheer. De uitvoering hiervan is onvolledig en varieert per organisatieonderdeel. Het rapport noemt als knelpunten het ontbreken van duidelijke kaders, beperkte regie en sturing, capaciteitsbeperkingen en verschillen in kennis en aanpak.

113) Het rapport constateert dat de kwaliteit en actualiteit van het verwerkingsregister achterblijven. Het opschonen en archiveren van gegevens is arbeidsintensief en beperkt ingericht. Verantwoordelijkheden rond gegevensgebruik en verwerkersrelaties zijn niet in alle gevallen duidelijk. Het rapport signaleert daarnaast een verschil tussen beleid en uitvoering en het ontbreken van uitgewerkte plannen van aanpak. Het rapport vermeldt dat beleidsdirecties, in samenwerking met uitvoerende onderdelen, beleidskaders voor de AVG uitwerken. Dit betreft onder meer de toepassing van selectielijsten en de vernietiging van bestanden op samenwerkingsgebieden.

114) De ADR stelt vast dat aanvullende inspanningen nodig zijn voor aantoonbare naleving van de AVG. Het rapport noemt onder meer een projectmatige aanpak, versterkte regie op de uitvoering door datacoördinatoren, duidelijke prioritering, verbeterde governance en nadere uitwerking van processen en verantwoordelijkheden. Het rapport benadrukt dat naleving van de AVG een continu proces is. [14]

115) **Opzet datacoördinatoroverleg**
Uit interviews volgt dat het datacoördinatorenoverleg bestond uit datacoördinatoren van verschillende directies en functionarissen van IV&D. In dit periodieke overleg werd de voortgang van de datakluis besproken.

[13] Bron: DT 2019-02-28.pdf
[14] Bron: Onderzoeksrapport Implementatie AVG bij het Ministerie van Financiën - Europese Berichtgeving Eerste Kamer, geraadpleegd op 14 juni 2026

3.4 Toepassing AVG en Archiefwet en juridisch kader gegevensbeheer

116) *In dit onderdeel worden de toepassing van de AVG en de Archiefwet binnen de Belastingdienst beschreven, zoals blijkt uit interviews en documentatie. Daarnaast wordt ingegaan op het juridisch kader voor het bewaren, vernietigen en openbaar maken van gegevens, zoals vastgelegd in een memo van de Directie Juridische Zaken.*

117) **Toepassing AVG en Archiefwet bij de belastingdienst**
Uit interviews volgt dat de Belastingdienst niet voldeed aan de combinatie van de AVG en de Archiefwet. Geïnterviewden geven aan dat de Archiefwet voorschrijft dat bepaalde gegevens moeten worden bewaard, terwijl de AVG verplicht tot vernietiging na het verstrijken van bewaartermijnen. Uit interviews volgt dat een eenduidig proces voor tijdige vernietiging van gegevens ontbrak. Hierdoor bleven gegevens langdurig bewaard zonder structureel opschoonregime. Geïnterviewden beschrijven het datalandschap als versnipperd, met grote hoeveelheden ongestructureerde data zonder eenduidige processen voor verwerking en vernietiging.

118) Op 6 februari 2026 stelde de Directie Juridische Zaken van het SG/pSG Cluster (hierna: 'DJZ') een memo op over het juridisch kader voor het bewaren, openbaar maken en vernietigen van gegevens in de datakluis. Het memo beschrijft de hoofdlijnen van het juridisch kader en benoemt verschillende toepasselijke wettelijke regelingen, waaronder de AVG, de Archiefwet, de Wet open overheid en de inlichtingenplicht op grond van artikel 68 van de Grondwet. [15]

> *"1. Hoofdlijnen van het juridisch kader*
> *Op de verwerking van gegevens en de plicht tot openbaarmaking zijn diverse wettelijke regelingen van toepassing. Hierbij gaat het onder meer om de verplichtingen die gelden vanuit de AVG, de Archiefwet, de Wet open overheid en de inlichtingenplicht uit artikel 68 Grondwet.*
> *Voor de toeslagaffaire en in zekere mate ook FSV is dit extra complex in verband met de politieke en maatschappelijke aandacht voor deze onderwerpen. Dit heeft geleid tot extra informatieverplichtingen die boven op het normale kader gelden. Daarbij gaat het onder meer om de POK en de PEFD, die een grote hoeveelheid informatie hebben gevorderd waarvan het Ministerie van Financiën heeft gegeven hieraan te hebben voldaan. Verder geldt de toezegging van het Kabinet in de reactie op het rapport van de POK om maximale transparantie rondom de toeslagaffaire te betrachten, onder meer door het inrichten van een informatiepunt waarop stukken die gerelateerd zijn aan de gebeurtenissen rondom de kinderopvangtoeslag worden gepubliceerd. Daarnaast is besloten om een hotspot in te richten in het archief voor zowel de toeslagaffaire als FSV."*

119) **Juridisch kader Archiefwet en AVG en onderlinge samenhang**
Het memo beschrijft de verhouding tussen de Archiefwet en de AVG. Ten aanzien van de Archiefwet, de AVG en de wijze waarop deze zich tot elkaar verhouden is opgenomen: [16]

> *"2.1 De Archiefwet*
> *De Archiefwet bepaalt op welke wijze overheidsorganisaties dienen om te gaan met informatie. Het doel hiervan is om ervoor te zorgen dat informatie goed bewaard wordt ten behoeve van publieke verantwoording, rechtsvinding en vanuit cultuur-historisch oogpunt. Het verplicht overheidsorganen om archiefstukken op een goede, geordende en toegankelijke staat te bewaren voor zolang als dit vereist is. De Archiefwet bepaalt ook dat overheidsorganisaties er stukken vernietigen die daarvoor in aanmerking komen. Met behulp van een de selectielijst wordt gemotiveerd welke stukken archiefwaardig zijn, wat de bewaartermijn is, welke stukken in aanmerking komen voor permanente bewaring in het Nationaal Archief en welke archiefbescheiden voor vernietiging in aanmerking komen.*

Kader vervolgt op de volgende pagina.

[15] Bron: Memo juridisch kader datakluis.pdf
[16] Bron: Memo juridisch kader datakluis.pdf

2.2 AVG
De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) stelt regels voor de verwerking van persoonsgegevens. Hij is dus niet van toepassing op documenten die geen persoonsgegevens bevatten. De AVG vereist dat er een grondslag moet bestaan voor het verwerken van persoonsgegevens (doelbinding), dat er niet meer persoonsgegevens verwerkt mogen worden dan noodzakelijk voor dat doel (dataminimalisatie) en dat persoonsgegevens niet langer mogen verwerkt worden dan noodzakelijk. Bewaren is een vorm van verwerking. Dit betekent dat de persoonsgegevens dienen te worden verwijderd als het bewaren ervan niet meer noodzakelijk is voor het bereiken van het doel. Dit kan door het betreffende bestand te verwijderen maar ook door het te anonimiseren.

2.3 Samenspel tussen Archiefwet en de AVG
Hiermee zijn dus twee regimes van toepassing op het bewaren van documenten. Deze regimes grijpen op elkaar in en als dit juist wordt toegepast vallen de regimes samen. Om te beginnen dienen overheidsorganisaties een verwerkingsregister te hebben, waarin de wettelijke grondslag is aangegeven om de persoonsgegevens te verwerken. Met de selectielijsten is vervolgens bepaald hoe lang gegevens bewaard dienen te worden. Daarmee zijn in de basis de grondslag en noodzaak voor de gegevensverwerking gemotiveerd. Dit betekent dat de stukken rechtmatig worden bewaard en na afloop van de bewaartermijn vernietigd of overgedragen voor permanente bewaring.
Normaal gesproken geldt daarbij ook dat de vernietiging rechtmatig is indien de bewaartermijn verstreken is. Een nadien binnengekomen informatieverzoek van bijvoorbeeld de Kamer of een Woo-verzoeker kan dan niet meer worden ingewilligd. Een verwijzing naar het bewijs van vernietiging is dan voldoende.
Echter kan het zo zijn dat de bewaartermijn verlengd dient te worden. Als om bepaalde, ten onrechte nog niet vernietigde documenten is verzocht, dan dient dit verzoek eerst te worden afgehandeld (inclusief rechtsbescherming). Daarna kunnen de documenten pas in aanmerking komen voor vernietiging."

120) **Hotspotregeling en gevolgen voor bewaarplicht van documenten**
Het memo beschrijft dat de aanwijzing van een gebeurtenis als hotspot gevolgen heeft voor de bewaarplicht van documenten. [17]

"2.4 Hotspot
Een andere reden dat archiefstukken langer worden bewaard dan waarvoor ze oorspronkelijk zijn opgesteld is als de betreffende documenten vallen onder een hotspot. De grondslag voor het instellen van een hotspot is artikel 5, lid 1, sub e, van het Archiefbesluit. Een hotspot is een gebeurtenis of kwestie die zorgt voor een opvallende of intensieve interactie tussen overheid en burgers en/of burgers onderling. Het gaat dus om zaken die veel maatschappelijke beroering veroorzaken. Archiefbescheiden die betrekking hebben op deze hotspots worden aangewezen voor blijvende bewaring. De beslissing tot blijvende bewaring wordt uiteindelijk gemotiveerd op basis van de bewaarcriteria. De hotspotlijst bouwt daarmee voort op de selectielijst. In de afbakening van een hotspot wordt de (eventuele) gewijzigde waardering verantwoord. Op deze wijze wordt de blijvende bewaring ook in overeenstemming gebracht met de AVG.
Het is in het kader van deze memo relevant dat er voor zowel de toeslagaffaire (sinds 19 augustus 2017) als de fraudesignaleringsvoorziening (sinds oktober 2013) een hotspot is ingericht. [18] Archiefstukken die onder deze hotspot vallen mogen sinds die datum dus niet worden vernietigd en dat deze goed worden gearchiveerd. De datakluis is pas na die datum (2019) gemaakt. Uit de informatie van DGT en DGBD blijkt dat voor de documenten die in de datakluis zijn geplaatst, nog een classificatie en archivering diende plaats te vinden om langdurig en permanent te bewaren documenten te kunnen verplaatsen naar een archiefvoorziening en vervolgens documenten die hiervoor in zouden komen te vernietigen. DGT en DGBD hebben in hun nota aangegeven hoe ze deze achterstand gaan inhalen."

121) **Wet op de parlementaire enquête 2008 en verplichting tot medewerking**
Het memo beschrijft dat de Wet op de parlementaire enquête 2008 van toepassing is op de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) en de PEFD: [19]

"3.4 Wet op de parlementaire enquête 2008
Tot slot is het van belang om te benoemen dat de Tweede Kamer zowel de POK als de PEFD heeftingesteld om de gang van zaken rondom de toeslagaffaire en het fraudebeleid in het geheel te onderzoeken. De POK en de PEFD zijn inmiddels afgerond en beide commissies hebben een rapport opgeleverd waar het kabinet op heeft gereageerd.
Op deze onderzoeken is de Wet op de parlementaire enquête 0208 (Wpe) van toepassing. Deze wet bepaalt dat dergelijke commissies inlichtingen kunnen vorderen. Elke Nederlander, elke ingezetene van Nederland, elke natuurlijke persoon die in Nederland verblijf houdt, elke rechtspersoon die in Nederland is gevestigd en elke rechtspersoon die haar bedrijfsactiviteiten geheel of gedeeltelijk in Nederland uitoefent, is verplicht de commissie binnen de door haar gestelde termijn alle medewerking te verlenen die deze vordert bij de uitoefening van de haar bij deze wet verleende bevoegdheden, behoudens de mogelijkheid van verschoning. Dit geldt ook voor ministers en staatssecretarissen. In de Wpe is tevens voorzien in dwangmiddelen indien iemand weigert mee te werken aan het onderzoek."

---

[17] Bron: Memo juridisch kader datakluis.pdf
[18] In wederhoor wordt door opdrachtgever aangegeven dat de data (19 augustus 2017 en oktober 2013) genoemd in Memo juridisch kader datakluis.pdf toeziet op de data van de bewaartermijn van documenten ten behoeve van de hotspots. De hotspots zijn ingericht naar aanleiding van een motie van een Kamerlid op 5 november 2020, zie motie 31066-724 d.d. 5 november 2020 en een overleg van 3 april 2023 tussen het Ministerie van Financiën en de Algemeen Rijksarchivaris, zoals beschreven in een brief van de staatssecretaris van financiën op 17 mei 2023, zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31066-1227.pdf.
[19] Bron: Memo juridisch kader datakluis.pdf

122) **Spanningsveld tussen bewaarplicht, vernietigingsplicht en openbaarmaking**
Het memo beschrijft een spanningsveld tussen de verplichting tot openbaarmaking en de verplichting tot vernietiging van gegevens. Dit spanningsveld doet zich voor wanneer gegevens volgens de AVG en de Archiefwet verwijderd hadden moeten worden, maar feitelijk nog aanwezig zijn. [20]

> ***"4. Verhouding tussen de plicht tot openbaarmaking en de plicht tot vernietiging***
> *In het geval van de datakluis is mogelijk sprake van tegenstrijdige verplichtingen. Daar waar de AVG en de Archiefwet verplichten om documenten of persoonsgegevens te verwijderen, verplichten artikel 68 Grondwet en de Woo tot openbaarmaking. Over dergelijke strijdige verplichtingen heeft de Afdeling bestuursrechtspraak zich reeds uitgelaten.*
> *Het staat een bestuursorgaan niet meer vrij om informatie te vernietigen indien om de informatie in bijvoorbeeld een Woo-verzoek is verzocht. Als een Woo-verzoek wordt gedaan na het verstrijken van de bewaartermijn, ontslaat de enkele mogelijkheid dat de documenten reeds vernietigd zijn het bestuursorgaan echter niet van zijn uit de Woo voortvloeiende verplichting om te bezien of deze informatie (nog) voorhanden is. Ook als bij ontvangst van het verzoek op voorhand vaststaat dat de bewaartermijn voor de gevraagde informatie verstreken is, moet het bestuursorgaan nagaan of deze informatie feitelijk voorhanden is."*

[20] Bron: Memo juridisch kader datakluis.pdf

3.5 Ontstaan en inzet van de datakluis binnen de implementatie van de AVG

123) *Deze paragraaf beschrijft de totstandkoming en inzet van de datakluis in 2019 in het kader van de implementatie van de AVG binnen de Belastingdienst. Daarbij wordt ingegaan op de aanleiding voor de maatregel, de besluitvorming en de wijze waarop de datakluis in de praktijk is toegepast. Tevens worden de rol van interne governance, de betrokkenheid van verschillende organisatieonderdelen en de eerste stappen in de operationalisering van de datakluis beschreven.*

April-mei 2019 - Inzet van de datakluis in het kader van de AVG-implementatie

124) *In deze paragraaf wordt de totstandkoming en toepassing van de datakluis in april en mei 2019 beschreven, op basis van interviews en documentatie. Daarbij wordt ingegaan op de inzet van de datakluis als maatregel bij het niet tijdig verwijderen van verouderde gegevens, zoals ook terugkomt in rapportages aan de Tweede Kamer en interne besluitvorming.*

125) **Ontstaan en doel van de datakluis volgens interviews**
Uit interviews volgt dat de totstandkoming van de datakluis vanuit verschillende invalshoeken werd benaderd. Geïnterviewden geven aan dat enerzijds een juridisch uitgangspunt gold waarbij de inhoud van de datakluis op termijn moest worden opgeschoond. Anderzijds beschrijven zij de datakluis als een pragmatische IT-oplossing om onder tijdsdruk verouderde gegevens uit een ongestructureerde omgeving te verwijderen, waar vanuit de lijnorganisatie weinig aandacht voor was.

126) Geïnterviewden wijzen daarnaast op archiefrechtelijke aspecten. Niet alle gegevens konden worden vernietigd, omdat een deel op grond van regelgeving bewaard moest worden.

127) Geïnterviewden typeren de datakluis als een mitigerende maatregel die onder tijdsdruk is ingevoerd en bedoeld was als tijdelijke oplossing. Volgens hen waren aanvullende opschoningsacties noodzakelijk. Daarnaast geven geïnterviewden aan dat de maatregel voortkwam uit de noodzaak om data in een versnipperde IT-omgeving beter te beheersen, in het licht van verplichtingen uit de AVG, Archiefwetgeving, geheimhouding en informatiebeveiliging.

128) **17 april 2019 - Voortgang implementatie AVG en inzet datakluis toegelicht aan Tweede Kamer**
Op 17 april 2019 informeerde de Staatssecretaris van Financiën de Tweede Kamer in de 23e halfjaarsrapportage over de voortgang van de implementatie van de AVG. De rapportage vermeldt dat een deel van de eerder geïdentificeerde maatregelen is gerealiseerd.

129) De rapportage geeft aan dat de achterstand in het verwijderen van verouderde gegevens niet vóór eind mei 2019 wordt weggewerkt. Dit komt door beperkingen in verouderde systemen en de noodzakelijke handmatige beoordeling van grote aantallen documenten. Een inventarisatie toont dat het om honderden miljoenen documenten gaat.

130) De rapportage beschrijft de inzet van een afgeschermde omgeving (datakluis) als maatregel om toegang tot niet-tijdig verwijderde gegevens te beperken. Medewerkers hebben geen toegang tot deze omgeving zonder expliciete toestemming. Daarnaast worden maatregelen getroffen om intern oneigenlijk gebruik van gegevens te beperken.

131) De Staatssecretaris kondigt aan de Tweede Kamer eind mei 2019 nader te informeren over de voortgang van de implementatie van de AVG. Daarbij wordt het rapport van de ADR toegezonden, inclusief de wijze van opvolging van de aanbevelingen. [21]

Zie volgende pagina voor het bijbehorende kader.

[21] Bron: Informatie over Bijlage 880514 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen, geraadpleegd op 15 juni 2026

"In juni 2018 heeft de staatssecretaris de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang van de implementatie van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) bij de Belastingdienst. De staatssecretaris gaf toen aan dat de Belastingdienst nog een aantal maatregelen moest uitvoeren om in lijn te komen met de AVG.

Hiervan zijn inmiddels diverse maatregelen gerealiseerd. De Belastingdienst werkt hard om de resterende maatregelen uit te voeren. Ten aanzien van de maatregel 'verwijderen oude gegevens' is geconstateerd dat het voor eind mei 2019 niet gaat lukken de achterstand bij het verwijderen van verouderde gegevens weg te werken. Dit wordt veroorzaakt door twee problemen. Ten eerste is het voor een aantal oude systemen niet mogelijk om de verouderde gegevens op basis van de AVG-normen te verwijderen. De benodigde systeemaanpassingen zijn dusdanig ingrijpend gebleken, dat dit op korte termijn niet mogelijk is. Ten tweede speelt het probleem dat de digitale documenten stuk voor stuk handmatig beoordeeld moeten worden op de aanwezigheid van persoonsgegevens. Uit een systematische inventarisatie is gebleken dat het om honderden miljoenen documenten gaat. Het kost meer tijd om dat te realiseren.

Om te voorkomen dat de niet-tijdig verwijderde gegevens onrechtmatig kunnen worden verwerkt door medewerkers van de Belastingdienst neemt de Belastingdienst maatregelen. De verouderde gegevens worden in een zogenoemde datakluis geplaatst waardoor de toegang tot de persoonsgegevens wordt weggenomen. De (digitale) datakluis is een afgeschermde omgeving waar de medewerkers van de Belastingdienst geen toegang toe hebben, tenzij daarvoor nadrukkelijk toestemming wordt gegeven. De Belastingdienst neemt verder mitigerende maatregelen om het intern oneigenlijk delen van gegevens te voorkomen.

132) Verderop in het rapport staat: [22]

De staatssecretaris zal uw Kamer eind mei 2019 nader informeren over de voortgang van de implementatie van de AVG bij de Belastingdienst. Het ministerie van Financiën heeft de Audit Dienst Rijk (ADR) gevraagd om onderzoek te doen naar de implementatie van de AVG binnen het departement, waaronder de Belastingdienst. Bij de brief over de voortgang zal tevens het rapport van de ADR aan de Tweede Kamer worden gestuurd inclusief de wijze waarop aanbevelingen zullen worden opgevolgd."

133) **25 april 2019 - Voortgang AVG en toepassing datakluis besproken in Directieteam**
Op 25 april 2019 besprak het Directieteam Belastingdienst de voortgang van de implementatie van de AVG. De vergaderstukken bevatten rapportages, een dashboard en een memo met 'een appreciatie' van de uitvoering van de AVG-maatregelen.

134) De stukken beschrijven de voortgang van het vervolgtraject van de implementatie van de AVG en vermelden dat het wegwerken van de achterstand in het beoordelen en verwijderen van verouderde gegevens niet vóór eind mei 2019 wordt gerealiseerd. [23]

135) Het verslag vermeldt dat agendapunt C.1 ziet op de voortgang van de uitvoering van de AVG-maatregelen met als streefdatum 25 mei 2019. Het verslag geeft aan dat binnen de Belastingdienst reeds werkzaamheden zijn verricht en dat aanvullende acties noodzakelijk zijn. Het Directieteam roept directeuren op actief te sturen op openstaande acties.

136) Het verslag vermeldt daarnaast dat een sessie wordt georganiseerd met datacoördinatoren over de toepassing van de datakluis. Voor een aantal systemen heeft zich geen eigenaar gemeld. Deze systemen worden in een volgende vergadering besproken, waarbij wordt beoordeeld of plaatsing in de datakluis plaatsvindt.

137) Het verslag vermeldt verder dat eind mei 2019 een brief aan de Tweede Kamer wordt verzonden. Deze brief bevat de boodschap dat de Belastingdienst voldoet aan de AVG, met uitzondering van het opschonen van oude informatie en ongestructureerde bestanden. Het verslag vermeldt dat het rapport van de ADR als bijlage wordt meegestuurd. [24]

Zie volgende pagina voor het bijbehorende kader.

[22] Bron: Informatie over Bijlage 880514 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen, geraadpleegd op 15 juni 2026
[23] Bron: Bundel van de Directieteam Belastingdienst(DT BD) van 25 april 2019 - DT 2019-04-25.pdf
[24] Bron: Verslag Directieteam Belastingdienst vergadering van 25 april 2019 - Verslag_DT_BD_25_april_2019__versie_definitief_.pdf

"C.1 AVG
Ingebracht door P-gv.
Betreft een notitie over de voortgang van de uitvoering van de maatregelen AVG met als uiterlijke einddatum 25 mei 2019.
- P-gv *koppelt terug over de notitie die eerder aan de Staatssecretaris is gestuurd, deze is goed ontvangen.*
- Belastingdienst-breed is al veel gedaan op het terrein van AVG, echter nog niet genoeg.
- P-gv. *roept alle directeuren op om actief te sturen op het afronden van de openstaande acties. DT-leden ontvangen wekelijks een e-mail over de nog openstaande acties.* P-gv. *heeft volgende week een sessie met de datacoördinatoren over de inzet van de zgn. datakluis.*
Daarnaast is er nog een lijst met systemen waar zich nog geen eigenaar voor gemeld heeft. Verzoek aan P-gv. *is om deze lijst volgend DT in te brengen en te werken volgens een "piepsysteem", indien zich geen eigenaar meldt gaan deze gegevens de datakluis in. =>ACTIE* P-gv. *t.b.v. DT 9 mei.*
- P-gv. *merkt op dat medewerkers ondersteuning nodig hebben bij het opschonen, nu wordt daar nog (te) verschillend mee omgegaan.*
- Eind mei zal een brief aan de Tweede Kamer verstuurd worden met daarin de kernboodschap dat de BD voldoet aan de AVG, m.u.v. het opschonen van oude informatie en ongestructureerde bestanden.
- Het streven is om het ADR rapport naar de AVG bij minFin als bijlage mee te sturen met de Kamerbrief."

138) **25 mei 2019 - Verstrijken termijn voor volledige naleving AVG**
Op 25 mei 2019 verstreek de termijn waarbinnen de Belastingdienst streefde te voldoen aan de AVG.

139) **28 mei 2019 - Tweede Kamer geïnformeerd over achterstand gegevensverwijdering en inzet datakluis**
Op 28 mei 2019 informeerde de Staatssecretaris van Financiën de Tweede Kamer over de voortgang van de implementatie van de AVG bij de Belastingdienst. De brief vermeldt dat het merendeel van de maatregelen is gerealiseerd, met uitzondering van het verwijderen van verouderde gegevens.

140) De brief geeft aan dat de achterstand in het verwijderen van deze gegevens niet vóór eind mei 2019 wordt weggewerkt. Dit komt door beperkingen in verouderde systemen en de noodzaak tot handmatige beoordeling van grote aantallen documenten. De brief beschrijft dat verouderde gegevens als mitigerende maatregel worden ondergebracht in een afgeschermde omgeving, aangeduid als datakluis. Deze maatregel beperkt de toegang voor medewerkers. De Belastingdienst beoordeelt deze gegevens vervolgens en verwijdert deze indien zij geen permanente waarde hebben of als verouderd worden aangemerkt.

141) De Staatssecretaris zendt het onderzoeksrapport 'Implementatie AVG bij het Ministerie van Financiën' van de ADR als bijlage aan de Tweede Kamer. De brief beschrijft tevens de wijze waarop de Belastingdienst opvolging geeft aan de aanbevelingen uit dit rapport.

142) De brief gaat in op de overlegstructuren binnen de concerndirectie IV&D. Dit betreft medewerkers die projectmatig betrokken zijn bij de implementatie van de AVG en de structurele contactpersonen voor de AVG, aangeduid als datacoördinatoren. [25]

"2. Een meer projectmatige aanpak om strakker te kunnen sturen De sturing rond de implementatie van de AVG is bij de Belastingdienst belegd bij de concerndirectie Informatievoorziening en databeheer-sing; naast de reguliere lijnsturing. Vanaf begin 2019 heeft de concerndirectie de regie op de uitvoering geïntensiveerd door de betrokken medewerkers van de dienstonderdelen frequenter bijeen te roepen voor inhoudelijke afstemming. Het gaat daarbij om medewer-kers die projectmatig ingezet zijn voor de implementatie van de AVG en om structurele contactpersonen voor de AVG, zogenoemde datacoördinatoren. Ook is er «op maat» geadviseerd bij dienstonder-delen met specifieke vragen en is een aantal centraal aangestuurde acties uitgevoerd; zoals het opstellen van maandrapportages voor het inzicht op de voortgang en het ontwikkelen van een centrale aanpak voor het schonen van netwerkschijven. Daarmee is bereikt dat sneller en uniform bijgestuurd is.

3. Pro-actievere rol van het CIO-office van de Belastingdienst en privacyofficer Het CIO-office van de Belastingdienst en de privacyofficer maken onderdeel uit van de concerndirectie Informatievoorziening en databeheersing. Vanaf begin 2019 stuurt de privacyofficer de maande-lijkse overleggen van datacoördinatoren aan. Het doel van deze overleggen is het delen van kennis over inhoudelijke en uitvoeringson-derwerpen op het gebied van gegevensbescherming, waaronder de AVG. Daarnaast hebben het CIO-office en de privacyofficer in deze periode aan dienstonderdelen ondersteuning «op maat» geboden op specifiekere onderwerpen. De maandelijkse overleggen en de ondersteuning worden voortgezet en maken onderdeel uit van de reguliere werkwijze."

[25] Bron: Kamerstuk 31066, nr. 486 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen, geraadpleegd op 15 juni 2026

143) Uit interviews volgt dat de datakluis is ingericht als maatregel om verouderde gegevens uit operationele werkomgevingen te verwijderen en te voorkomen dat medewerkers hier toegang tot hadden. Daarbij is gekozen voor een generieke aanpak waarbij gegevens op basis van tijdscriteria uit de werkomgevingen worden gehaald, zonder selectie op specifieke datasets. Geïnterviewden geven aan dat gegevens die aan deze criteria voldoen integraal uit het proces worden gehaald en worden ondergebracht in een datakluis. Hierdoor zijn deze gegevens niet meer toegankelijk voor reguliere verwerking, maar blijven zij wel beschikbaar voor raadpleging op verzoek, bijvoorbeeld in het kader van lopende zaken of wanneer documenten abusievelijk onterecht uit de beschikbare omgeving zijn onttrokken. Aanvullende opschoning blijft noodzakelijk om te voldoen aan wettelijke eisen.

Mei 2019 - Datacoördinatorenoverleg over toepassing van de datakluis

144) **8 mei 2019 - Start overleg datacoördinatoren**
De 21e halfjaarsrapportage van 16 april 2018 vermeldt dat de Belastingdienst de privacyfunctie structureel inricht, onder meer door de rol van datacoördinator per dienstonderdeel te beleggen. Het eerste beschikbare verslag van een overleg van datacoördinatoren dateert van 8 mei 2019. Dit verslag vermeldt dat eerder een overleg heeft plaatsgevonden waarvoor geen verslag is opgesteld. Volgens het verslag stond dit eerdere overleg in het teken van het bepalen van de vorm en inhoud van het overleg en de verslaglegging.

145) Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 8 mei 2019 blijkt dat IV&D een toelichting heeft gegeven op de datakluis als risicobeperkende maatregel in het kader van de implementatie van de AVG. Daarbij is uiteengezet dat op basis van een analyse van bestanden (onder andere aan de hand van mutatiedata) datacoördinatoren is gevraagd te inventariseren welke bestanden in aanmerking komen voor plaatsing in de datakluis. De bestanden worden centraal verplaatst naar de datakluis. Het opschonen van de datakluis en het bepalen van bewaartermijnen blijft de verantwoordelijkheid van de betrokken directies. [26]

Mei-juni 2019 - Inventarisatie en selectie van gegevens voor plaatsing in de datakluis

146) *In deze paragraaf wordt de inventarisatie en selectie van gegevens voor plaatsing in de datakluis in mei en juni 2019 beschreven, op basis van interviews en documentatie. Daarbij wordt ingegaan op de uitvraag aan directies en de wijze waarop bestanden op basis van vastgestelde criteria zijn geïdentificeerd en verplaatst.*

147) **Inventarisatie en geautomatiseerde selectie van gegevens voor plaatsing in datakluis**
Uit interviews volgt dat directies, op instructie van een Persoonsgegevens, een inventarisatie uitvoerden van data die in aanmerking kwamen voor plaatsing in de datakluis. Geïnterviewden geven aan dat directies hiervoor Exceloverzichten opstelden waarin per dataset criteria zijn vastgelegd, zoals ouderdom en de laatste wijzigings- of openingsdatum. Op basis van deze criteria scande een door LIV ontwikkelde tool de mappenstructuren. Bestanden die aan de voorwaarden voldeden, werden automatisch verplaatst naar de afgeschermde datakluis.

148) Daarnaast blijkt uit interviews dat de afbakening tussen directies in de praktijk niet altijd duidelijk was. Bestanden werden ondergebracht in één gezamenlijke mappenstructuur, waardoor gegevens afkomstig uit verschillende organisatieonderdelen werden samengevoegd. Hierdoor zijn bijvoorbeeld gegevens gerelateerd aan specifieke directies opgenomen, maar ook gegevens uit centrale processen met raakvlakken met meerdere directies.

[26] Bron: 20190508 verslag_20190508_overleg_dataco_rdinatoren_Belastingdienst.pdf

149) **14 mei 2019 - Uitvraag inventarisatie gezamenlijke schijf voor plaatsing in datakluis**
Op 14 mei 2019 verzocht de concerndirectie IV&D per e-mail om een inventarisatie van bestanden en mappen op de gezamenlijke schijf (de Q-schijf), met het oog op plaatsing in de datakluis. Het verzoek heeft als doel bestanden die niet vóór 25 mei 2019 kunnen worden beoordeeld te verplaatsen naar de datakluis.

150) Het verzoek richt zich op een beoordeling per map of bestanden naar de datakluis moeten worden verplaatst. Op basis van een vastgesteld ouderdomscriterium wordt bepaald welke bestanden worden overgebracht. Het verzoek vermeldt dat bestanden die niet voor verwijdering in aanmerking komen, worden aangemerkt als bestanden met blijvende waarde. Deze bestanden blijven behouden en worden dus niet in de datakluis geplaatst. De verantwoordelijkheid voor beoordeling en opschoning ligt bij de betrokken directies. [27]

> *"De uitvraag is eenvoudige uitvraag (met een aantal optionele kolommen) waarbij de hoofdvraag is: moeten bestanden in de betreffende map naar de datakluis ja of nee. Als het antwoord nee is, dan zeg je daarmee dat de bestanden in de betreffende map volgens de selectielijst van blijvende waarde zijn. Als je wilt dat bestanden in de map met een wijzigingsdatum langer dan X jaar geleden de datakluis in gaan, dan vul je bij die map die termijn in.*
> *Uiteindelijk bevat het overzicht dus óf een jaartal, óf de tekst "Niet".*
> *Het staat je vrij om dit op het niveau van het SG te doen (en daarmee voor alle mappen horende bij datsamenwerkingsgebied) of op mapniveau. Een mix is uiteraard ook mogelijk: voor sommige SG's op SG niveau en voor anderen op mapniveau."*

Mei-juni 2019 - Ontwikkeling en realisatie van de datakluis

151) *In deze paragraaf wordt de ontwikkeling van de datakluis in juni 2019 beschreven, op basis van interviews en documentatie. Daarbij wordt ingegaan op de opdrachtverstrekking, de betrokkenheid van IV en LIV en de beoogde functionaliteit van de datakluis zoals vastgelegd in de opdracht.*

152) **Verantwoordelijkheid technische ontwikkeling datakluis belegd bij LIV**
Uit interviews volgt dat het team dat de datakluis ontwikkelde deze binnen twee tot drie maanden werkend moest opleveren. Geïnterviewden geven aan dat de beschikbare tijd beperkt was, omdat de Belastingdienst in mei 2019 moest aantonen dat aan de AVG-eisen werd voldaan.

153) Uit interviews volgt dat IV&D kaders en beleid heeft opgesteld voor deze aanpak, terwijl IV verantwoordelijk was voor de technische realisatie van de datakluis. Geïnterviewden geven aan dat de afdeling LIV werd ingezet ter ondersteuning van de ontwikkeling. De verantwoordelijkheid voor het opstellen van procedures en het uitvoeren van opschoning bleef bij de afzonderlijke directies. De datakluis werd daarbij beschouwd als een tijdelijke maatregel, met als uitgangspunt dat de inhoud op termijn wordt opgeschoond en verwijderd.

154) Geïnterviewden geven aan dat de technische ontwikkeling plaatsvond in een omgeving met grote hoeveelheden ongestructureerde gegevens op de Q-schijf, waarin bestanden zonder centrale structuur werden opgeslagen en regelmatig werden gekopieerd. Dit leidde tot duplicaten en beperkte mogelijkheden voor structurele opschoning, waardoor aanzienlijke hoeveelheden gegevens aanwezig waren, waaronder persoonsgegevens.

155) **8 mei 2019 - Eerste beeld en functionele specificaties datakluis gedeeld**
Op 8 mei 2019 deelde de concerndirectie IV&D een eerste beeld van de datakluis en concept functionele specificaties met IV en LIV. [28] Zie paragraaf juli 2019 Beschrijving inrichting en werking van de datakluis voor de uiteindelijke specificaties.

---

[27] Bron: 20190515 mail IV&D Dringend verzoek tot aanleveren inventarisatie tbv datakluis.pdf
[28] Bron: 20190508 Bericht spec's aan IV.pdf

156) **7 juni 2019 - Opdracht tot ontwikkeling datakluis verstrekt**
Op 7 juni 2019 verstrekte Persoonsgegevens een opdracht aan Persoonsgegevens. De begeleidende e-mail vermeldt dat de datakluis als mitigerende maatregel aan de Tweede Kamer is toegezegd. De e-mail geeft aan dat, ondanks eerdere afstemming met betrokken IV-onderdelen, nog geen kortetermijnoplossing beschikbaar was en verzoekt de opdracht met prioriteit uit te voeren. [29]

157) De opdracht beschrijft dat binnen de Belastingdienst een achterstand bestaat in het vernietigen van verouderde gegevens en dat het risico bestaat dat deze gegevens worden gebruikt. Ter beperking van dit risico is besloten verouderde gegevens onder te brengen in een datakluis. De opdracht vermeldt dat de IV-organisatie een datakluis ontwikkelt die in eerste instantie de toegang tot verouderde gegevens op de Q-schijf wegneemt. In een volgende fase wordt deze voorziening uitgebreid met functionaliteiten voor vrijgave, opschoning, vernietiging en archivering van gegevens. [30]

> *"Opdracht:*
> *Bouw een datakluis die in eerste instantie op een zorgvuldige doch snelle wijze de toegang tot verouderde gegevens die opgeslagen zijn in de samenwerkingsgebieden op het netwerk (de "Q-schijf") wegneemt en die in een latere fase als een robuuste tijdelijke voorziening beschikbaar komt met aanvullende functionaliteit zoals het kunnen vrijgeven, schonen, vernietigen en archiveren van de gegevens in deze datakluis."*

Juni 2019 - Besluitvorming over AVG-sturing en inrichting van governance

158) *In deze paragraaf wordt de stand van zaken van de AVG-maatregelen na 25 mei 2019 en de besluitvorming binnen het Directieteam Belastingdienst beschreven, op basis van verslaglegging. Daarbij wordt ingegaan op de overgang van sturing en verantwoording naar de lijnorganisatie, de verdere inrichting van governance en de aansturing van maatregelen.*

159) **20 juni 2019 - Overgang AVG-sturing naar lijnorganisatie en verdere inrichting governance**
In de vergaderstukken voor het Directieteam Belastingdienst van 20 juni 2019 is een overzicht opgenomen van de stand van zaken van de AVG-maatregelen na de deadline van 25 mei 2019. De stukken vermelden dat bij acht directies geen openstaande maatregelen resteren en dat bij vijftien directies het opschonen en vernietigen van verouderde gegevens nog openstaat. De stukken beschrijven dat de focus ligt op de ontwikkeling van de datakluis en het overbrengen van bestanden. Daarbij wordt een verhoogd risico op verstoringen in de uitvoering genoemd. IV&D voert de regie op de verdere aanpak in samenwerking met een multidisciplinair team. Directies werken deze aanpak uit in plannen van aanpak en voeren deze uit.

160) De stukken vermelden daarnaast acties ten aanzien van community's, applicaties en het opschonen van verouderde gegevens. Proces- en domeineigenaren zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en het beheer van bijbehorende overzichten. IV&D ontwikkelt een model voor sturing en verantwoording, inclusief KPI's. Medio juli 2019 start een eerder aangekondigd onderzoek van de ADR.

161) Tijdens het overleg van 20 juni 2019 besluit het Directieteam de afzonderlijke AVG-rapportagecyclus af te ronden. De sturing en verantwoording worden belegd in de reguliere lijn via de viermaandsrapportage (hierna: 'VMR'). Directeuren ontvangen de opdracht om in de eerstvolgende VMR een plan van aanpak voor gegevensopschoning op te nemen. Het Directieteam agendeert een geconsolideerd beeld van de AVG op een later moment.

162) Het Directieteam geeft IV&D de opdracht aanvullende KPI's te ontwikkelen en een plan op te stellen voor beveiliging en logging. Tevens vraagt het Directieteam om afstemming over de planning van het ADR-onderzoek. [31]

Zie volgende pagina voor het bijbehorende kader.

[29] Bron: 20190607 Opdracht aan IV voor datakluis.pdf
[30] Bron: Opdracht aan IV-organisatie.docx
[31] Bron: Verslag_DT_BD_20_juni_2019__definitief_.pdf

" C.1 AVG
Ingebracht door P-gv. Bijgevoegd is de stand van zaken per 25 mei 2019 van de noodzakelijke maatregelen gerelateerd aan de deadline van 25 mei 2019. Er is blijvende aandacht nodig voor het wissen/schonen, autorisaties en PIA's. Besluit: Het DT BD besluit dat met dit overzicht de maandelijkse rapportage aan het DT wordt afgerond, de verantwoording verschuift hiermee naar de reguliere lijn via de VMR. In aanvulling daarop hebben de directeuren primair proces in de gesprekken over de eerste VMR met P-gv. P-gv de opdracht gekregen om in de volgende VMR een plan van aanpak voor opschoning voor te leggen. Op aangeven van P-gv. besluit het DT om na de plannen van aanpak en de consolidatie daarop in het DT agenderen, om het BD-brede beeld op AVG vast te houden, =>ACTIE allen en P-gv. Vanuit IV&D zullen nog extra KPI's ontwikkeld worden en een plan van aanpak voor beveiliging/loggingsboeken worden opgesteld, =>ACTIE P-gv. P-gv. brengt in dat medio juli het ADR onderzoek start en verzoekt om afstemming over de planning, gelet op de zomervakantie, =>ACTIE P-gv. "

Juli 2019 - Beschrijving inrichting en werking van de datakluis

163) *In deze paragraaf wordt de inrichting en werking van de datakluis en het opschonen van de Q-schijf in juli 2019 beschreven, op basis van documentatie. Daarbij wordt ingegaan op het plan van aanpak, de rolverdeling en de procedures voor het aanvragen en terugplaatsen van bestanden.*

164) **26 juli 2019 - Stukken over inrichting en werking datakluis en Q-schijf gedeeld**
Op 26 juli 2019 deelde een medewerker van IV&D per e-mail stukken over de datakluis, het leegmaken daarvan en het opschonen van de Q-schijf met verschillende organisatieonderdelen. De e-mail vermeldt dat een plan van aanpak voor het leegmaken van de datakluis en het opschonen van de Q-schijf beschikbaar is gesteld, dat directies kunnen gebruiken bij het opstellen van eigen plannen van aanpak.

165) De e-mail vermeldt dat de functionaliteit en aanvraagprocedure nog in ontwikkeling zijn en dat een planning ontbreekt, onder meer door het ontbreken van uitkomsten van een proof of concept en nadere afstemming met de IV-organisatie. Daarnaast bevat de e-mail documenten over de inrichting van de datakluis, waaronder een rolbeschrijving voor kluisbeheerders, functionele specificaties en een conceptprocedure voor het aanvragen en terugplaatsen van bestanden. Deze worden in de volgende alinea's beschreven. [32]

166) Uit het document 'Specificaties datakluis versie 1.0' van 27 juli 2019, blijkt dat de datakluis is ingericht als een robuuste tijdelijke voorziening zonder archieffunctie. Het uitgangspunt is dat de datakluis op termijn wordt geleegd. Het document beschrijft dat de datakluis zich richt op ongestructureerde gegevens in samenwerkingsgebieden, ook wel aangeduid als de Q-schijf. Deze omgeving bevat zeer grote hoeveelheden bestanden die buiten formele informatiesystemen worden beheerd. Het document vermeldt dat op voorhand niet bekend is hoeveel bestanden in aanmerking komen voor plaatsing in de datakluis.

167) De datakluis wordt in het document beschreven als een combinatie van een concept, technische voorziening en bijbehorende processen. [33]

"De Belastingdienst beschikt over een zeer groot aantal gegevens en bestanden. Zo zijn er naar inschatting ruim anderhalf miljard bestanden die niet onder het beheer van een informatiesysteem vallen, maar met behulp van de standaard werkplekprogrammatuur als tekstverwerker, rekenblad of diapresentatie gemaakt zijn en benaderd kunnen worden. Deze bestanden zijn opgeslagen in samenwerkingsgebieden, ook wel bekend als de "Q-schijf". De datakluis focust zich op deze samenwerkingsgebieden. Een complicerende factor hierbij is dat het momenteel niet bekend is hoeveel bestanden naar de datakluis overgebracht moeten worden.

De datakluis is een concept dat in feite op verschillende gebieden kan worden toegepast. In dit document wordt met de datakluis zowel het concept als de voorziening en processen voor de Q-schijf bedoeld."

168) Alleen de kluisbeheerder heeft toegang tot de gegevens in de datakluis, zo staat in de specificaties: [34]

De BDK, de kopie van het samenwerkingsgebied, wordt gevuld door een geautomatiseerd proces en worden de toegewezen bestanden verplaatst. Voor die omgeving is alleen een kluisbeheerder geautoriseerd om bestanden terug te plaatsen in het geval van ten onrechte opslag in de kluis en om het formele proces van schonen en vernietigen te kunnen faciliteren opdat de kluis leeg gemaakt kan worden.

---

[32] Bron: 20190726 mail IV&D_Stukken i.v.m. datakluis en Q-schijf.pdf
[33] Bron: 20190718 Specificaties datakluis versie 1.0.docx
[34] Bron: 20190718 Specificaties datakluis versie 1.0.docx

En verderop in de codering: [35]

Huidige gebruikers mogen niet geautoriseerd worden voor kluis tenzij expliciet toegevoegd als kluisbeheerder

169) Het document vermeldt dat uitsluitend verouderde bestanden in de datakluis worden geplaatst. Tegelijkertijd wordt aangegeven dat het bepalen of een bestand verouderd is niet eenvoudig kan worden geautomatiseerd, omdat bewaartermijnen afhankelijk zijn van de inhoud en context van individuele dossiers. Daarom beschrijft het document een werkwijze waarbij per map of samenwerkingsgebied wordt bepaald of bestanden worden overgebracht naar de datakluis, op basis van een vastgesteld ouderdomscriterium, zoals de mutatiedatum. Deze benadering leidt tot een grofmazige selectie, waarbij nadere beoordeling en opschoning op een later moment noodzakelijk blijft. [36]

"Eén van de belangrijke vraagstukken is het bepalen van welke bestanden naar de datakluis moeten. Immers, uitgangspunt is dat alleen verouderde bestanden de datakluis ingaan. De vraag komt dan op hoe bepaald kan worden of een bestand verouderd is en wat een acceptabele en werkbare werkwijze is. Zonder dat elk bestand afzonderlijk doorgenomen moet worden en dat "onterecht" overbrengen van bestanden naar de datakluis beperkt kan worden.

Voor het bepalen van het exacte moment waarop een bestand vernietigd (had) moet(en) worden, volstaat het niet zomaar om naar de kenmerken van een bestand te kijken als "datum aanmaak" of "datum laatst geopend". Bijvoorbeeld in de selectielijst is voor de fiscale processen aangegeven dat de bewaartermijn van een gegeven ingaat na het onherroepelijk worden van een fiscaal dossier. Dat betekent dat ieder bestand individueel getoetst zou moeten worden op het feit of er een fiscaal dossier voor is, wat de datum is waarop dat dossier onherroepelijk geworden is. Dat is een proces dat met de huidige stand van de techniek niet te automatiseren is en handmatig een zeer grote inspanning zou vergen. Was dat wel mogelijk, dan was ook een datakluis waarschijnlijk niet nodig geweest omdat verouderde bestanden reeds vernietigd/geschoond hadden kunnen zijn.

Daarom is onderzocht wat acceptabele alternatieven zijn waarbij voldoende recht gedaan wordt aan het doel van de datakluis maar daarnaast voldoende invulling geeft aan de hierboven benoemde uitgangspunten. Hier is een acceptabele geachte werkwijze voor gevonden. De bedrijfsonderdelen dienen per submap (en eventueel per samenwerkingsgebied) aan te geven of er bestanden naar de datakluis moeten en zo ja, met welke ouderdom. Hierbij is gekozen voor de mutatiedatum van een bestand omdat dit als beste alternatief wordt beschouwd. Als gevolg van deze werkwijze wordt er grofmaziger toebedeeld en ontstaat daarmee de behoefte voor het opvragen".

170) De aanvraag en terugvraagprocedure procedure beschrijft dat bij verplaatsing naar de datakluis een verwijzing (Html-bestand) wordt achtergelaten op de oorspronkelijke locatie, waarmee het bestand kan worden opgevraagd via een portaal. Terugplaatsing vindt plaats na beoordeling, geautomatiseerd of handmatig door de kluisbeheerder. [37]

"Bij het vullen van de kluis wordt een HTML-bestand achtergelaten in de mappen op de Q-schijf voor elk bestand dat naar de datakluis is verplaatst. De naam van het HTML-bestand komt overeen met de naam van het originele bestand. In een HTML-bestand is de informatie te vinden dat het betreffende bestand is verplaatst naar de datakluis. In dit bestand staat tevens een link naar een portalsite om het bestand op te vragen uit de kluis."

En verderop in de procedure staat: [38]

Vragenlijst (onafhankelijk van scenariokeuze)
Inleidende tekst: "Om een bestand in de datakluis aan te vragen, dien je onderstaande vragen te beantwoorden. Vraag voordat je de aanvraag indient jezelf eerst af of je de persoonsgegevens wel mag gebruiken, mocht het bestand deze bevatten, en of het bestand niet al over de vernietigingstermijn heen is."

Naam bestand (antwoord verplicht)
Locatie bestand (antwoord verplicht)
Ben je geautoriseerd om de gegevens in te zien? (antwoord verplicht)
Voor welke directie werk je? (antwoord verplicht)
Voor welk proces en waarom heb je het bestand nodig? (antwoord verplicht)
Naam aanvrager (antwoord verplicht)
E-mailadres aanvrager (zakelijk) (antwoord verplicht)
Spoedaanvraag? (antwoord verplicht)
Overige opmerkingen (antwoord optioneel)

---

[35] Bron: 20190718 Specificaties datakluis versie 1.0.docx
[36] Bron: 20190718 Specificaties datakluis versie 1.0.docx
[37] Bron: 20190722 Aanvraag en terugplaatsing bestanden datakluis - concept.docx
[38] Bron: 20190722 Aanvraag en terugplaatsing bestanden datakluis - concept.docx

En verderop in de procedure staat: [39]

> *1.3 Terugplaatsen (bij een goedgekeurde aanvraag)*
> *Via scenario 1:*
> *Geautomatiseerde terugplaatsing van het bestand naar het betreffende samenwerkingsgebied.*
>
> *Via scenario 2:*
> *De kluisbeheerder doet de terugplaatsing handmatig. Hij plaatst het betreffende bestand in de datakluis terug naar het betreffende samenwerkingsgebied op de Q-schijf."*

Augustus-september 2019 - Vaststelling van KPI's voor het schonen en vernietigen van gegevens

171) *In deze paragraaf wordt de vaststelling en invoering van KPI's voor het schonen, vernietigen en archiveren van gegevens in 2019 beschreven, op basis van documentatie en verslaglegging. Daarbij wordt ingegaan op de inhoud van de KPI's, de bijbehorende mijlpalen en de wijze van monitoring en rapportage.*

172) **27 augustus 2019 - KPI's vastgesteld voor schonen en vernietigen van gegevens**
Op 27 augustus 2019 is een notitie opgesteld waarin Persoonsgegevens wordt gevraagd KPI's vast te stellen voor het resterende deel van 2019 met betrekking tot het schonen, vernietigen en archiveren van (persoons)gegevens in het kader van de AVG. De KPI's richten zich op ongestructureerde gegevens, waaronder de Q-schijf en de datakluis, persoonlijke werkomgevingen en gestructureerde gegevens in applicaties. Directies zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en voortgang.

173) De notitie bevat daarbij de volgende tijdgebonden mijlpalen:
- 31 augustus 2019: vaststellen van een plan van aanpak per directie, inclusief aanpak, benodigde capaciteit en planning met meetbare mijlpalen
- 30 september 2019: treffen van maatregelen voor verouderde gegevens, waaronder plaatsing in de datakluis of een alternatief met vergelijkbaar effect
- 1 november 2019: instrueren van medewerkers met betrekking tot schonen, vernietigen en archiveren van gegevens in persoonlijke werkomgevingen
- 31 december 2019: realiseren van het opschonen, vernietigen en archiveren van gegevens en aantoonbare uitvoering van acties, inclusief voortgangsinzicht

174) De notitie beschrijft dat de voortgang wordt gemonitord via de VMR-rapportages. [40]

175) **28 augustus 2019 - Voortgang datakluis en KPI-notitie gedeeld**
In een e-mail van 28 augustus 2019 wordt een update gegeven over de voortgang van de datakluis en de notitie met KPI's voor het schonen en vernietigen van gegevens. De e-mail vermeldt dat een proof of concept met Douane succesvol is uitgevoerd en dat de ontwikkeling zich richt op basisfunctionaliteit, met verdere uitwerking en planning in voorbereiding. Daarnaast worden voorlichtingssessies voor kluisbeheerders en datacoördinatoren aangekondigd en wordt gewerkt aan inrichting van beheer en autorisaties.

176) De e-mail vermeldt verder dat directies worden gevraagd kluisbeheerders aan te wijzen en dat de KPI-notitie voortkomt uit een actiepunt van het Directieteam. De KPI's sluiten aan op de bestaande rapportagecyclus en worden ter besluitvorming voorgelegd. [41]

177) **12 september 2019 - DT BD stemt in met de notitie met de KPI's**
Uit interviews volgt dat daarnaast een beleidsnota voor de datakluis is opgesteld en op directieniveau is besproken en goedgekeurd. Volgens de geïnterviewden verliep dit proces via de gebruikelijke governance, waarna verdere inrichting en uitvoering via de organisatie plaatsvond.

---

[39] Bron: 20190722 Aanvraag en terugplaatsing bestanden datakluis - concept.docx
[40] Bron: 20190827 KPI's 2019 schonen en vernietigen v1.0.pdf
[41] Bron: 20190828 mail IV&D._ Update datakluis en notitie met KPI's schonen en vernietigen voor 2019.pdf

178) Tijdens het overleg van het Directieteam Belastingdienst op 12 september 2019 wordt de notitie met KPI's voor het schonen en vernietigen van verouderde gegevens besproken en vastgesteld. [42] Het verslag vermeldt dat het Directieteam instemt met de KPI's en dat de voortgang wordt gemonitord via de VMR-systematiek, waarbij de eerste monitoring plaatsvindt in gesprekken over de 2e VMR. [43]

> *"Het DT BD stemt in met: de KPI's voor het resterende deel van 2019 in het kader van schonen en vernietigen van verouderde gegevens. De monitoring zal in eerste instantie plaatsvinden in de gesprekken over de 2e VMR, waarna het onderdeel wordt van de VMR-systematiek.*
> *En besluit: akkoord te gaan met de KPI's."*

September 2019 - Technische beschikbaarheid en gebruik van de datakluis

179) *In deze paragraaf wordt de technische beschikbaarheid en het beoogde gebruik van de datakluis in september 2019 beschreven, op basis van verslaglegging. Daarbij wordt ingegaan op de ingebruikname, de organisatie van het gebruik en de vastlegging en monitoring van activiteiten.*

180) **11 september 2019 - Datakluis technisch gereed en beschikbaar vanaf 16 september 2019**
Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 11 september 2019 volgt dat de datakluis per 16 september 2019 technisch beschikbaar is op de infrastructuur van de Belastingdienst.

181) Het verslag vermeldt dat directeuren van de betrokken organisatieonderdelen zijn uitgenodigd voor een sessie over het gebruik van de datakluis op 18 september 2019. Datacoördinatoren worden eveneens uitgenodigd voor deze sessie. Het verslag geeft aan dat op dat moment nog geen functionele beschrijving van de datakluis beschikbaar is. [44] Ten aanzien van logging vermeldt het verslag dat alle acties in de datakluis worden vastgelegd, inclusief de onderbouwing van aanvragen en het aantal verzoeken. Directies zijn verantwoordelijk voor het inrichten van monitoring op basis van deze logging. [45]

> *"Stand van zaken*
> *De datakluis (LOA) is vanaf 16 september 2019 (technisch) beschikbaar op de infrastructuur van de Belastingdienst. Gisteren hebben de directeuren van de bedrijfsonderdelen die gebruik gaan maken van de datakluis een uitnodiging ontvangen voor woensdag 18 september in de Knoop om de sessie over het gebruik van de kluis bij te wonen. Datacoördinatoren zijn eveneens welkom om de sessie bij te wonen, later vandaag zal de uitnodiging voor de datacoördinatoren worden uitgestuurd. Er is er geen functionele beschrijving beschikbaar over wat de datakluis doet.*

En later in het verslag: [46]

> *"Logging datakluis*
> *Alle acties op de datakluis wordt gelogd (inclusief de onderbouwingen van de medewerker waarom een bepaalde actie gevraagd wordt en de hoeveelheid aan aanvragen). De rapportage (over logging) kunnen de directies zelf uit de (tweede versie) van de datakluis halen. Het monitoren op logging dient de directie zelf in te richten."*

182) Uit interviews volgt dat alle handelingen worden vastgelegd, waaronder verplaatsingen van bestanden, ingediende verzoeken, beoordelingen, motivaties, oorspronkelijke locaties en gehanteerde selectiecriteria. De oplossing bestond uit een MS SQL-database met metadata en twee .NET-componenten: een service voor verplaatsen en terugplaatsen van bestanden en een webapplicatie voor beheer. De verplaatsingsservice is later uitgeschakeld, waardoor alleen bestanden en metadata resteerden.

183) De datakluis is opgeslagen op een Isilon-opslagplatform. Het platform beschikt over voorzieningen voor gegevensbescherming binnen de opslagomgeving. Van de datakluis worden geen afzonderlijke back-ups gemaakt. Slechts een beperkt aantal technische beheerders had toegang tot de datakluis, zonder inhoudelijke kennis van de opgeslagen documentatie.

---

[42] Bron: DT_2019_09_12.pdf
[43] Bron: Verslag_DT_BD_12_9_2019.pdf
[44] Op 27 juli 2019 is het bestand 'Specificaties datakluis versie 1.0' opgesteld.
[45] Bron: verslag 11 sept 2019 - overleg datacoördinatoren Belastingdienst.docx
[46] Bron: verslag 11 sept 2019 - overleg datacoördinatoren Belastingdienst.docx

3.6 Vulling en gebruik van de datakluis en bijbehorende processen

184) *In deze paragraaf wordt de vulling en het gebruik van de datakluis in de periode 2019 tot en met 2020 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de uitvoering van het vullen, de werking van de datakluis en het verwijzingsmechanisme, evenals op de voortgang, de inrichting van verantwoordelijkheden en de geconstateerde aandachtspunten in het gebruik van de datakluis.*

Oktober 2019 - Vulling datakluis en werking van verwijzingsmechanisme

185) Uit interviews volgt dat vanaf oktober 2019 gegevens vanuit de Q-schijf op basis van vastgestelde criteria integraal zijn verplaatst naar de datakluis. Uit de vorige paragraaf volgt dat deze verplaatsing plaatsvond nadat directies hadden aangegeven welke bestanden en mappen voor overbrenging in aanmerking kwamen.

186) Uit documenten en interviews werd bekend dat niet alle directies informatie aanleverden.

Terugplaatsverzoeken - Werking, beoordeling en registratie

187) Uit interviews volgt voorts dat na verplaatsing van bestanden naar de datakluis op de oorspronkelijke locaties HTML-verwijzingsbestanden werden achtergelaten met dezelfde bestandsnaam. Deze bestanden werden geopend in een webbrowser. Op de webpagina werd aangegeven dat het document was verplaatst en een link naar een portaal waarin een verzoek tot terugplaatsing kon worden ingediend. Volgens geïnterviewden functioneerden deze verwijzingen op basis van unieke identificaties die waren opgenomen in zowel de database als de URL. Hierdoor bleven de verwijzingen functioneren, ook wanneer mappen of verwijzingsbestanden werden verplaatst. De datakluis bestaat volgens geïnterviewden technisch uit een opslagomgeving waarin bestanden met behoud van hun oorspronkelijke netwerkpaden en metagegevens zijn opgenomen.

188) Volgens geïnterviewden was aan bestanden binnen de datakluis een unieke identificatie gekoppeld die was vastgelegd in de onderliggende database. Deze identificatie maakte tevens onderdeel uit van de URL die werd opgenomen in de HTML-verwijzingsbestanden. Hierdoor bleven de verwijzingen functioneren nadat bestanden of mappen waren verplaatst.

189) Via het webportaal konden gebruikers een gemotiveerd verzoek indienen voor inzage in een specifiek document. Verzoeken werden per individueel document ingediend; de voorziening ondersteunde geen bulkverzoeken.

190) De ingediende verzoeken kwamen terecht bij kluisbeheerders, zijnde functionarissen die door de directies waren aangewezen voor de behandeling van aanvragen. Uit interviews volgt dat deze verzoeken werden beoordeeld aan de hand van een vaste toetsingssystematiek.

191) De beoordeling vond plaats in een technisch afgeschermde omgeving. Daarbij hadden kluisbeheerders via het portaal toegang tot het betreffende document, dat in de datakluis was opgeslagen. Na beoordeling werden verzoeken goedgekeurd of afgewezen. Bij goedkeuring werd het betreffende document teruggeplaatst naar de oorspronkelijke locatie.

192) In interviews werd uitgelegd dat, naast de verzoeken tot terugplaatsing van een document via kluisbeheerders, er vanuit de directies ook grote terugplaatsacties werden aangevraagd. Dit zag toe op documenten die bij nader inzien toch niet in de datakluis terecht hoorden te komen. Voor deze grote terugplaatsacties is circa eind 2021 een aparte applicatie gebouwd. Uit aangeleverde informatie, gedateerd begin juni 2026, werd bekend dat in de periode oktober 2019 tot en met 16 februari 2022 in totaal 1.997.719 bestanden uit de datakluis zijn teruggeplaatst. [47]

[47] Bron: Statistieken Datakluis v5.xlsx

Oktober-december 2019 - Uitvoering en voortgang vulling datakluis

193) *In deze paragraaf wordt de planning, uitvoering en opstart van het vullen van de datakluis in de periode oktober tot en met december 2019 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de gefaseerde aanlevering van gegevens door directies, de inrichting van verantwoordelijkheden, de voortgang van de uitvoering en de bespreking van de werking en governance van de datakluis.*

194) **2 oktober 2019 - Planning en uitvoering vullen datakluis**
Uit een e-mail van de projectgroep Datakluis met een status-update volgt dat op 2 oktober 2019 een gefaseerde planning is opgesteld voor het vullen van de datakluis door verschillende directies. De directies leverden via de datacoördinatoren Excel-sheets met de samenwerkingsgebieden die voldeden aan de criteria. Hierbij zijn samenwerkingsgebieden (Q-schijven) per directie in opeenvolgende periodes aangeleverd en verwerkt, waaronder achtereenvolgens onder meer GO, MKB, Centrale Administratieve Processen Belastingdienst (hierna: 'CAP'), Douane, Toeslagen, onderdelen van Shared Service Organisaties Belastingdienst (hierna: 'SSO's') en KI&S.

195) De documentatie vermeldt dat directies via datacoördinatoren verantwoordelijk waren voor het aanleveren van gegevens en dat de volgorde en uitvoering in afstemming met de IV-organisatie plaatsvonden. Daarnaast zijn instructies verstrekt voor het aanvragen van autorisaties voor kluisbeheerders. [48]

> *"De eerste vulling van de datakluis heeft plaatsgevonden door Particulieren. Zoals eerder aangegeven, isIV&D aan de slag gegaan met het bepalen van een volgorde voor het vervolg van het vullen de datakluis. De planning ziet er als volgt uit:*
>
> *-Start 7 oktober tot 12 oktober: GO, MKB, CAP ten aanzien van de eigen, specifieke samenwerkingsgebieden. Indien mogelijk ook voor de samenwerkingsgebiedenbinnen "Belastingen"*
> *-Start 14 oktober tot 19 oktober: Douane, Toeslagen, Switch, SSO CFD en de samenwerkingsgebiedenvan Belastingen (gezamenlijke besluit van de dienstonderdelen, in ieder geval P, MKB, GO)*
> *-Start 21 oktober tot 26 oktober: KI&S, CDC, SSO O&P, IV (IV en SSO O&P nog onder voorbehoud van nadere besluitvorming)*
> *-Start 28 oktober tot - : evaluatie, uitloop/veegronde indien nodig (wordt nader bepaald)"*

196) **7 oktober 2019 - Verantwoordelijkheid aanlevering gegevens bij directies belegd**
Op 7 oktober 2019 wordt in een update op de e-mail van 2 oktober 2019 aangegeven dat directies verantwoordelijk zijn voor het aanleveren van een Excel-sheet met locaties van gegevens ten behoeve van de datakluis omdat ze aan de criteria voldeden. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de datacoördinatoren van de betreffende directies, waarbij afstemming plaatsvindt met de IV-organisatie. De e-mail vermeldt dat directies zelf de benodigde overzichten aanleveren, zodat zij inzicht behouden in de aangeleverde gegevens en de samenstelling daarvan. Daarnaast bevat de e-mail instructies voor het aanvragen van autorisaties voor kluisbeheerders via het daarvoor ingerichte systeem. [49]

> *"Het is de bedoeling dat iedere directie zelf de Excellijsten aanlevert die IV verwerkt. Enerzijds vanuit verantwoording en verantwoordelijkheid en anderzijds ook zodat jullie zelf weten wat er wel en niet is opgeleverd en jullie het zelf in de hand hebben. Dit ook om eventuele toekomstige problemen/onduidelijkheden te voorkomen wat mij betreft."*

197) **9 oktober 2019 - Gebruik datakluis, deelname en functionele uitgangspunten besproken**
Tijdens het datacoördinatorenoverleg van 9 oktober 2019 is de datakluis besproken. Het verslag vermeldt dat de datakluis recent in gebruik is genomen en dat nog niet alle directies deelnemen. Daarnaast vermeldt het verslag dat kluisbeheerders zijn aangewezen en dat een helpdesk is ingericht voor het behandelen van vragen. Als risico wordt gesignaleerd dat bestanden onterecht worden teruggeplaatst. De servicedesk is geïnstrueerd hoe in dergelijke gevallen te handelen om onrechtmatige terugplaatsing te voorkomen.

198) Het verslag beschrijft de datakluis als een afgeschermde omgeving zonder browse- en opschoningsfunctionaliteit. Bestanden zijn uitsluitend toegankelijk via een aanvraagproces en worden via een portaal beschikbaar gesteld aan kluisbeheerders. Voor het opschonen van de datakluis dient het archiveringsproces conform de Archiefwet te worden toegepast, waarbij beoordeling plaatsvindt op basis

---

[48] Bron: 20191002 mail IV&D_ Plannen vullen datakluis en aanvragen autorisaties.pdf
[49] Bron: 20191016 Update vullen datakluis en bijstelling planning.pdf

van selectielijsten. Daarnaast vermeldt het verslag dat binnen de IV-organisatie wordt gewerkt volgens een zogenoemde sterfhuisconstructie, waarbij geen directe vernietiging plaatsvindt. Tevens wordt aangegeven dat deze werkwijze niet zonder meer toepasbaar is op andere onderdelen van de organisatie. [50]

199) **16 oktober 2019 - Voortgang vulling datakluis en bijstelling planning**
In een e-mail van 16 oktober 2019 wordt een update gegeven over de voortgang van het vullen van de datakluis. De e-mail vermeldt dat het vullen meer tijd vergt dan vooraf voorzien, onder meer door het aantal te indexeren mappen en bestanden. Hierdoor treedt vertraging op in de planning, met name bij CAP.

200) De e-mail geeft aan dat de uitvoering doorgaat volgens de geplande volgorde, maar dat de planning naar verwachting met circa één week wordt verschoven. Daarbij wordt aangegeven dat verdere bijstelling mogelijk is afhankelijk van de voortgang. Daarnaast vermeldt de e-mail dat nader inzicht in de voortgang en planning wordt verstrekt zodra aanvullende informatie beschikbaar is. [51]

201) **Voortgang en afbakening van datavulling datakluis volgens interviews**
Uit interviews volgt dat het vullen van de datakluis langer heeft geduurd dan beoogd, onder meer doordat de ontwikkeling van scripts voor het verplaatsen van gegevens meer tijd vergde dan vooraf voorzien.

202) Uit interviews volgt dat het overbrengen van gegevens uit een specifieke organisatorische context niet betekende dat alle bijbehorende informatie integraal werd meegenomen, omdat relevante gegevens ook op andere locaties aanwezig konden zijn.

203) **13 november 2019 - Voortgang vulling datakluis, governance en afbakening besproken**
Tijdens het datacoördinatorenoverleg van 13 november 2019 is de voortgang van het vullen van de datakluis besproken. Het verslag vermeldt dat niet alle directies deelnemen en dat het vullen volgens planning verloopt, maar meer tijd vergt dan verwacht. Het verslag vermeldt dat de Douane het proces heeft afgerond binnen circa tweeënhalve week. Daarbij zijn echter ook mappen veiliggesteld die daar niet voor in aanmerking kwamen. Mede daarom zijn vanuit de directie Douane circa tien terugplaatsverzoeken ingediend en heeft de Douane aangegeven dat bij hen een behoefte bestaat aan autorisaties voor inzage in de datakluis.

204) Verder blijkt uit het overleg dat op dat moment nog geen proceseigenaar is aangewezen. De concerndirectie IV&D vervult deze rol tijdelijk. Daarnaast wordt aangegeven dat CFD, vanuit de rol als archivaris, een belangrijke rol heeft bij het leegmaken van de datakluis. [52]

205) **11 december 2019 - Voortgang vulling datakluis en aanvullende acties besproken**
Tijdens het datacoördinatorenoverleg van 11 december 2019 is de voortgang van het vullen van de datakluis besproken. Het verslag vermeldt dat het vullen nog loopt. Op dat moment is het onderdeel Belastingen in uitvoering, waarna CAP en vervolgens Toeslagen volgen. Daarbij wordt aangegeven dat afronding vóór het einde van het jaar niet haalbaar is. Daarnaast vermeldt het verslag dat Financieel en Managementinformatie Belastingdienst (hierna: 'F&MI') is gestart met het inrichten van autorisaties voor de Q-schijf. Tevens wordt aangegeven dat voor ConnectPeople-omgevingen een fase ingaat voor het opschonen van gegevens, waarbij uitsluitend bestaande community's worden meegenomen.

206) Het verslag vermeldt verder dat datacoördinatoren behoefte hebben aan nadere ondersteuning, waaronder een handleiding voor het gebruik en beheer van de datakluis. De beschikbare documentatie wordt als beperkt ervaren.

---

[50] Bron: verslag 9 oktober 2019 - overleg datacoördinatoren Belastingdienst - 20191112 IAH.pdf & verslag - overleg datacoördinatoren Belastingdienst - aangepast n.a.v. 20191113
[51] Bron: 20191016 Update vullen datakluis en bijstelling planning.pdf
[52] Bron: verslag 20191113 - overleg datacoördinatoren Belastingdienst.docx

207) Tot slot wordt aangegeven dat afstemming plaatsvindt met CFD over de inrichting van de vernietigingsverklaring. [53]

208) **18 december 2019 - Voortgang vulling datakluis en prognose afronding**
Op 18 december 2019 wordt in een update de voortgang van het vullen van de datakluis beschreven. De update vermeldt dat het vullen nog gaande is en naar verwachting nog enkele weken zal voortduren. Na afronding van het onderdeel Belastingen worden achtereenvolgens andere directies verwerkt, waaronder CAP, GO, Toeslagen, KI&S en SSO-onderdelen.

209) De update bevat daarnaast informatie over de aantallen verplaatste bestanden en ingediende terugplaatsverzoeken per directie.

210) In een aanvullende e-mail van dezelfde datum wordt aangegeven dat de vulling niet vóór 31 december 2019 wordt afgerond. De prognose wordt gesteld op minimaal zes tot acht weken, waarna herijking plaatsvindt. [54]

> *"Toelichting prognose voor afronding vullen datakluis*
> *Op basis van de resultaten tot nu toe is de voorzichtige prognose dat het nog (minimaal) zes tot acht weken duurt. In januari wordt de prognose herijkt."*

211) **20 december 2019 - ADR-rapport over AVG-implementatie en rol datakluis**
Op 20 december 2019 publiceert de ADR het rapport 'Aanvullend onderzoek AVG - Belastingdienst'.

212) Het rapport vermeldt dat de Belastingdienst voortgang heeft geboekt met de implementatie van AVG-maatregelen, maar dat verschillende onderdelen nog niet volledig zijn uitgewerkt. De verantwoordelijkheid voor belastingdienstbrede AVG-thema's, waaronder gegevensopschoning, het AVG-register en autorisatiebeheer, is belegd in de lijnorganisatie, met centrale coördinatie vanuit de concerndirectie IV&D.

213) Ten aanzien van de kaderstelling wordt in het rapport vastgesteld dat deze bij IV&D ligt. Naast het opstellen van beleidskaders ondersteunt IV&D de implementatie binnen de organisatie, onder meer door het organiseren van workshops over de omgang met de datakluis. [55]

> *"De kaderstelling ligt bij de concerndirectie IV&D. Op dit moment ondersteunt IV&D ook bij de implementatie van de kaders, bijvoorbeeld door workshops te organiseren hoe de directies dienen om te gaan met de Datakluis."*

214) In dit kader wordt de datakluis expliciet benoemd als onderdeel van de uitvoering van deze kaders. De datakluis wordt beschreven als een afgeschermde opslagomgeving voor bestanden met mogelijke persoonsgegevens waartoe alleen kluisbeheerders toegang hebben. [56]

> *"Een datakluis is een afgeschermd opslaggebied waarin bestanden -al dan niet met persoonsgegevens- die ouder zijn dan een vooraf bepaalde leeftijd geplaatst zijn. Bestanden in de datakluis zijn niet toegankelijk voor gebruikers. Alleen een kluisbeheerder kan besluiten een onterecht naar de datakluis verplaatst bestand terug te zetten."*

Februari-juni 2020 - Gebruik, voortgang en vertragingen bij de datakluis

215) *In deze paragraaf wordt het gebruik en de uitvoering van de datakluis in februari tot en met juni 2020 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de voortgang van het vullen in deze tijdsperiode, de toepassing binnen het gegevensbeheer en de belangrijkste vertragingen en aandachtspunten.*

---

[53] Bron: 20191211_Verslag_overleg_dataco_rdinatoren_Belastingdienst_11_december_2019_met_aanpassingen_.pdf
[54] Bron: 20191218 Stand van zaken datakluis, vullen gaat over 31 december heen.pdf
[55] Bron: Onderzoeksrapport Aanvullend onderzoek AVG - Belastingdienst Definitief.pdf
[56] Bron: Onderzoeksrapport Aanvullend onderzoek AVG - Belastingdienst Definitief.pdf

216) **12 februari 2020 - Datacoördinatorenoverleg over datakluis en gegevensbeheer**
Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 12 februari 2020 volgt dat de datakluis wordt besproken in het kader van het schonen, bewaren en vernietigen van gegevens. Het verslag vermeldt dat eerder geconstateerde toegangsproblemen met het portaal van de datakluis zijn opgelost. Daarnaast wordt aangegeven dat CAP verantwoordelijk is voor het verder vullen van de datakluis. Tevens wordt in het overleg gevraagd om inzicht in het aantal geplaatste documenten en het aantal ingediende verzoeken tot terugplaatsing. [57]

217) Uit interviews blijkt dat het ging om een autorisatieprobleem. Dit probleem is gemeld via het IT-servicemanagementproces en conform het reguliere incidentproces opgelost.

218) **21 februari 2020 - Memo beoordeling 3e viermaandsrapportages 2019 op het onderdeel Beveiliging**
Op 21 februari 2020 wordt een memo verzonden aan Persoonsgegevens met een beoordeling 3e viermaandsrapportages 2019 op het onderdeel Beveiliging. Het memo geeft een beeld van de stand van zaken van integrale beveiliging binnen de Belastingdienst eind 2019. Met betrekking tot de datakluis komen de volgende punten naar voren:

- De datakluis wordt breed ingezet als mitigerende maatregel voor het niet tijdig kunnen opschonen en vernietigen van gegevens, in lijn met eerdere AVG-bevindingen.
- In meerdere dienstonderdelen (o.a. MKB, CAP, Particulieren, Douane, SSO CFD) worden gegevens van de Q-schijf of samenwerkingsgebieden naar de datakluis verplaatst, vaak op basis van leeftijdscriteria (bijv. "ouder dan 5 jaar").
- De datakluis fungeert daarbij als een tijdelijke opslag voor gegevens die nog niet zijn beoordeeld op archiefwaardigheid of nog niet kunnen worden vernietigd.
- In verschillende gevallen wordt expliciet vermeld dat schoning pas kan plaatsvinden nadat gegevens veilig in de datakluis zijn gesteld of nadat passende beheermaatregelen beschikbaar zijn.
- Daarnaast blijkt uit het memo dat het niet tijdig opschonen van gegevens een structureel probleem is binnen de Belastingdienst. De datakluis wordt in dat kader expliciet genoemd als belangrijkste maatregel om tijdelijke beheersing te realiseren totdat structurele oplossingen (archivering, vernietiging, archiefvoorzieningen) beschikbaar zijn. [58]

219) **6 maart 2020 - Vertrek medewerker betrokken bij opzet datakluis**
Uit een e-mail van IV&D van 6 maart 2020 volgt dat een medewerker die nauw betrokken was bij de opzet van de datakluis de Belastingdienst verlaat. [59]

220) **11 maart 2020 - Vertrek medewerker, impact FSV, missende bestanden**
Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 11 maart 2020 volgt dat de datakluis wordt besproken in het kader van het schonen, bewaren en vernietigen van gegevens.

221) Het verslag vermeldt dat, na het vertrek van de medewerker die betrokken was bij de opzet van de datakluis, het bijbehorende takenpakket is ondergebracht bij de afdeling informatiebeveiliging.

222) Verder wordt in het overleg de situatie rondom de Fraudesignaleringsvoorziening (hierna: 'FSV') toegelicht. Aanleiding hiervoor vormt publiciteit eind februari 2020, onder meer naar aanleiding van berichtgeving in de media en vragen van journalisten. In dit kader is op 4 maart 2020 een Algemeen Overleg Belastingdienst gehouden in de Tweede Kamer, waarin vragen zijn gesteld over FSV. De Staatssecretaris van Financiën - Toeslagen en Douane heeft daarbij toegezegd een nadere toelichting te verstrekken. In dit verband is een

[57] Bron: 20200212 Definitief_Verslag_overleg_dataco_rdinatoren_Belastingdienst_12_februari_2020_docx.pdf
[58] Bron: Memo voldoen aan beveiliging 3e VMR 2019 def.pdf
[59] Bron: 26082020 Mails Datakluis Maart tm Augustus 2020.pdf

taskforce ingericht om de beantwoording van Kamervragen en de voorbereiding van de benodigde stukken te coördineren. [60]

223) Daarnaast signaleert de Douane een verschil in het aantal geplaatste en teruggeplaatste documenten in de datakluis. In mails van 11 maart 2020 en 14 april 2020 wordt nader duiding gegeven aan dit verschil en blijken dubbeltellingen ten grondslag te liggen aan het verschil. [61]

224) **7-9 april 2020 - Nieuwe versie in verband met grote hoeveelheden**
Uit een e-mail van IV&D van 7 april 2020 volgt dat een nieuwe versie van de datakluis wordt getest, die noodzakelijk wordt geacht gezien de omvang van de opgeslagen data. In een e-mail van IV&D van 9 april 2020 wordt dit geïllustreerd met onderstaand voorbeeld: [62]

> *"Zoals [naam] eerder bij mij heeft aangegeven is de wens vanuit SSO O&P om alle bestanden uit de samenwerkingsgebieden van CKC (dus de oude organisatie) die niet na 01-01-2019 zijn gewijzigd, in de datakluis te plaatsen. Hierbij is echter wel een zorg ontstaan: ondanks dat dit technisch gezien mogelijk is, leert ervaring bij andere dienstonderdelen dat dit vaak leidt tot een groot aantal terugzet-verzoeken. Deze verzoeken zijn (vooral in deze tijd van thuiswerken) erg tijds-intensief, en zouden zowel voor jullie als dienstonderdeel, alsook de beheerders van de datakluis vertraging van dagelijkse werkzaamheden kunnen opleveren.*
> *Ter illustratie: het terugzetten van meerdere mappen uit de datakluis kost ongeveer een week de tijd. Dit betekent dus dat, wanneer een map die voor de huidige werkzaamheden van SSO O&P essentieel is in de kluis is geplaatst, het een week kan duren voordat hier weer toegang toe verkregen kan worden.".*

225) **8 april 2020 - Aantallen in datakluis**
Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 8 april 2020 volgt dat meer duidelijkheid is verkregen over de aantallen gegevens van de Douane. Daarbij wordt vermeld dat de datakluis niet is ontworpen om tijdens het vullen bestuurlijke informatie te genereren over aantallen per directie.

226) Het verslag geeft aan dat, nadat de verplaatsing van gegevens voor alle directies is afgerond, een eenmalige verantwoording zal worden opgesteld over de aantallen geplaatste bestanden. IV&D, in de rol van eigenaar van de datakluis, zal hierover op een later moment rapporteren. [63]

227) **13 mei 2020 - Behoefte aan KPI-inzicht en hernieuwde vragen over ontbrekende documenten**
Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 13 mei 2020 volgt dat behoefte bestaat aan meer inzicht in KPI's en bijbehorende deadlines met betrekking tot de datakluis. Daarnaast komt in het overleg opnieuw de situatie rondom de ontbrekende documenten van de Douane aan de orde. [64]

228) **13 mei 2020 - Behoefte aan KPI-inzicht en hernieuwde vragen over ontbrekende documenten**
Uit e-mailcorrespondentie volgt dat rond 13 mei 2020 vertraging is opgetreden in het vullen van de datakluis. Deze vertraging wordt toegeschreven aan de grote hoeveelheid documenten die reeds in de datakluis waren geplaatst, waardoor de performance van de omgeving afnam. Volgens de correspondentie is dit technische probleem inmiddels opgelost door IV. Daarnaast blijkt dat de coronamaatregelen invloed hadden op de beschikbare capaciteit en doorlooptijden, zowel bij de beheerders als bij de betrokken organisatieonderdelen. Hierdoor namen onder meer de verwerkingstijden van terugplaatsverzoeken toe, hetgeen verdere vertraging in de planning veroorzaakte. [65]

Zie volgende pagina voor het bijbehorende kader.

[60] Bron: 20200311_Verslag_overleg_dataco_rdinatoren_Belastingdienst_versie_definitief_20200413_docx (1).pdf
[61] Bron: 26082020 Mails Datakluis Maart tm Augustus 2020.pdf
[62] Bron: 26082020 Mails Datakluis Maart tm Augustus 2020.pdf
[63] Bron: 20200408_concept_verslag_schriftelijk_dataco_rdinatorenoverleg_8_april_2020_concept_20200417_docx.pdf
[64] Bron: 20200503 Verslag_concept_dataco_rdinatoren_overleg_13_mei_2020.pdf
[65] Bron: 26082020 Mails Datakluis Maart tm Augustus 2020.pdf

"De planning van het vullen van de datakluis heeft de afgelopen periode wat vertraging opgelopen. Door het grote aantal documenten dat al in de datakluis gezet is, was deze namelijk erg langzaam geworden. De beheerders van IV hebben dit inmiddels verholpen, maar gezien de coronamaatregelen heeft dit ook weer invloed op de werkdruk voor de beheerders en de dienstonderdelen. Terugzetverzoeken vanuit de dienstonderdelen die al klaar zijn kunnen langer duren , waardoor de planning ook weer vertraging oploopt.
Vanaf volgende week zal weer begonnen worden met het vullen van de Datakluis. Hierbij wordt de volgende volgorde aangehouden:
_ GO
_ Toeslagen
_ KI&S
_ SSO O&P
_ CAP
CAP is hierbij als laatste in de planning geplaatst . IV ziet namelijk wat risico's als er nu, tijdens de beperkingen van de corona maatregelen, gestart wordt met CAP. Zo kunnen terugzetverzoeken namelijk langer duren, wat voor jullie een continuïteitsrisico op zou kunnen leveren . We hopen deze risico's te kunnen beperken door met CAP als laatste te starten, in de hoop dat de nadelige effecten van de coronamaatregelen dan zijn afgenomen.
Zoals voorheen kan IV helaas geen exacte data geven waarop zij zullen beginnen. Zij kunnen a.d.h.v. de lijsten namelijk niet inschatten hoe lang het inlezen zal duren , aangezien ze geen inzicht hebben in het aantal submappen dat hieronder valt."

229) **14 mei 2020 - Viermaandsrapportage Particulieren: rol datakluis binnen AVG-maatregelen**
Op 14 mei 2020 wordt de eerste VMR van de directie Particulieren gepubliceeUit deze rapportage volgt dat de datakluis wordt ingezet als onderdeel van het plan van aanpak voor het opschonen van gegevens op de Q-schijf. De uitvoering hiervan is afhankelijk van de beschikbaarheid en verdere ontwikkeling van de datakluis en bijbehorende tooling.

230) De rapportage vermeldt dat samenwerkingsgebieden ouder dan vijf jaar in de datakluis zijn geplaatst. Deze activiteit is uitgevoerd voor zowel de directie Particulieren als voor oude regio-omgevingen in de periode eind 2019 tot begin 2020. Daarnaast wordt de datakluis aangehaald als een gerealiseerde maatregel binnen de aanpak voor ongestructureerde gegevens. Tegelijkertijd wordt aangegeven dat de verdere verwerking en opschoning van de in de datakluis opgeslagen gegevens nog niet is uitgewerkt, onder meer vanwege ontbrekende functionaliteit.

231) Verder blijkt dat overleg plaatsvindt tussen IV&D en uitvoeringsdirecties over de verdere opvolging en het gebruik van de datakluis, maar dat dit overleg op dat moment nog niet is voortgezet.

232) Tot slot wordt in de rapportage benoemd dat de datakluis fungeert als een compenserende maatregel binnen de AVG-implementatie, aangezien het tijdig opschonen en vernietigen van verouderde persoonsgegevens niet volledig kon worden gerealiseerd. [66]

233) **10 juni 2020 - Voortgang vulling datakluis en resterende aandachtspunten**
Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 10 juni 2020 volgt dat de voortgang van het vullen van de datakluis wordt besproken. Daarbij wordt aangegeven dat eerdere technische problemen, veroorzaakt door de grote hoeveelheid documenten, zijn opgelost. Het verslag vermeldt dat het vullen van de datakluis grotendeels is afgerond en verder wordt uitgerold binnen de organisatie, waarbij rekening wordt gehouden met afwijkende termijnen per organisatieonderdeel. Tegelijkertijd worden verschillende aandachtspunten benoemd, waaronder ontbrekende mappen, onduidelijkheden in planning en toegang, en het feit dat het vullen van de datakluis wordt beschouwd als een eenmalige activiteit. [67]

[66] Bron: 1e Viermaandsrapportage 2020 def.docx
[67] Bron: 20200610 Verslag_Finaal_dataco_rdinatoren_overleg_10_juni_2020_docx.pdf

Juli 2020 - Ontvlechting Belastingdienst

234) **Juli 2020 - Ontvlechting en gevolgen voor gegevensbeheer en datakluis**
In 2020 wordt besloten de Belastingdienst organisatorisch te herstructureren met als doel de aansturing te verbeteren. In dit kader worden Toeslagen en Douane per 1 januari 2021 ondergebracht als zelfstandige directoraten-generaal naast de Belastingdienst. Aan deze keuze ligt ten grondslag dat de werkzaamheden van deze onderdelen sterk van elkaar verschillen, onder meer in aard, doelgroep en benodigde expertise.

235) De ontvlechting wordt op 11 januari 2020 aangekondigd door de Minister van Financiën en wordt vervolgens nader uitgewerkt, mede naar aanleiding van een verzoek van de Tweede Kamer tot een haalbaarheidsonderzoek. Het proces wordt gefaseerd ingericht, waarbij onder meer de aansturing wordt gescheiden, medewerkers worden herverdeeld en ondersteunende functies worden ondergebracht in shared service-organisaties. Uit documentatie volgt dat in een latere fase de positie van organisatieonderdelen die voor meerdere directoraten-generaal actief zijn, zoals CAP, IV en KI&S, centraal staat. Een evaluatie van de verdere ontvlechting wijst erop dat een deel van de knelpunten samenhangt met de noodzaak tot heldere sturingsafspraken en een versterking van de opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie. [68]

236) Uit interviews volgt dat de ontvlechting gevolgen heeft voor het gegevensbeheer en de werking van de datakluis. Geïnterviewden geven aan dat het vaststellen van bewaartermijnen complexer wordt doordat na de ontvlechting verschillende organisatieonderdelen met uiteenlopende bewaartermijnen gebruikmaken van dezelfde gegevensverzamelingen.

237) Daarnaast blijkt dat door de organisatorische wijzigingen het bepalen van eigenaarschap van gegevens wordt bemoeilijkt, hetgeen gevolgen heeft voor zowel het opschonen als het beoordelen van gegevens in de datakluis. Ook wordt aangegeven dat de ontvlechting invloed heeft gehad op de doorlooptijden van werkzaamheden, onder meer doordat het bepalen van de verantwoordelijke organisatieonderdelen meer tijd vergt.

238) Verder volgt uit interviews dat de ontvlechting invloed heeft gehad op eerdere fasen van het datakluis-proces, zoals de toewijzing van gegevens aan organisatieonderdelen voorafgaand aan plaatsing in de datakluis. Daarbij is in sommige gevallen gekozen voor toewijzing op basis van de dominante aanwezigheid van gegevens, wat de latere toekenning van eigenaarschap heeft bemoeilijkt.

Juni-september 2020 - Voortgang, vertragingen en werking van de datakluis

239) *In deze paragraaf wordt de voortgang en uitvoering van de datakluis in de periode juli tot en met september 2020 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de verdere vulling, de werking van het systeem en de opgetreden technische en organisatorische aandachtspunten.*

240) **Juni - juli 2020 - Aangepaste planning**
In de maanden juni en juli 2020 worden diverse e-mails verzonden tussen IV&D, LIV en directies waarin wordt gesproken over een aangepaste planning ten aanzien van het verzamelen van data voor in de datakluis. [69]

241) **10 juli 2020 - Geen functionaliteit voor opschonen**
Vanuit directie Particulieren komt op 10 juli 2020 de vraag binnen bij LIV hoe in de toekomst de documenten in de datakluis kunnen worden opgeschoond en vernietigd. Daarop laat LIV weten dat die functionaliteit nog niet aanwezig is.

> *"Er is geen faciliteit in de datakluis om de kluis zelf te schonen . Dit zal onderdeel zijn van een eventueel vervolgproject."* [70]

---

[68] Bron: https://www.eerstekamer.nl/9370000/1/j4nvgs5kjg27kof_j9vvkfvj6b325az/vm1jig3jv4ye, geraadpleegd op 19 juni 2026
[69] Bron: 26082020 Mails Datakluis Maart tm Augustus 2020.pdf
[70] Bron: 26082020 Mails Datakluis Maart tm Augustus 2020.pdf

242) **12 augustus 2020 - Beperkte voortgang en behoefte aan herijking datakluis**
Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 12 augustus 2020 volgt dat er op dat moment vanuit IV&D geen inhoudelijke update beschikbaar is over de datakluis.

243) Daarnaast wordt in het overleg de vraag gesteld of de werkzaamheden rond de datakluis in 2020 opnieuw kunnen worden opgepakt. Daarbij wordt aangegeven dat dit aanvankelijk wel was voorzien, maar dat eerdere activiteiten nog doorlopen, waardoor een nieuwe fase nog niet is gestart. [71]

244) **9 september 2020 - Beperkte voortgang en tijdelijke werkwijze datakluis door personele wisseling**
Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 9 september 2020 volgt dat de datakluis niet inhoudelijk is besproken, vanwege het onverwachte vertrek van de medewerker die bij dit dossier betrokken was. Als gevolg hiervan wordt afgesproken dat vragen over de datakluis schriftelijk worden ingediend, waarbij IV&D als centraal aanspreekpunt fungeert.

245) Daarnaast wordt in het overleg de vraag gesteld of de werkzaamheden rond de datakluis in 2020 opnieuw kunnen worden opgepakt. Daarbij wordt aangegeven dat dit aanvankelijk wel was voorzien, maar dat eerdere activiteiten nog doorlopen, waardoor een nieuwe fase nog niet is gestart. [72]

Oktober-november 2020 Stand van zaken en beperkingen van de datakluis

246) *In deze paragraaf wordt de bespreking en stand van zaken van de datakluis in de periode oktober tot en met november 2020 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de beschikbaarheid van informatie, de werking van de datakluis zoals gepresenteerd door IV&D en de geconstateerde beperkingen en aandachtspunten, waaronder het ontbreken van opschoningsfunctionaliteit.*

247) **14 oktober 2020 - Uitstel bespreking datakluis en voorbereiding via schriftelijke vragen**
Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 14 oktober 2020 volgt dat de stand van zaken van de datakluis niet inhoudelijk is besproken en is doorgeschoven naar een volgend overleg, waarin een nadere toelichting zal worden gegeven. Daarnaast wordt verzocht om vragen vooraf schriftelijk aan te leveren, zodat deze kunnen worden meegenomen in de toelichting of, indien mogelijk, reeds vooraf kunnen worden beantwoord. [73]

248) **11 november 2020 - Presentatie IV&D: stand van zaken, werking en beperkingen datakluis**
Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 11 november 2020 volgt dat IV&D een presentatie verzorgt over de datakluis. Tijdens het overleg wordt de datakluis toegelicht als een mitigerende maatregel voor de opslag van verouderde gegevens, in een situatie waarin het schonen en archiveren van gegevens nog niet volledig is ingericht.

249) De gepresenteerde stand van zaken laat zien dat circa 17 miljoen bestanden zijn verplaatst naar de datakluis. Daarbij zijn 571 verzoeken tot terugplaatsing gedaan, waarvan een beperkt aantal is afgewezen. Daarnaast wordt geconstateerd dat ook bestanden van organisatieonderdelen die niet actief deelnemen aan de datakluis in de omgeving terecht zijn gekomen, doordat deze zich in gedeelde of historische mappen bevonden.

250) Verder wordt aangegeven dat de datakluis wordt toegepast in een omgeving met een zeer groot volume ongestructureerde data. In dit kader wordt benoemd dat eerdere plannen van aanpak voor schonen en vernietigen als uitgangspunt moeten dienen voor verdere opschoning. Tegelijkertijd wordt vastgesteld dat

---

[71] Bron: 20200812 Verslag_dataco_rdinatoren_overleg_12_augustus_2020.pdf
[72] Bron: 20200909_Verslag_DEFINITIEF_dataco_rdinatorenoverleg_9_september_2020_track_changes_docx.pdf
[73] Bron: 20201014_Verslag_CONCEPT_dataco_rdinatorenoverleg_14_oktober_2020_docx.pdf

het opschonen van de datakluis zelf nog niet is uitgewerkt, onder meer door het ontbreken van geschikte tooling voor grootschalige analyse.

251) Ten aanzien van vervolgstappen wordt voorgesteld om een aanvullende ronde van het vullen van de datakluis uit te voeren. Daarbij wordt voorzien in het opstellen van een geactualiseerd overzicht van de mappenstructuur en het betrekken van directies bij het vaststellen van bewaartermijnen. Tegelijkertijd wordt benadrukt dat het opschonen van de datakluis een belangrijk aandachtspunt blijft. [74]

December 2020 - Laatste vulling van de datakluis

252) *In deze paragraaf wordt de laatste vulling van de datakluis in december 2020 beschreven, zoals opgenomen in de statistieken van de datakluis.*

253) **25 december 2020 - Laatste vulling datakluis (op basis van niet-geverifieerde tijdlijn)**
Uit aangeleverde informatie gebaseerd op de logging van de datakluis (Statistieken Datakluis v5.xlsx) werd bekend dat 25 december 2020 de laatste data, 5.036.332 bestanden voor CAP, is toegevoegd. [75]

254) Uit dezelfde bron blijkt dat op 16 februari 2022 de laatste 114 bestanden voor Douane, worden teruggezet. [76]

[74] Bron: 20201111 Verslag_dataco_rdinatorenoverleg_11_11_2020_[BDO: Geanonimiseerd]_docx.pdf
[75] Bron: Statistieken Datakluis v5.xlsx, tabblad PlaatsingTerugzetting
[76] Bron: Statistieken Datakluis v5.xlsx, tabblad PlaatsingTerugzetting

3.7 Opschoning, eigenaarschap en inrichting van governance van de datakluis

255) *In deze paragraaf wordt de opschoning van de datakluis, het eigenaarschap van de opgeslagen gegevens en de inrichting van governance in de periode 2020 tot en met 2022 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de uitvoering van opschoningsactiviteiten, de rol en verantwoordelijkheden van betrokken organisatieonderdelen en de organisatorische positionering en overdracht van de datakluis.*

Opschoning van de datakluis en eigenaarschap van gegevens

256) Uit interviews volgt dat de datakluis was bedoeld als een tijdelijke maatregel, waarbij de daarin opgeslagen gegevens op een later moment zouden worden opgeschoond. In de praktijk is deze opschoning beperkt uitgevoerd. Geïnterviewden geven aan dat de verantwoordelijkheid voor opschoning bij de lijnorganisatie lag, terwijl de technische realisatie bij IV was belegd. Daarnaast blijkt uit interviews dat organisatorische veranderingen en het ontbreken van eenduidig eigenaarschap het vaststellen van verantwoordelijkheid per dataset bemoeilijkten. Tevens wordt gewezen op factoren die van invloed waren op de voortgang van de opschoning, waaronder werkdruk en veranderende prioriteiten.

257) Uit interviews volgt dat het de bedoeling was dat iedere directie een eigen plan van aanpak opstelde voor het opschonen van de data in de datakluis. In de praktijk bleek echter dat de meeste directies onvoldoende inzicht hadden in de aard en inhoud van de aanwezige data. Hierdoor ontbrak een totaaloverzicht van de in de datakluis opgeslagen gegevens, waardoor directies niet in staat waren om deze data op gestructureerde wijze te archiveren of te vernietigen (oftewel; op te schonen). Geïnterviewden geven aan dat binnen iedere directie één of meerdere medewerkers werkzaam waren vanuit informatiehuishouding. Deze medewerkers waren onderdeel van de directies zelf en hadden de taak om de informatiehuishouding binnen hun eigen directie op orde te houden. Deze medewerkers hadden de verantwoordelijkheid om na te denken over de wijze van opschonen van data en dit binnen de directie vorm te geven. Zij waren daarmee verantwoordelijk voor de wijze waarop de data binnen hun directie moest worden gearchiveerd en hoe uitvoering werd gegeven aan de archiveringsverplichtingen.

Mei 2021 - Aandacht voor opschonen

258) **12 mei 2021 - Hervatting aandacht voor datakluis en constatering van achterblijvende opschoning**
Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 12 mei 2021 volgt dat de datakluis opnieuw inhoudelijk is besproken, nadat dit onderwerp in de periode van november 2020 tot en met april 2021 beperkt aan de orde is geweest.

259) Tijdens het overleg wordt aangegeven dat de datakluis verder is volgelopen en, hoewel dit niet de oorspronkelijke bedoeling was, naar verwachting ook in het komende jaar zal worden gebruikt. Tegelijkertijd wordt vastgesteld dat geen voortgang is geboekt in het opschonen van gegevens in de datakluis en dat de eerder in 2019 opgestelde plannen van aanpak voor schonen en vernietigen onvoldoende zijn uitgevoerd.

260) Om deze reden wordt geconcludeerd dat deze plannen opnieuw moeten worden opgepakt en geactualiseerd. In dit kader wordt expliciet actie gevraagd van de datacoördinatoren om het onderwerp op managementteamniveau te agenderen. Daarbij wordt aangekondigd dat hierover een separate communicatie richting de verantwoordelijke managementteams zal plaatsvinden en dat ook i-Control[77] hierbij wordt betrokken.

261) Daarnaast worden verschillende knelpunten in de uitvoering benoemd, waaronder het ontbreken van voldoende structuur in data en archivering, het uitblijven van reacties op voorstellen voor technische

[77] Dit is een Rijksbreed zelfevaluatie-instrument waarmee de dienstonderdelen (zoals de Douane of Toeslagen) periodiek de kwaliteitvan hun informatiebeheer meten. Het instrument toetst in hoeverre de organisatie voldoet aan de wettelijke kaders van de Archiefwet. Bron: Home | Monitor i-Control

oplossingen en aandachtspunten rond het terugplaatsen van gegevens. Afgesproken wordt dat deze knelpunten worden opgenomen in het plan van aanpak en de VMR-rapportages, zodat hierover verantwoording kan worden afgelegd.

262) Tot slot wordt een contactpersoon binnen IV&D aangewezen voor de datakluis, waarmee het onderwerp opnieuw organisatorisch wordt belegd. [78]

Juli 2021 - Overdracht en positionering van de datakluis binnen bedrijfsvoering (IHH)

263) *In deze paragraaf wordt de organisatorische overdracht en positionering van de datakluis in juli 2021 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de overgang naar het domein bedrijfsvoering (informatiehuishouding), de inrichting van eigenaarschap en verantwoordelijkheden en de verdere aansturing van de datakluis.*

264) **10 juni - 9 juli 2021 - Positionering, eigenaarschap en aansturing datakluis**
In het CAB-overleg van 10 juni 2021 wordt vastgesteld dat de datakluis niet langer als tijdelijke voorziening kan worden beschouwd, maar nog gedurende meerdere jaren in stand moet blijven. [79]

> *"Er ligt een vraag van [BDO: Geanonimiseerd] Afdeling Databeheersing & Security IV&D): "Aangezien de datakluis in plaats van een zeer tijdelijke voorziening, een voorziening blijkt die de komende paar jaar nog in stand moet worden gehouden, vraag ik op verzoek van [BDO: Geanonimiseerd] om deze ergens in een domein op te nemen. Dit om te borgen dat de functie van de datakluis, en alle daarin aanwezige gegevens, zowel beleidsmatig als procesmatig goed ondersteund wordt voor de tijd die nog nodig is. Waarna de datakluis en daarmee de gegevens op termijn onderbouwd verwijderd kunnen worden."*

265) Om de continuïteit en ondersteuning te borgen, wordt besloten de datakluis organisatorisch onder te brengen binnen het domein bedrijfsvoering (subdomein informatiehuishouding). Vanuit IV wordt daarbij ingebracht dat de datakluis een complex vraagstuk vormt, waarbij zowel bestaande data binnen de kluis moet worden opgeschoond als moet worden voorkomen dat nieuwe achterstanden ontstaan buiten de kluis. Tevens wordt teruggegrepen op het eerdere besluit dat directies een Plan van Aanpak voor schoning moesten opstellen, waarbij wordt vastgesteld dat hier geen opvolging aan is gegeven. [80]

266) In het driehoeksoverleg van 9 juli 2021 wordt deze lijn bevestigd en verder uitgewerkt. Daarin wordt besloten dat de datakluis wordt gepositioneerd in het domein bedrijfsvoering binnen het hoofdproces informatiehuishouding. Tegelijkertijd wordt vastgesteld dat de onderliggende notitie nog niet ingaat op de uitvoering, het opruimen van de datakluis en de benodigde capaciteit, terwijl juist hierover vragen bestaan. Het uitwerken van deze aspecten wordt als vervolgactie benoemd.

267) Daarnaast wordt expliciet verwezen naar het eerdere besluit in het DTBD (2019) dat dienstonderdelen een Plan van Aanpak voor schoning en vernietiging moeten opstellen. Dit besluit blijft van kracht en vormt de basis voor verdere aanpak. In het overleg wordt tevens bevestigd dat de datakluis oorspronkelijk als noodmaatregel is ingericht. [81]

268) **14 juli 2021 - Formele positionering, eigenaarschap en verantwoordelijkheden datakluis**
Op 14 juli 2021 stuurt IV&D Architectuur een notitie aan het Driehoeksoverleg IV&D over de domeintoedeling van de datakluis. In deze notitie wordt de formele positionering van de datakluis binnen de organisatie vastgelegd, evenals de bijbehorende verantwoordelijkheden.

269) De datakluis wordt gepositioneerd binnen het domein bedrijfsvoering, onder het hoofdproces informatiehuishouding (IHH). Binnen dit domein is de verantwoordelijkheid belegd voor de sturing,

---

[78] Bron: 20210512_Verslag_DC_overleg_docx.pdf
[79] Bron: 20210709 Conceptverslag driehoek IV&D 9 juli.pdf
[80] Bron: 20210709 Annotatie Driehoeksoverleg IV&D 20210709 v3.pdf
[81] Bron: 20210709 Conceptverslag driehoek IV&D 9 juli.pdf

doorontwikkeling en het beheer van de datakluis als voorziening. Daarnaast vervult dit domein een toezichthoudende rol (eerste lijn) op de voortgang van het opschonen van de datakluis. [82]

> *"Die toedeling betekent dat het domein bedrijfsvoering verantwoordelijk wordt voor sturing op de doorontwikkeling en het onderhoud van de datakluis. Daarbij dient het domein gebruik te maken van reguliere stuurmechanismen zoals de domeinarchitectuur, het onderhoudsplan en de portfolio. De doorontwikkeling van de Datakluis moet worden gezien in brede zin: de Datakluis is een tijdelijke oplossing, en Bedrijfsvoering-IHH kan in haar domeinarchitectuur uitwerking geven aan een betere, toekomstvaste oplossing."*

270) De verantwoordelijkheid voor de inhoud van de datakluis blijft liggen bij de afzonderlijke directies, waaronder de Belastingdienst, Toeslagen en Douane. Deze directies zijn eigenaar van de opgeslagen documenten en verantwoordelijk voor het opschonen en verwijderen van hun eigen gegevens. Daarnaast vervult IV&D een toezichthoudende rol in de tweede lijn. [83]

> *"Het eigenaarschap van de inhoud van de Datakluis (de documenten) blijft bij de directies van de Belastingdienst, Toeslagen en Douane. Het opruimen van deze documenten is een taak van de eigenaren van die documenten. De rol van toezichthouder over de voortgang van het opruimen van de inhoud van de Datakluis ligt in de 1e lijn bij de eigenaar van de Datakluis (Bedrijfsvoering IHH). De 2e lijn ligt bij de kadersteller (IV&D)."*

271) IV&D vervult een kaderstellende rol en is verantwoordelijk voor het opstellen van beleid en kaders, onder meer op het gebied van de AVG en de Archiefwet. Tevens is IV&D verantwoordelijk voor de uitvoering van de toegangsprocedure tot de datakluis, met inachtneming van functiescheiding. [84]

> *"Uitvoering van de procedure voor het wel of niet verlenen van toegang tot de datakluis blijft vanwege functiescheiding belegd bij IV&D. Ook de verantwoordelijkheid om beleid op te stellen hoe om te gaan met de inhoud van de Datakluis (vanuit AVG- en Archiefwettelijk perspectief) ligt bij de kadersteller.*

272) Verder wordt benadrukt dat voor een effectieve uitvoering voldoende capaciteit benodigd is bij de betrokken organisatieonderdelen. Zonder deze inzet bestaat het risico dat de problematiek rondom het opschonen en beheren van gegevens blijft voortbestaan. [85]

273) **14-15 juli 2021 - Beperkte bespreking datakluis en nadruk op heractivering opschoningsaanpak**
Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 14 juli 2021 volgt dat de datakluis slechts beperkt aan de orde komt. Binnen het onderdeel 'wat verder ter tafel komt' wordt een vraag gesteld over de gehanteerde procedure, mede naar aanleiding van een eerder opgestelde notitie van IV&D.

274) In opvolging van dit overleg vindt nadere afstemming plaats via e-mail. IV&D wordt gevraagd vanuit het datacoördinatieteam om toelichting te geven op de geldende procedure rond de datakluis en het leeghalen van de datakluis. Daarnaast deelt het datacoördinatieteam wat in het overleg van mei 2021 over het onderwerp staat.

275) In het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 14 juli 2021 staat daarnaast dat de datakluis verder is toegenomen in omvang en, hoewel dit niet de oorspronkelijke bedoeling was, naar verwachting ook in het komende jaar opnieuw zal worden gebruikt. Tegelijkertijd wordt vastgesteld dat de uitvoering van de in 2019 opgestelde plannen van aanpak voor het opschonen van ongestructureerde gegevens is achtergebleven. Om deze reden wordt geconcludeerd dat deze plannen opnieuw moeten worden opgepakt en geactualiseerd. Daarbij wordt expliciet een beroep gedaan op datacoördinatoren om dit onderwerp te agenderen op managementteamniveau. Tevens wordt aangekondigd dat hierover gerichte communicatie richting de betrokken managementteams zal plaatsvinden en dat ook het programma i-Control hierbij wordt betrokken.

276) In e-mail correspondentie worden daarnaast meerdere knelpunten benoemd in de uitvoering, waaronder de beperkte structuur van data en archivering, het uitblijven van reacties op voorstellen voor technische

---

[82] Bron: 20210714 Notitie domeintoedeling datakluis v210714.pdf
[83] Bron: 20210714 Notitie domeintoedeling datakluis v210714.pdf
[84] Bron: 20210714 Notitie domeintoedeling datakluis v210714.pdf
[85] Bron: 20210714 Notitie domeintoedeling datakluis v210714.pdf

oplossingen en aandachtspunten rond het terugplaatsen van gegevens, met name bij volledige mappen. Deze knelpunten dienen te worden opgenomen in het plan van aanpak en de VMR-rapportages, zodat zij zichtbaar worden voor sturing en verantwoording: [86]

"[BDO: geanonimiseerd] merkt op dat de datakluis voller wordt. Hoewel dit niet de bedoeling was zal de datakluis weer benut worden voor het volgende jaar. In 2019 is aan alle directeuren de opdracht gegeven om een Plan van Aanpak opschoning ongestructureerde gegevens op te stellen. Het doel hiervan was niet om te oordelen maar juist om ervoor te zorgen dat er een plan was om het probleem op te pakken en aan te pakken. [BDO: geanonimiseerd] geeft aan dat hier geen voortgang in is geboekt waardoor het weer noodzakelijk is om het Plan van Aanpak erbij te pakken. [BDO: geanonimiseerd] doet hierbij een verzoek op de data coördinatoren om dit te bespreken met de betrokken MT-leden. [BDO: geanonimiseerd] geeft aan dat dit ook in de VMR rapportage terug te vinden is. [BDO: geanonimiseerd] benadrukt dat hier werk van moet worden gemaakt en geeft aan dat hierover een email uitgestuurd zal worden richting de MT-verantwoordelijken. De aanspreekpunten vanuit Icontrol zullen hier ook bij betrokken worden. [BDO: geanonimiseerd] vraagt de data coördinatoren om dit op te pakken en het bij haar aan te geven als dingen niet werken. [BDO: geanonimiseerd] merkt hierbij op dat het in het verleden ook al eerder is geadresseerd en dat de data onvoldoende gestructureerd is en het formele archief niet goed ingericht is. [BDO: geanonimiseerd] geeft hierbij aan dat met name het programma Icontrol onder leiding van IV&D hier een grote rol bij zou moeten spelen en niet de data coördinatoren, aangezien het hier om zeer specifieke kennis gaat. [BDO: geanonimiseerd] benadrukt hierbij om er zorg voor te dragen dat er een specialist op dit gebied wordt ingezet om te voorkomen dat de Belastingdienst (nog meer) onder vuur komt te staan. [BDO: geanonimiseerd] vraagt of er nog andere vragen en of opmerkingen zijn. [BDO: geanonimiseerd] merkt hierbij op dat het verkennen van nieuwe manieren/technische oplossingen bij het opschonen van de datakluis moeizaam verloopt omdat er vaak niet gereageerd wordt op de voorstellen."
[BDO: geanonimiseerd] vraagt in dit kader ook aandacht voor het terugplaatsen van de data (volledige mappen). [BDO: geanonimiseerd] reageert op het bovenstaande met het verzoek om deze en alle andere (knel)punten te verwerken in het hiervoor genoemde Plan van Aanpak en de VMR. Het is van belang dat deze knelpunten ook ter verantwoording zichtbaar worden gemaakt. [BDO: geanonimiseerd] wijst [BDO: geanonimiseerd] hierbij aan als contactpersoon voor de afdeling IV&D."

Augustus-september 2021 - Werking, governance en afnemende bespreking van de datakluis

277) *In deze paragraaf wordt de toelichting op de werking en inrichting van de datakluis en de daaropvolgende afname van bespreking en gebruik in de periode augustus tot en met september 2021 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de positionering van verantwoordelijkheden, de feitelijke werkwijze en het ontbreken van verdere uitwerking van procedures en opschoningsactiviteiten.*

278) **6 augustus 2021 - Toelichting IV&D op werking, inrichting en governance datakluis**
Op 6 augustus 2021 verstuurt IV&D een e-mail aan datacoördinatoren met een toelichting op de ontstaansgeschiedenis, werking en inrichting van de datakluis. In de e-mail wordt aangegeven dat IV&D optreedt als opdrachtgever en eigenaar vanuit informatiebeveiliging, terwijl de technische realisatie en het beheer zijn belegd bij de IV-organisatieonderdelen.

279) Daarnaast wordt de werking van de datakluis toegelicht. Hierbij wordt beschreven dat verouderde bestanden op basis van bewaartermijnen worden verplaatst naar de datakluis, waarbij op de oorspronkelijke locatie een verwijzing wordt achtergelaten. Bestanden kunnen op verzoek worden teruggeplaatst door kluisbeheerders binnen de directies. [87]

280) **8 september 2021 - Ontbreken formele procedure en afnemende bespreking datakluis**
Uit het verslag van het datacoördinatorenoverleg van 8 september 2021 volgt dat geen formeel vastgestelde procedure bestaat voor het terugplaatsen van bestanden uit de datakluis.

[86] Bron: datakluis - procedure en leeghalen datakluis.msg
[87] Bron: 20210806 mail [BDO: Geanonimiseerd] history datakluis.pdf

281) In de praktijk verloopt terugplaatsing via kluisbeheerders per directie. Bij technische problemen wordt verwezen naar de reguliere servicedesk, terwijl voor het terugplaatsen van meerdere bestanden wordt verzocht contact op te nemen met IV&D/Databeheersing en Security.

282) Daarnaast blijkt uit aanvullende communicatie dat een nieuwe ronde van het gebruik van de datakluis wordt overwogen. Tegelijkertijd wordt vastgesteld dat per directie nog een plan van aanpak voor het opschonen van gegevens dient te worden opgesteld en uitgevoerd. Tevens wordt aangegeven dat de domeintoedeling van de datakluis door IV&D in gang is gezet.

283) De datakluis is na dit overleg niet meer besproken binnen het datacoördinatorenoverleg.

Februari 2022 - Laatste terugzetting data

284) **16 februari 2022 - Laatste data teruggezet**
Uit aangeleverde informatie gebaseerd op de logging van datakluis (Statistieken Datakluis v5.xlsx) werd bekend dat op 16 februari 2022 de laatste 114 bestanden voor Douane, worden teruggezet. [88]

Maart 2022 - Invulling overdracht datakluis

285) **29 maart 2022 - Inrichting eigenaarschap en overdracht datakluis**
Een memo van 29 maart 2022 beschrijft de invulling van het eigenaarschap en de overdracht van de datakluis. Aanleiding vormt het besluit van de Driehoek IV&D van 9 juli 2021, genomen op advies van het CAB, om de datakluis te beleggen binnen het domein Bedrijfsvoering, subdomein IHH.

286) Het memo vermeldt dat het domein Bedrijfsvoering verantwoordelijk is voor de sturing op doorontwikkeling en onderhoud van de datakluis via reguliere stuurmechanismen. De datakluis geldt daarbij als tijdelijke voorziening waarvoor een structurele oplossing wordt ontwikkeld. IV&D blijft verantwoordelijk voor kaderstelling, toezicht en de uitvoering van procedures voor toegang tot de datakluis. De afzonderlijke directies behouden het eigenaarschap van de inhoud en zijn verantwoordelijk voor het opschonen van gegevens.

287) Het memo stelt voor een multidisciplinaire werkgroep in te richten, bestaande uit IV&D, CFD en LIV, onder regie van CFD. Deze werkgroep richt zich op het verkrijgen van inzicht in de gebruikersorganisatie, waaronder datakluisbeheerders, procesafspraken en bestaande overleg- en rapportagestructuren. De eerste acties tonen dat deze inrichting nog onduidelijk is en nadere uitwerking vraagt, met aanvullende afstemming met betrokken functionarissen.

288) De inventarisatie vermeldt dat bij LIV geen architectuur-, ontwerp-, beheer- of gebruiksdocumentatie van de datakluis beschikbaar is. Het memo kwalificeert dit als een risico voor de verdere inrichting en overdracht. [89]

September 2022 - Update memo overdracht datakluis

289) **13 september 2022 - Update memo overdracht datakluis**
Op 13 september 2022 zijn in het memo van 29 maart 2022 over de inrichting van het eigenaarschap, aanvullende opmerkingen gemaakt over de voortgang. Daaruit blijkt dat de planning is om in 4 tot 6 weken een overdrachtsvoorstel gereed te hebben. [90]

---

[88] Bron: Statistieken Datakluis v5.xlsx, tabblad PlaatsingTerugzetting
[89] Bron: Memo Eigenaarschap en overdracht datakluis 29 maart 2022 - 20220913 Overdracht Datakluis.
[90] Bron: Memo Eigenaarschap en overdracht datakluis 29 maart 2022 - 20220913 Overdracht Datakluis.

Periode tot aan eind 2023 - begin 2024

290) **Beperkte aandacht voor opschoning en latere herstart van de aanpak datakluis**
Uit interviews volgt dat na de initiële inrichting en vulling van de datakluis slechts in beperkte mate structurele aandacht was voor het opschonen van de daarin opgeslagen gegevens. Hoewel was voorzien dat directies plannen van aanpak zouden opstellen en uitvoeren voor het opschonen van hun gegevens, blijkt dat dit in de praktijk slechts beperkt is gerealiseerd. Daarnaast volgt uit interviews dat gedurende de maanden waarin nieuwe directeuren binnen IV&D zijn overgedragen, geen expliciete aandacht is besteed aan de datakluis.

291) Volgens geïnterviewden ontbrak bij directies vaak voldoende inzicht in de aard en inhoud van de opgeslagen gegevens, waardoor een gestructureerde aanpak voor archivering en vernietiging niet tot stand kwam. Daarnaast wordt in interviews aangegeven dat de datakluis binnen de organisatie niet zozeer was vergeten, maar vooral leefde bij specifieke functionarissen, zoals datacoördinatoren en archiefspecialisten. Volgens geïnterviewden was de bekendheid en betrokkenheid bij de datakluis daardoor beperkt binnen bredere delen van de organisatie.

292) Daarnaast volgt uit interviews dat organisatorische veranderingen, personele wisselingen en het ontbreken van eenduidig eigenaarschap ertoe hebben bijgedragen dat de datakluis binnen de organisatie geleidelijk minder zichtbaar werd. Hierdoor was het bewustzijn over het bestaan en de inhoud van de datakluis wisselend. Tegelijkertijd bleef de verantwoordelijkheid voor opschoning belegd bij de lijnorganisatie, terwijl onduidelijkheid bestond over de wijze waarop deze verantwoordelijkheid invulling kreeg.

293) In een later stadium wordt volgens geïnterviewden opnieuw aandacht besteed aan de datakluis, wanneer initiatieven worden gestart om de inhoud beter in beeld te brengen en concrete plannen voor opschoning te ontwikkelen. Hiermee ontstaat een overgang naar een volgende fase, waarin de inventarisatie en aanpak van de datakluis opnieuw wordt opgepakt.

284.001 bestanden fysiek verwijderd

294) **Beperkte aandacht voor opschoning en latere herstart van de aanpak datakluis**
In interviews werd toegelicht dat naar aanleiding van een verzoek bestanden zijn verwijderd uit de datakluis. Deze opschoning was vanuit de organisatie opgelegd en dit is gelogd in de database van de datakluis. Figuur 1 (toont de gelogde data en laat zien dat voor de Douane 1.188 bestanden fysiek zijn verwijderd en voor MKB 282.813. Daarmee komt het totaal aan fysiek verwijderde gegevens op 284.001.

Zie volgende pagina voor een bij deze alinea behorende afbeelding:

Aantal bestanden per Directie

Dienstonderdee	In kluis	Teruggezet na verzoek	Fysiek verwijderd	Totaal
Douane	6.184.718	796.393	1.188	6.982.299
BELASTINGEN	5.524.711	271.234	-	5.795.945
CAP	4.986.663	49.669	-	5.036.332
SSO O&P	1.331.368	653.968	-	1.985.336
MKB	698.352	4.831	282.813	985.996
CAP	614.424	221.622	-	836.046
Toeslagen	195.089	-	-	195.089
SSO CFD	60.524	-	-	60.524
KI&S	23.443	-	-	23.443
GO	5.707	-	-	5.707
Particulieren	31	2	-	33
Totaal	**19.625.030**	**1.997.719**	**284.001**	**21.906.750**

Figuur 1. Aantal bestanden per Directie, tabblad AantalDienstonderdeel, Statistieken Datakluis v5.xlsx

295) Uit aangeleverde e-mails blijkt dat in mei 2026 binnen IHH gesproken is over verwijderde gegevens voor MKB. Dit mailverkeer gaat over 277.813 controledossiers uit de TOP-applicatie. Vernietiging van deze dossiers heeft plaatsgevonden in december 2024 in afstemming met MKB, Particulieren en GO. In april 2025 heeft de directie IV&D geparafeerd voor de verklaring voor deze vernietiging.

296) Vanuit beschikbaar gestelde documenten volgt dat bestanden voor MKB verwijderd zijn op 29 november 2024, 6 december 2024, 9 december 2024 en 17 december 2024. [91]

[91] Bron: deel vragenlijst CFD_screenshots verwijderde docs MKB.docx

3.8 PEFD en informatie-uitvragen binnen de Belastingdienst

297) *In deze paragraaf worden gebeurtenissen beschreven met betrekking tot de instelling van de PEFD en de inrichting en uitvoering van informatie-uitvragen binnen de Belastingdienst en het ministerie. Daarbij wordt ingegaan op de organisatorische voorbereiding, de invulling van het zoek- en verzamelproces, de gemaakte keuzes in zoekstrategie en de uitvoering van de informatieverzoeken, alsmede de daaropvolgende afronding en opvolging van het dossieronderzoek.*

Voorafgaand aan 2022

298) In de periode voorafgaand aan het instellen van de PEFD doen zich ontwikkelingen voor die opnieuw aandacht vestigen op de enquête en de bevindingen daarvan:

- 9 augustus 2017 - Publicatie rapport 'Geen powerplay maar fair play'. [92]
- 2 juli 2020 - Tweede Kamer besluit tot instelling van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) [93] en stelt ondervragingscommissie in. [94]
- 10 juli 2020 - Kamerbrief over FSV; aankondiging onderzoek naar bredere selectie- en fraudemechanismen, inclusief uitvraag naar lijsten (zoals "1b"). [95]
- 14 juli 2020 - Vordering bij Ministerie van Financiën tot informatievertrekking aan POK. [96]
- 1 en 15 september 2020 - Respectievelijk 6 en 14 mappen met informatie geleverd door Ministerie van Financiën aan POK. [97]
- 29 september 2020 - Instelling vernietigingsstop voor fysieke documenten Belastingdienst-breed. [98]
- 1 oktober 2020 en 10 november 2020 - Respectievelijk 10 mappen en een kleine nalevering met informatie geleverd door Ministerie van Financiën aan POK. [99]
- 17 december 2020 - Publicatie rapport 'Ongekend onrecht'. [100]
- 15 januari 2021 - Kabinetsreactie op rapport 'Ongekend onrecht'. [101]

Februari 2022 - Instelling PEFD en inrichting organisatie Belastingdienst

299) *In deze periode wordt de PEFD ingesteld en treft de Belastingdienst organisatorische voorbereidingen om aan de uitvraag van de commissie te voldoen.*

300) **3 februari 2022 - Instelling parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening**
Op 3 februari 2022 stelde de Tweede Kamer de parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening in. De aanleiding was het eerder gepubliceerde rapport 'ongekend onrecht' van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK). [102] De commissie heeft als doel inzicht te verkrijgen in het fraudebeleid van de overheid en hierover een oordeel te vormen. Het onderzoek richt zich op de wijze waarop de overheid fraude bestrijdt en op tekortkomingen in de dienstverlening aan en de rechtsbescherming van burgers. De commissie onderzoekt de totstandkoming van het beleid en betrekt daarbij de uitvoeringspraktijk.

301) Een persbericht van de Tweede Kamer van 3 februari 2022 beschrijft de planning van het onderzoek. De commissie vordert eerst schriftelijke inlichtingen en documenten bij betrokken organisaties en instanties en voert een feiten- en dossieronderzoek uit. Vervolgens vinden besloten voorgesprekken plaats om aanvullende informatie te verzamelen en bevindingen te toetsen. Deze fase staat gepland vanaf november

---

[92] Bron: Parlementaire enquête Fraudebeleid en Dienstverlening (2021-2024) | Parlement.com, geraadpleegd 14 juni 2026
[93] Bron: Parlementaire enquête Fraudebeleid en Dienstverlening (2021-2024) | Parlement.com, geraadpleegd 20 juni 2026
[94] Bron: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35510-2.html, geraadpleegd 23 juni 2026
[95] Bron: Kamerstuk 31066, nr. 681 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen, geraadpleegd 20 juni 2026
[96] Bron: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35510-2.html, geraadpleegd 23 juni 2026
[97] Bron: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35510-2.html, geraadpleegd 23 juni 2026
[98] Bron: Kamervragen (Aanhangsel) 2020-2021, nr. 206 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen, geraadpleegd 20 juni 2026
[99] Bron: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35510-2.html, geraadpleegd 23 juni 2026
[100] Bron: https://nos.nl/collectie/13855/artikel/2361021-commissie-ongekend-onrecht-in-toeslagenaffaire-beginselen-rechtsstaat-geschonden, geraadpleegd 20 juni 2026
[101] Bron: Kabinetsreactie op het rapport 'Ongekend onrecht' | Rijksoverheid.nl, geraadpleegd 20 juni 2026
[102] Bron: Parlementaire enquête Fraudebeleid en Dienstverlening (2021-2024) | Parlement.com, geraadpleegd 14 juni 2026

2022. De planning voorziet in openbare verhoren in het voorjaar van 2023 en aanbieding van het onderzoeksrapport aan de Tweede Kamer in het najaar van 2023. [103]

302) **24 februari 2022 - Vordering parlementaire enquêtecommissie**
In een formele vordering van de PEFD aan de minister van Financiën, gedateerd 24 februari 2022, wordt gevraagd om uitgebreide informatie en documenten te verstrekken over het fraudebeleid van 1992 tot 2021. Deze vordering eist een reeks gedetailleerde chronologische overzichten en beleidsdocumenten. 21 april 2022 wordt als uiterste leverdatum aangegeven [104].

Mei-juni 2022 - PEFD Uitvraag netwerkschijven en mailboxen en verwijzingen naar de datakluis

303) *In deze periode worden in het kader van de PEFD uitvragen gedaan naar relevante netwerkschijven en mailboxen, waarbij tevens aandacht wordt besteed aan de mogelijke aanwezigheid en rol van informatie in de datakluis.*

304) **23 mei 2022 - Uitvraag locaties voor doorzoeking netwerkschijven voor PEFD**
Op 23 mei 2022 verstuurde het PEFD-team (Belastingdienst) een e-mail aan contactpersonen binnen verschillende onderdelen van de Belastingdienst met het onderwerp 'Terugkoppeling en twee vragen PEFD'.

305) De e-mail vermeldt dat naar aanleiding van het coördinatieoverleg van directeuren een aangepaste werkwijze is vastgesteld, omdat de vraag van de commissie beperkter is en meer is gericht op Toeslagen. Daarbij wordt aangegeven dat mailboxen en netwerkschijven met inzet van een zoekapplicatie automatisch kunnen worden doorzocht. De rol van directies en contactpersonen verandert. Zij leveren geen informatie meer aan, maar dragen bij door relevante locaties aan te wijzen, vragen te beantwoorden en vertrouwelijkheid te beoordelen.

306) De e-mail verzoekt contactpersonen om aan te geven op welke netwerkschijven en functionele mailboxen relevante informatie aanwezig kan zijn. Dit betreft ook minder voor de hand liggende locaties, zoals archieven, oudere mappenstructuren en omgevingen met bestuurlijke of historische informatie. De instructie luidt om bij twijfel locaties op te nemen, waarna op basis van zoekresultaten wordt vastgesteld of deze relevant zijn.

307) De e-mail vermeldt een deadline voor aanlevering van 30 mei 2022 om 12.00 uur. [105]

> *"Voor nu hebben we voor jullie twee vragen, waarvan één spoedvraag: voor de inrichting van Panagenda moeten we weten op welke mappen relevante informatie staat voor de parlementaire enquête. Denk daarbij aan mappen waar verslagen staan, archieven van oudere onderdelen (of voorgangers van je huidige directie), plekken waar de politiek bestuurlijke informatie werd/wordt bewaard voor bijvoorbeeld voor het beantwoorden van Kamervragen, archieven van oud collega's en wetgevingstrajecten etc. Loop daarbij nog een keer goed de deelvorderingen langs. Bij twijfel: voeg de map toe. In de bijlage vinden jullie een (wellicht niet uitputtend) overzicht van de netwerkschijven. Deadline voor aanlevering is maandag 30 mei 2022 om 12.00. Lukt dit niet, laat ons dan weten wat wel lukt."*

308) **22 juni 2022 - Verwijzing naar datakluis in uitvraag en vraag over betrokkenheid bij analyse**
Op 22 juni 2022 stuurde een medewerker van de directie KI&S een e-mail aan het PEFD-team met een overzicht van postbussen en Q-schijven die voor de uitvraag worden aangeleverd.

309) De e-mail bevat een aantal aandachtspunten, waaronder de omgang met de datakluis. De medewerker vermeldt dat KI&S op 14 oktober 2019 alle op dat moment aangemelde samenwerkingsgebieden (Q-schijven) met gegevens van vóór 2014 naar de datakluis heeft laten verplaatsen. Gelet op de onderzoeksperiode acht

---

[103] Bron: Enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening introduceert onderzoeksvoorstel | Tweede Kamer der Staten-Generaal, geraadpleegd 15 juni 2026
[104] Bron: Informatievordering PEFD Belastingdienst en Toeslagen (24 februari 2022).pdf
[105] Bron: Mail 22 juni 2022.pdf

de medewerker het mogelijk dat relevante documenten zich in de datakluis bevinden. De medewerker vraagt op welke wijze het PEFD-team deze documenten betrekt in de analyse. [106]

> *"2. De datakluis. In de vorige e-mail refereerde ik er al aan. Vanuit ons de vraag hoe er wordt omgegaan met de datakluis? Op 14 oktober 2019 heeft KI&S alle op dat moment aangemelde SG's (Q-schijven) die voor 2014 waren aangemerkt naar de datakluis laten verplaatsen. Gezien de periode van onderzoek is het dus goed mogelijk dat er zich relevante documenten in de datakluis bevinden. Krijgen jullie deze documenten uit de analyse naar boven/ is hier een oplossing voor?"*

310) Op 20 september 2022 reageerde het PEFD-team op de e-mail van 22 juni 2022. Deze reactie bevat geen antwoord op de gestelde vragen over de datakluis. [107]

311) Volgens de beschikbare informatie is geen nadere reactie bekend. Ook is de in de e-mail genoemde eerdere correspondentie niet aangetroffen.

312) **23 juni 2022 - Bespreking datakluis in coördinatieoverleg PEFD**
Uit het verslag van het coördinatieoverleg PEFD binnen de Belastingdienst van 23 juni 2022 blijkt dat vragen zijn gesteld over het gebruik van datakluizen. Tijdens dit overleg zijn voortgang, werkwijze en governance van de uitvoering van de parlementaire enquête besproken.

313) Het verslag vermeldt dat bij bestanden in de datakluis uitsluitend de titel van documenten zichtbaar is. Daarnaast is de vraag gesteld hoe moet worden omgegaan met documenten die mogelijk al vernietigd hadden moeten worden. Het verslag geeft aan dat deze vraag wordt voorgelegd aan een jurist.

> *"[BDO: geanonimiseerd] geeft aan waarschijnlijk niet veel voor zal komen, maar vraagt zich af wat er wordt gedaan in het geval van data kluizen. Bij een datakluis zie je enkel de titel van een document. Andere vraag betreft wat te doen als je een document ziet dat al vernietigd had moet worden. [BDO: geanonimiseerd] geeft aan dat deze vraag zal worden voorgelegd aan een jurist."* [108]

314) Uit navraag blijkt dat het onderwerp 'datakluis' verder in het overleg vermoedelijk niet meer ter sprake is gekomen. Het was in die fase vooral bepalen hoe men aan die hele grote vraag vanuit de politiek invulling kon geven. Navraag leert verder dat vorenstaande vraag tijdens het coördinatieoverleg PEFD vooral ging over of en hoe iedereen bij de inhoud van zijn deel van de datakluis kon komen.

315) In de verslagen van de andere twee coördinatieoverleggen PEFD op 18 oktober 2022 en 19 mei 2023 wordt de datakluis niet besproken.

Augustus-september 2022 - Zoekstrategie en selectie bestandstypen in het kader van de PEFD

316) *In deze periode worden binnen de Belastingdienst memo's opgesteld en besluiten genomen over de inrichting van de zoekstrategie voor de PEFD, waaronder de selectie van te doorzoeken locaties en de beperking tot specifieke bestandstypen.*

317) **2 augustus 2022 - Afweging doorzoeking ConnectPeople en iBabs**
Op 2 augustus 2022 is een memo opgesteld waarin de Belastingdienst de afweging beschrijft om ConnectPeople en iBabs al dan niet te doorzoeken in het kader van de PEFD. Het memo is opgesteld door een medewerker van het PEFD-team en gericht aan Algemene Leiding Belastingdienst. Het memo beschrijft ConnectPeople als een samenwerkingsomgeving voor het delen van documenten binnen community's en iBabs als een systeem voor opslag van vergaderstukken.

318) Het memo vermeldt dat doorzoeking van deze systemen wenselijk kan zijn vanuit het oogpunt van volledigheid, omdat directies hebben aangegeven dat mogelijk relevante documenten uitsluitend in deze

---

[106] Bron: Mail 22 juni 2022.pdf
[107] Bron: Mail 22 juni 2022.pdf
[108] Bron: Verslag coordinatie overleg PEFD 23 juni 2022 inclusief actielijst.docx

systemen aanwezig zijn. Tegelijkertijd stelt het memo dat deze systemen formeel geen archiefsystemen zijn en dat relevante documenten in beginsel beschikbaar zouden moeten zijn via reeds onderzochte bronnen, zoals mailboxen en de Q-schijf.

319) Het memo beschrijft daarnaast praktische beperkingen. Beide systemen ondersteunen geen geautomatiseerde doorzoeking en vereisen handmatige inventarisatie en beoordeling door geautoriseerde gebruikers. Dit leidt tot verhoogde complexiteit, capaciteitsbelasting en risico's op onvolledigheid. Het memo stelt als alternatief voor om deze systemen niet integraal te doorzoeken. In plaats daarvan wordt gerichte navraag bij directies voorgesteld naar locaties waar mogelijk relevante en niet elders beschikbare documenten aanwezig zijn, waarna deze gericht door de verantwoordelijke eigenaren worden doorzocht. [109]

320) **23-29 augustus 2022 - Indexering beperkt tot specifieke bestandstypen**
Uit beschikbaar gestelde documentatie komt naar voren dat in het kader van de PEFD-uitvraag in relatie tot de datakluis een intern document is opgesteld.

321) Het document vermeldt dat op 23 augustus 2022 een e-mail is ontvangen waarin staat dat uitsluitend specifieke bestandstypen zijn geïndexeerd, namelijk PowerPoint, Word, PDF, Excel en txt. Deze keuze leidt volgens de schrijfster van de e-mail tot een hogere verwerkingssnelheid. Het idee hiervoor is afkomstig van een medewerker van de Belastingdienst.

> *"De eerste 3,7 terabyte, waarvan vorige week werd gezegd dat dit circa 60 dagen zou duren, is inmiddels al geïndexeerd! Zij hebben hier uiteindelijk maar een week voor nodig gehad, omdat zij alleen bestandstypes die eerder door [BDO: geanonimiseerd] zijn genoemd hebben geïndexeerd (PowerPoint, Word, PDF, Excel, txt). Door het uitsluiten van video's, foto's en applicaties et cetera is de verwerkingssnelheid dus aanzienlijk omhoog gegaan (deze bestandstypes kan Panagenda ook niet doorzoeken)."*

322) Het document vermeldt verder dat op dezelfde dag een conceptmemo is opgesteld en verzonden via de mailbox van de betrokken medewerkster. [110]

323) In een interview werd benoemd dat Panagenda enkele beperkingen kende. De tool kon enkel vier lagen diep aan data inladen en bepaalde extensies, zoals bijvoorbeeld foto's en video's, konden niet worden doorzocht.

324) **23 augustus 2022 - (Concept) Memo zoekstrategie en selectie Q-schijfmappen**
Op 23 augustus 2022 is een memo opgesteld waarin een update wordt gegeven over het doorzoeken van locaties buiten de reeds onderzochte schaal-16-mailadressen binnen het Ministerie van Financiën en de Belastingdienst. Het memo is opgesteld door een medewerker van het PEFD-team.

325) Het memo vermeldt dat de Q-schijf wordt betrokken bij het doorzoeken van relevante documentatie. In een eerdere fase is deze schijf geïnventariseerd, wat heeft geleid tot een lijst van circa 8.600 submappen (de '8.600-lijst'). Deze lijst is op basis van input van directies teruggebracht tot circa 700 mogelijk relevante submappen op een hoger aggregatieniveau.

> *"De 8.600-lijst is op basis van de reacties van de directies ingekort tot een nieuwe lijst met alleen mogelijk relevante mappen. Het was namelijk niet werkbaar voor IV om alle 8.600 mappen te kopiëren en indexeren. De nieuwe lijst is tevens opgezet op een hoger submap-niveau en heeft geresulteerd in circa 700 relevante submappen."*

326) De omvang van deze selectie bedraagt circa 7,8 terabyte. Het memo vermeldt dat de technische capaciteit onvoldoende is om deze hoeveelheid integraal te doorzoeken. Er kan maximaal 4 terabyte per keer worden geïndexeerd. Eerdere inschattingen gaan uit van circa 64 dagen verwerkingstijd per terabyte.

327) Het memo beschrijft dat recente testen uitwijzen dat beperking tot specifieke bestandstypen (PowerPoint, Word, PDF, Excel en txt) de verwerkingstijd aanzienlijk verkort. Daarbij is 3,7 terabyte binnen zes dagen

---

[109] Bron: 220802 Memo doorzoeken ConnectPeople en iBabs PEFD BD.docx
[110] Bron: PEFD - datakluis - wat ik terug kan vinden - PEFD -datakluis.docx

geïndexeerd. Na indexatie moeten nog zoekopdrachten worden uitgevoerd en documenten worden beoordeeld. [111]

> *"Echter, uit de meest actuele testen is gebleken dat bij het indexeren van alleen de relevante bestandstypes (PowerPoint, Word, pdf, txt, Excel) de verwerkingstijd aanzienlijk kan worden verkort1. Er is door IV 3,7 terabyte geïndexeerd in 6 dagen. Na deze indexatie zullen de query's nog moeten worden gerund, waarna de documenten pas beoordeeld kunnen worden."*

328) Het memo vermeldt een deadline voor het aanleveren van informatie op 30 september 2022 en beschrijft verschillende zoekstrategieën om deze termijn te halen. [112]

Overzicht voorstellen zoekstrategie

Zoeklocatie	Voorstel proces
Netwerkschijven BD	Er wordt gestart met het doorzoeken van de netwerkschijven van Particulieren en MKB (door de commissie aangegeven als meest relevant).
Netwerkschijven BD	Voorstel om niet alle documenten (gezien de zeer grote hoeveelheid) individueel te beoordelen, maar de zoekresultaten na het runnen van query's en het uitvoeren van kwaliteitschecks in een bulk aan te leveren.
Persoonlijke netwerkschijven BD	Voorstel om alleen de persoonlijke netwerkschijven te doorzoeken van medewerkers uit schaal 16 en hoger. Deze medewerkers zal worden gevraagd zelf de relevante documenten te uploaden op een omgeving in ConnectPeople, waarna het PEFD-team deze kan aanleveren aan BOA.
ConnectPeople en iBabs	Voorstel om relevante documenten uit te vragen bij de directies, gezien de omvang en het feit dat het niet mogelijk is deze locaties geautomatiseerd te doorzoeken. Jira en Confluence hoeven niet te worden doorzocht, daar het hier projectmanagementsystemen betreft en de betreffende documenten al gevonden zullen worden in de mailboxen en netwerkschijven.
Functionele mailpostbussen	Voorstel om per postbus een check uit te voeren of deze wel of niet relevant is. Relevante postbussen worden, na het uitvoeren van een aantal kwaliteitschecks, in zijn geheel geleverd aan de PE-commissie.
Versleutelde e-mails	Voorstel om deze terug te leggen bij de betreffende mailboxeigenaar en hem/haar te vragen deze mails zelf te beoordelen en indien nodig aan te leveren aan het PEFD-team.
Papieren archief BD	Het papieren archief bevat geen relevante documentatie in het kader van de PEFD en zal dus niet worden doorzocht.

Figuur 2. Overzicht voorstellen zoekstrategie 30 september 2022

329) Uit beschikbaar gestelde documentatie komt naar voren dat dit memo met zoekstrategieën vermoedelijk op 24 augustus 2022 is verzonden aan Bestuurlijke en Politieke Zaken Belastingdienst (hierna: 'BPZ'), op 25 augustus 2022 vermoedelijk gedeeld is met contactpersonen binnen de Belastingdienst en dat op 29 augustus 2022 vermoedelijk een overleg plaatsvond binnen de Belastingdienst over de vaststelling van de zoekstrategie voor de PEFD. [113]

330) **26 september 2022 - Bespreking memo zoekstrategie in overleg directieteam Belastingdienst**
Uit beschikbaar gestelde documentatie komt naar voren dat in het kader van de PEFD-uitvraag een intern document is opgesteld waarin bevindingen en relevante stukken met betrekking tot de datakluis en de informatievoorziening zijn samengebracht.

331) Volgens deze documentatie heeft op 26 september 2022 een memo over de zoekstrategie in het kader van de PEFD op de agenda gestaan van een overleg van het directieteam Belastingdienst. Het memo is daarbij ter informatie ingebracht.

---

[111] Bron: Memo PEFD BD - Zoekstrategieën PEFD-BD - 220823 Memo zoekstrategieën concept v1.pdf
[112] Bron: Memo PEFD BD - Zoekstrategieën PEFD-BD - 220823 Memo zoekstrategieën concept v1.pdf
[113] Bron: PEFD - datakluis - wat ik terug kan vinden - PEFD -datakluis.docx

332) Uit de documentatie volgt dat tijdens dit overleg slechts een beperkte inhoudelijke reactie is gegeven. Deze reactie had betrekking op de gehanteerde zoekstrategie voor het papieren archief. Andere inhoudelijke bespreking of nadere uitwerking van de zoekstrategie komt uit de beschikbare documentatie niet naar voren. [114]

September 2022 - PEFD en omgang met afgeschermde omgevingen en forensische gegevens

333) *In deze periode wordt een conceptnota opgesteld en gedeeld over de omgang met gegevens binnen de Belastingdienst in het kader van de PEFD, waarin onder meer wordt ingegaan op het gebruik van afgeschermde omgevingen en de opslag van informatie in het kader van onderzoeken.*

334) **22 september 2022 - Conceptnota over aanlevering en beheer van gegevens in het kader van de PEFD**
Uit beschikbaar gestelde documentatie komt naar voren dat in relatie tot de uitvraag in het kader van de PEFD een document is opgesteld waarin de omgang met gegevens en de datakluis wordt beschreven.

335) Volgens deze documentatie is op 22 september 2022 een conceptnota beschikbaar gekomen met betrekking tot de aanlevering van documenten die reeds waren overgebracht of vernietigd hadden mogen worden. De conceptnota lijkt (volgens de opsteller van het interne document) te zijn opgesteld in samenwerking tussen verschillende betrokken organisatieonderdelen.

336) Uit de documentatie volgt dat deze conceptnota na interne afstemming is teruggestuurd voor verdere behandeling, maar dat niet kon worden vastgesteld of de nota formeel is vastgesteld of binnen de organisatie is vastgesteld en geïmplementeerd.

337) De conceptnota bevat volgens het document de volgende passage: [115]

> *"Back-ups voor het veiligstellen van informatie voor onderzoeken. Dit type back-ups dienen als forensisch bewijs en bevatten een momentopname van omgevingen die relevant zijn voor het specifieke onderzoek. Dit soort back-ups worden opgeslagen in een kluis en zijn alleen in zeer specifieke situaties toegankelijk na toestemming van* Persoonsgegevens *afhankelijk van de aard van het onderzoek). Deze back-ups zijn vaak een mix van technische back-ups van (logs van) applicaties en (persoonlijke) netwerkomgevingen in het geval van integriteitsonderzoeken. Er is echter geen centrale administratie waarin op voorhand bekend is welke informatie opgenomen is in de back-up. Die administratie wordt gevoerd door de opdrachtgever van het onderzoek. Ook hier beschikt juridisch gezien de Belastingdienst over de informatie die opgenomen is in de back-up."*

Oktober 2022 - Documentaanlevering en zoekstrategie PEFD

338) **14 oktober 2022 - Oproep tot aanleveren documenten in kader van PEFD**
Op 14 oktober 2022 plaatst het team dat verantwoordelijk is voor het verwerken van de PEFD-uitvraag een oproep op het intranet van de Belastingdienst. In deze oproep wordt medewerkers gevraagd om relevante documenten in het kader van de PEFD aan te leveren, indien zij hierover beschikken. Tijdens de interviews is deze oproep getoond aan BDO. Tevens wordt aangegeven dat de respons op deze oproep beperkt was.

339) **19 oktober 2022 -Delen overzicht bestandsextensies voor PEFD-zoekslagen**
Op 19 oktober 2022 wordt, blijkens een e-mail, een overzicht van bestandsextensies die worden meegenomen in de zoekslagen in het kader van de PEFD gedeeld met het kerndepartement. De e-mail bevat geen nadere inhoudelijke toelichting. [116]

---

[114] Bron: PEFD datakluis - wat ik terug kan vinden - PEFD -datakluis.docx
[115] Bron: PEFD - datakluis - wat ik terug kan vinden - PEFD -datakluis.docx
[116] Bron: 20221019 Mail bij deze 19 oktober 2022.pdf

November 2022-januari 2023 - Proces van informatie-uitvragen in het kader van de PEFD

340) Uit interviews volgt dat het proces voor het beantwoorden van informatievorderingen van de PEFD centraal werd gecoördineerd binnen het ministerie en de Belastingdienst.

341) Bij ontvangst van een vordering werd per verzoek bepaald welke informatie diende te worden verzameld. De vorderingen varieerden van gerichte zoekvragen op basis van specifieke zoektermen tot bredere inlichtingenverzoeken. In samenwerking tussen betrokken organisatieonderdelen werden zoektermen, zoeklocaties en relevante bronnen vastgesteld, waarna directies werden aangewezen waar de gevraagde informatie mogelijk aanwezig was.

342) De formele verantwoordelijkheid voor het inventariseren en aanleveren van informatie lag bij de afzonderlijke directies. Zij doorzochten hun eigen systemen en maakten een selectie van documenten die als relevant werden beschouwd. De aangeleverde informatie werd steekproefsgewijs gecontroleerd op kwaliteit; een integrale toets op volledigheid maakte hiervan geen onderdeel uit.

343) Voor de uitvoering van zoekslagen werd gebruikgemaakt van verschillende systemen en bronnen, waaronder archiefsystemen, netwerkschijven en e-mailomgevingen. In een later stadium is het zoekproces gedeeltelijk gecentraliseerd en werd onder meer gebruikgemaakt van een tool van softwareleverancier Panagenda, waarmee centraal zoekslagen konden worden uitgevoerd binnen beschikbare data. Deze tool maakte het mogelijk om zoektermen en query's centraal uit te voeren op specifieke bronnen, ontsloten via de tool, in plaats van per directie afzonderlijk.

344) Uit interviews volgt dat de aanvankelijke decentrale aanpak in de praktijk beperkte resultaten opleverde. In verband met de beperkte doorlooptijd en de omvang van de beschikbare informatie is het proces opgeschaald en gecentraliseerd om de voortgang te versnellen.

345) Tegelijkertijd wordt aangegeven dat de inzet van tooling zoals Panagenda beperkingen kende. Zo kon slechts een deel van de beschikbare data worden geïndexeerd, afhankelijk van de structuur en diepte van mappen. Daarnaast was de verwerking van bepaalde bestandstypen, zoals beeld- en videobestanden, beperkt of tijdsintensief.

Uitsluiting van HTML-bestanden en gevolgen voor de datakluis

346) Uit interviews volgt dat bij de uitvoering van de zoekslagen bewust is gekozen om de zoekacties te richten op bestandstypen waarin naar verwachting inhoudelijke informatie was opgenomen, zoals tekst-, spreadsheet- en presentatiebestanden. Deze keuze wordt beschreven als een afweging tussen volledigheid en uitvoerbaarheid, mede gezien de omvang van de beschikbare data en de gestelde termijnen.

347) In dat kader zijn bepaalde bestandstypen, waaronder HTML-bestanden, niet betrokken in de zoekopdrachten. De zoekslagen richtten zich hiermee primair op bestanden zoals Word-, Excel-, PowerPoint- en PDF-documenten. Bestanden die uitsluitend in HTML-vorm beschikbaar waren, bleven daardoor buiten de zoekresultaten.

348) De technische inrichting van de datakluis versterkte dit effect. Uit interviews volgt dat bij het verplaatsen van documenten naar de datakluis in de oorspronkelijke mappenstructuur HTML-verwijzingsbestanden werden achtergelaten, terwijl de feitelijke inhoud van de documenten uitsluitend via de datakluis toegankelijk bleef. Hierdoor waren deze documenten niet zichtbaar in reguliere zoekslagen op netwerkschijven of andere standaardbronnen.

349) Een mechanisme om de datakluis integraal te doorzoeken ontbrak.

350) Uit interviews volgt tevens dat de datakluis als informatiebron geen expliciet onderdeel uitmaakte van de gehanteerde zoekstrategie bij de uitvoering van de PEFD-zoekslagen. Indien de datakluis niet expliciet in de zoekopdracht was opgenomen, werd deze feitelijk niet onderzocht.

351) Verder wordt aangegeven dat het bestaan en de werking van de datakluis niet organisatiebreed bekend waren. Hierdoor werd de datakluis bij het formuleren van zoekcriteria niet betrokken. In de praktijk werden zoektermen en kaders veelal centraal vastgesteld, terwijl de uitvoering van de zoekslagen bij verschillende organisatieonderdelen lag.

352) Tot slot volgt uit interviews dat voorafgaand aan de inrichting van de datakluis geen expliciet proces of protocol was vastgesteld voor het betrekken van deze informatiebron bij grootschalige informatieverzoeken, zoals parlementaire enquêtes. Ook ontbrak een centraal overzicht van de inhoud van de datakluis, waardoor niet kon worden vastgesteld of daarin relevante documenten aanwezig waren.

Februari-april 2023 - Afronding dossieronderzoek en aanvullende aanleveringen PEFD

In deze periode wordt de fase van bureau- en dossieronderzoek in het kader van de PEFD afgerond en vinden aanvullende aanleveringen van informatie plaats.

353) **Februari 2023 - Afronding bureau- en dossieronderzoek PEFD**
Uit het eindrapport Blind voor Mens en Recht van de PEFD blijkt dat de fase van bureauonderzoek en dossieronderzoek oorspronkelijk gepland was van februari tot en met oktober 2022. Het rapport vermeldt dat deze fase is uitgelopen tot februari 2023 als gevolg van verlate en onvolledige aanlevering van gevorderde documenten en inlichtingen. [117]

354) **April 2023 - Aanvullende aanlevering informatie PEFD**
In een concepttijdlijn, opgesteld door het Projectteam Datakluis, vermeldt dat op 11 april 2023 een aanvullende levering van informatie aan de PEFD heeft plaatsgevonden. De tijdlijn geeft aan dat de oorspronkelijke deadline voor aanlevering eind 2022 lag en dat de leveringen vóór deze datum hebben plaatsgevonden. Bij controle is vastgesteld dat informatie ontbrak, waarna een aanvullende levering heeft plaatsgevonden. [118]

September 2023 - Werkwijze PEFD door ADR nagelopen

355) **11 september 2023 - ADR-rapport over werkwijze zoekslagen PEFD en geïdentificeerde risico's**
Op 11 september 2023 publiceert de ADR het rapport *'Onderzoek naar de werkwijze van het Ministerie van Financiën bij de levering van stukken aan de PEFD'*.

356) In dit rapport zijn de bevindingen opgenomen van het onderzoek naar de gehanteerde werkwijze bij de uitvoering van de zoekslagen ten behoeve van de PEFD. De ADR concludeert dat de door het Ministerie van Financiën, de Belastingdienst en Dienst Toeslagen gehanteerde aanpak het mogelijk heeft gemaakt om binnen een relatief korte periode navolgbare en duidelijke zoektermen en query's op te stellen.

357) Voor de uitvoering van de zoekslagen maakte het Ministerie van Financiën gebruik van het systeem Zoek & Vind. Dienst Toeslagen maakte gebruik van zowel ZoekVind als Panagenda. Op basis van de gehanteerde zoektermen en query's is een omvangrijke hoeveelheid documenten verzameld en beoordeeld op relevantie en vertrouwelijkheid. De ADR stelt dat het inkaderen van de informatievordering heeft bijgedragen aan een gerichte zoekslag, waardoor het aandeel niet-relevante documenten is beperkt.

358) Daarnaast signaleert de ADR verschillende risico's en verbeterpunten in het proces. Zo wordt vastgesteld dat zoektermen niet altijd tussen betrokken partijen werden uitgewisseld en dat een systematische interne

---

[117] Bron: Rapport Blind voor mens en recht. Parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening | Tweede Kamer der Staten-Generaal, geraadpleegd op 16 juni 2026
[118] Bron: Concept tijdlijn - 20260608 vragen en tijdlijn BDK v0.1.xlsx

validatie van zoektermen ontbrak. Tevens merkt de ADR op dat de beoordeling van documenten op relevantie en vertrouwelijkheid afzonderlijk van elkaar heeft plaatsgevonden. De ADR adviseert om deze beoordelingen in toekomstige trajecten gelijktijdig uit te voeren.

359) Het rapport bevat geen nadere informatie over de gehanteerde bestandstypen of bestandsextensies bij de uitvoering van de zoekslagen. Het rapport gaat niet in op de technische ontsluiting van bronnen die ontsloten zijn voor deze zoekslagen. [119]

2024 - Hernieuwde aandacht voor de PEFD en bestuurlijke opvolging

360) In de periode na afronding van de informatie-uitvragen in het kader van de PEFD doen zich ontwikkelingen voor die opnieuw aandacht vestigen op de enquête en de bevindingen daarvan.

361) Op 26 februari 2024 wordt het rapport van de enquêtecommissie, getiteld 'Blind voor mens en recht', gepubliceerd. Met deze publicatie worden de bevindingen van de commissie openbaar gemaakt. [120]

362) Vervolgens wordt op 14 juni 2024 een eerste kabinetsreactie aan de Tweede Kamer aangeboden, waarin een eerste inhoudelijke duiding wordt gegeven van de bevindingen en conclusies van de enquêtecommissie. [121]

363) Op 5 december 2024 volgt een nadere kabinetsreactie, waarin de beleidsmatige en bestuurlijke opvolging verder wordt uitgewerkt. [122]

[119] Bron: Onderzoek naar de werkwijze van het ministerie van Financiën bij de levering van stukken aan de parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening | Rijksoverheid.nl

[120] Bron: Parlementaire enquête fraudebeleid en dienstverlening | Tweede Kamer der Staten-Generaal, geraadpleegd op 20 juni 2026

[121] Bron: Kamerbrief met kabinetsreactie op rapport PEFD 'Blind voor mens en recht' | Rijksoverheid.nl, geraadpleegd op 20 juni 2026

[122] Bron: Kabinetsreactie rapport Parlementaire Enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening | Rijksoverheid.nl, geraadpleegd op 20 juni 2026

3.9 Herinrichting beheer en inventarisatie van de datakluis

364) *Deze paragraaf beschrijft de ontwikkeling van activiteiten rond het beheer en de inhoud van de datakluis in de periode van 2023 tot en met juli 2025. In deze periode worden binnen de Belastingdienst stappen gezet om inzicht te verkrijgen in de inhoud en het beheer van de datakluis en om te komen tot een aanpak voor het beoordelen, toewijzen en verwerken van de daarin opgeslagen gegevens.*

Augustus 2023-eerste kwartaal 2024 - Inventarisatie en verdere uitwerking beheer van de datakluis

365) *In deze paragraaf worden bevindingen uit documentatie en interviews beschreven met betrekking tot het beheer, de inventarisatie en de verdere uitwerking van de datakluis in de periode van augustus 2023 tot en met het eerste kwartaal van 2024. Daarbij wordt ingegaan op uitvragen naar beheer en inhoud, overlegstructuren, en de ontwikkeling van een aanpak voor het opheffen en beheren van de datakluis.*

366) **29 augustus 2023 - Uitvraag beheer en inhoud datakluizen door CFD**
Op 29 augustus 2023 verstuurde de afdeling CFD/IHH een e-mail aan medewerkers binnen de Belastingdienst over het beheer van datakluizen. De e-mail vermeldt dat er geen volledig inzicht bestaat in het aantal datakluizen en de verantwoordelijkheid voor het beheer daarvan. Om dit inzicht te verkrijgen, stelt CFD/IHH in de e-mail de volgende vragen:

- wie binnen het directieonderdeel verantwoordelijk is voor het beheer van de datakluizen;
- of bekend is welke gegevens in de datakluis zijn opgeslagen en in hoeverre dit is gedocumenteerd.

> *"1. Wie beheert voor jouw directie-onderdeel de datakluizen? Dit zijn meestal meerdere personen; graag alle beheerders doorgeven.*
> *2. Is bekend wat er (globaal) in die datakluis is opgeslagen en wordt bewaard? en zo ja; Is dit gedocumenteerd?"* [123]

367) **November 2023 - Afstemming over gebruik en beheer datakluis**
In november 2023 worden vanuit CFD/IHH op verschillende momenten overleg georganiseerd met organisatieonderdelen binnen de Belastingdienst over de datakluis. De uitnodigingen voor deze overleggen vermelden dat wordt afgestemd over het gebruik van de datakluis en het beheer daarvan. Daarbij wordt aan de betrokken afdelingen gevraagd of de datakluis binnen het betreffende organisatieonderdeel in gebruik is en of hierover informatie kan worden gedeeld. [124]

368) **Najaar 2023 - Overdracht beheer datakluis en uitwerking aanpak opschoning**
Uit beschikbaar gestelde documentatie komt naar voren dat sinds het najaar van 2023 het beheer van de datakluis is belegd bij CFD, binnen het domein IHH. Het functioneel beheer is daarbij ondergebracht bij IHH en het technisch beheer blijft belegd bij de IV-organisatie.

369) Tegelijkertijd blijft de verantwoordelijkheid voor de inhoud van de datakluis en de opschoning van de daarin opgeslagen gegevens bij de afzonderlijke directies.

370) Daarnaast wordt in de documentatie een plan van aanpak beschreven, gericht op het gecontroleerd leegmaken van de datakluis. Deze aanpak voorziet in het selecteren, archiveren en vernietigen van gegevens, met als doel de datakluis op termijn volledig op te heffen. [125]

371) **1e Kwartaal 2024 - Afstemming over functionaliteit en toegankelijkheid datakluis**
Uit interviews volgt dat CFD/IHH in de periode van augustus 2023 tot en met het eerste kwartaal van 2024 is gestart met het inventariseren van de inhoud van de datakluis. Geïnterviewden geven aan dat gedurende

---

[123] Bron: 20230829 mail CFD Datakluizen Beheer.pdf
[124] Bron: 363047.pdf en 363045.pdf
[125] Bron: 2023-12 Aanzet archiveren datakluis en verbinding IOB.docx

dit proces duidelijk werd dat het actief toegankelijk maken van de gegevens beperkingen kent, onder meer door de afgeschermde opzet en technische drempels van de datakluis.

372) In februari 2024 vindt afstemming plaats tussen IV/LIV en IHH over de functionele wensen met betrekking tot de datakluis. Uit de e-mailcorrespondentie blijkt dat deze afstemming zich richt op het beoordelen van de inhoud van de datakluis, met als doel vast te stellen welke gegevens in aanmerking komen voor archivering of vernietiging. [126]

373) **1e Kwartaal 2024 - Technische verstoringen**
Uit interviews volgt dat in het voorjaar van 2024 een verstoring optrad in de werking van het terugplaatsproces, waardoor de datakluis tijdelijk niet toegankelijk was via de gebruikelijke procedure. Na technische herstelwerkzaamheden werd de functionaliteit hersteld en werden documenten weer toegankelijk via de bestaande werkwijze.

374) **21 maart 2024 - Memo over opheffen datakluizen en archiveren Q-schijf**
Op 21 maart 2024 is een memo opgesteld met het onderwerp 'Opheffen datakluizen en archiveren Q-schijven'. Het memo beschrijft een plan van aanpak gericht op het opheffen van de datakluis. Centraal in dit plan staat het terugplaatsen van de gegevens uit de datakluis naar de oorspronkelijke omgeving, de Q-schijf. Hiermee wordt beoogd de gegevens weer onder regulier informatiebeheer te brengen, zodat achterstallige beheer- en opschoningsactiviteiten kunnen worden uitgevoerd. Het memo vermeldt dat wordt gestart met een pilot binnen de Douane om deze werkwijze te toetsen. [127]

Eerste kwartaal 2024 - Begin 2025 Uitwerking aanpak, inventarisatie en toewijzing van gegevens in de datakluis

375) *In deze paragraaf worden bevindingen uit documentatie en interviews beschreven met betrekking tot de verdere uitwerking van de aanpak voor de datakluis en de uitvoering van inventarisatieactiviteiten in de periode 2024 tot en met juli 2025. Daarbij wordt ingegaan op planvorming, pilotactiviteiten en de toewijzing van gegevens aan verantwoordelijke directies.*

376) **3 april 2024 - Presentatie CFD over datakluis**
Op 3 april 2024 heeft CFD/IHH een presentatie opgesteld over de datakluis. De presentatie beschrijft de datakluis als een afscherming van de Q-schijf, waarbij gegevens uit de oorspronkelijke omgeving niet direct toegankelijk zijn. Ten aanzien van het beheer vermeldt de presentatie dat de inhoud van de datakluis per directie eigenaren kent. Directies zijn verantwoordelijk voor het opstellen van opruimplannen voor de gegevens binnen de datakluis, die worden afgestemd met CFD/IHH. De uitvoering van deze plannen vindt plaats onder coördinatie van CFD/IHH. De presentatie bevat tevens een tijdpad voor de verdere aanpak van het beheer en de opschoning van de datakluis: [128]

[126] Bron: 363030.pdf en 363033.pdf
[127] Bron: 20240318 Datakluis & IOB plan van aanpak v0.2 met notities [BDO: geanonimiseerd].pdf
[128] Bron: presa voor datakluizenaars april 2024.pptx - ATLAS_00000204

Figuur 1. Dia presentatie CFD over datakluis

377) Uit interviews volgt dat de pilot voor het opheffen van de datakluis is gestart bij de Douane. Geïnterviewden geven aan dat hiervoor is gekozen omdat binnen de Douane sprake was van een afgebakende dataset in de datakluis, waarvan de inhoud relatief goed in beeld was. In het kader van deze pilot is onderzocht op welke wijze gegevens uit de datakluis beschikbaar konden worden gemaakt voor inzage. Daarbij is een werkwijze getest waarbij documenten toegankelijk werden gemaakt voor gebruik, terwijl de originele bestanden in de datakluis behouden bleven.

378) **1 juli 2024 - Beschrijving op hoofdlijnen aanpak voor doorzoeken en opschonen datakluis**
Op 1 juli 2024 wordt vanuit CFD een e-mail gestuurd met betrekking tot de aanpak van het opruimen van de datakluis. De e-mail bevat een voorstel op hoofdlijnen voor het doorzoeken, beoordelen en vervolgens vernietigen of bewaren van bestanden in de datakluis. Daarbij wordt voorgesteld gebruik te maken van een AI-toepassing binnen Datafundamenten & Analytics (hierna: 'DF&A') ter ondersteuning van deze werkzaamheden. De beschrijving vermeldt verder dat de Douane reeds ervaring heeft opgedaan met het (gedeeltelijk) ontsluiten van gegevens uit de datakluis.

379) Daarnaast wordt aangegeven dat naar verwachting eind 2024 kan worden gestart met de uitvoering van een data protection impact assessment (hierna: 'DPIA'). Ook wordt nagegaan of binnen de Kennisgroep AVG en privacy een rechtsvraag is uitgezet met betrekking tot de rechtmatigheid van het ontsluiten van persoonsgegevens uit de datakluis.

380) **Op 12 september 2024 - presentatie CFD/ IHH Datakluis**
Op 12 september 2024 heeft CFD/IHH een presentatie opgesteld over de datakluis. De presentatie beschrijft de start van de datakluis medio 2019, als maatregel om te voldoen aan de AVG naar aanleiding van een verzoek van de Staatssecretaris van Financiën. Daarnaast beschrijft de presentatie dat digitale informatie ouder dan twaalf jaar (gegevens van vóór 2007) van de Q:netwerkschijven werd gehaald en buiten de actieve systemen werd opgeslagen, in lijn met privacy- en archiefregels. Volgens een statusoverzicht in de presentatie hield de datakluis eind 2020 circa 16,87 miljoen bestanden (ongeveer 13 terabyte) aan

verplaatste data, afkomstig uit diverse dienstonderdelen. De presentatie bevat tevens een pagina in het kader van de aanpak [129]:

Figuur 2. Dia presentatie CFD/IHH Datakluis

381) **Periode medio 2024 - medio 2025**
In de beschikbare documentatie zijn voor deze periode geen relevante gebeurtenissen of ontwikkelingen met betrekking tot de datakluis aangetroffen.

Januari 2025-juli 2025 - Nadere inventarisatie

Januari-juli 2025 - Inventarisatie en toewijzing inhoud datakluis aan directies

382) Uit interviews volgt dat CFD/IHH in de periode januari tot en met juli 2025 bezig is geweest met het inventariseren van de inhoud van de datakluis. Een eerste telling op de database resulteerde in 64 miljoen documenten. Uit aangeleverde informatie werd bekend dat begin juni 2026 in totaal 19.625.030 inhoudelijke bestanden in de datakluis zijn opgenomen (zie Figuur 1 randnummer 293) [130] waarvan circa 180.000 bestanden die meerdere bestanden bevatten, zoals ZIP-bestanden [131]. Het verschil tussen de 19,6 miljoen bestanden en de eerste inventarisatie van 64 miljoen wordt volgens geïnterviewden veroorzaakt door het meerekenen van HTML-verwijzingsbestanden, systeembestanden en reeds teruggeplaatste documenten in het aantal van 64 miljoen.

383) Geïnterviewden geven aan dat in deze fase documenten uit de datakluis zijn toegewezen aan de verantwoordelijke directies. Deze toewijzing vond plaats op basis van de mappenstructuur, aangeleverd door LIV, en de geldende selectielijsten. Bij deze inventarisatie werden documenten op basis van bestandslocaties, titels en metadata gekoppeld aan het betreffende organisatieonderdeel. Tegelijkertijd werd een overzicht opgesteld van de inhoud van de datakluis. Uit interviews volgt dat het beoogde proces was dat directies vervolgens hun eigen gegevens zouden beoordelen en aangeven welke bestanden in aanmerking komen voor vernietiging. Op basis hiervan zijn per directie overzichten opgesteld van bestanden die voor vernietiging geschikt werden geacht.

[129] Bron: Datakluis quo vadis.pptx
[130] Bron: Statistieken Datakluis v5.xlsx
[131] Bron: Kamerbrief d.d. 22 mei 2026 met kenmerk 2026-000226159

384) **15 juli 2025 - Presentatie datakluis "Van Lijst naar inhoud"**
Een presentatie van 15 juli 2025 van IHH over de datakluis draagt de ondertitel: ''Van januari tot juli zonder één document te zien''. In de presentatie wordt in beeld gebracht welke werkzaamheden zijn uitgevoerd om de data in de datakluis te inventariseren en welke resultaten daarbij zijn behaald.

3.10 Informatievoorziening aan de Tweede Kamer over de datakluis

385) *In deze paragraaf wordt de informatievoorziening aan de Tweede Kamer over de datakluis beschreven, nadat relevante gegevens in relatie tot de PEFD zijn aangetroffen. Daarbij wordt ingegaan op de voorbereiding, besluitvorming en uitvoering van de communicatie richting de Tweede Kamer.*

Juli 2025 - Signalen over Toeslagen-gerelateerde gegevens in de datakluis

386) *In deze paragraaf wordt de informatievoorziening vanaf juli 2025 beschreven over de aanwezigheid van gegevens in de datakluis die verband houden met de directie Toeslagen.*

387) **17 juli 2025 - ~~Persoons~~gegevens geïnformeerd over inhoud datakluis**
Op 17 juli 2025 hebben medewerkers van directie ID/CIO van Dienst Toeslagen hun P-gv. geïnformeerd over het bestaan van de Datakluis vanwege een ontvangen document van IHH Belastingdienst over de mappenstructuur van de datakluis. De e-mail bevat een feitenrelaas met betrekking tot de aanwezigheid van documentatie van Toeslagen in de datakluis.

388) De e-mail vermeldt dat recent aanvullende informatie beschikbaar is gekomen over de datakluis, een tijdelijke voorziening waarin documenten uit samenwerkingsgebieden zijn opgeslagen. Uit een eerste analyse blijkt dat de datakluis documenten bevat die mogelijk betrekking hebben op de toeslagenaffaire en binnen de reikwijdte van eerdere parlementaire onderzoeken (POK/PEFD) vallen.

389) Daarbij wordt aangegeven dat nog niet duidelijk is of deze documenten destijds volledig zijn betrokken bij de informatievoorziening aan de Tweede Kamer. De e-mail duidt de mogelijke aanwezigheid van aanvullende relevante informatie als bestuurlijk en politiek relevant, mede in het licht van eerder gedane toezeggingen over volledige informatieverstrekking.

390) In de e-mail wordt aangekondigd dat aanvullend onderzoek wordt gestart naar de inhoud en impact van de datakluis. Daarbij wordt onder meer voorgesteld een data-analyse uit te voeren om te bepalen of documenten alsnog moeten worden verstrekt. Tevens worden organisatorische stappen beschreven om dit proces te coördineren. [132]

Sinds wanneer is Dienst Toeslagen bekend geworden met de inhoud van de Datakluis? De aanleiding.
Aanleiding is dat de Belastingdienst vanuit het programma Informatiehuishouding op Orde de datakluis wil opschonen. Omdat er Toeslagen documentatie op de datakluis staat, is er een mappen overzicht gedeeld met ons (bijlage '20250611 Data Toeslagen inventaris').
Mappenstructuur is geanalyseerd en besproken met P-gv. van Dienst Toeslagen en Persoonsgegevens P-gv. Er is geconstateerd dat de bestanden in de datakluis, toegewezen aan Dienst Toeslagen, mogelijk betrekking hebben op de Toeslagenaffaire, waardoor de vraag en zorg ontstond of de documenten uit de datakluis zijn aangeleverd voor de dataverzamelingen van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) en Parlementaire Enquête Fraudebeleid en Dienstverlening (PEFD). Er moet verder onderzocht worden in hoeverre de Datakluis is meegenomen met de dataverzameling voor de POK en PEFD.

Waarom is dit van politieke belang?
Staatsecretaris de Vries heeft in een brief aan de Tweede Kamer (zie bijlage 'KST 35510-130') beloofd om alle nieuwe gevonden informatie over de Toeslagenaffaire te delen met de Kamer.

Welke stappen gaan we ondernemen?
Op 22 juli 2025 zal er samen met SR&B gekeken worden naar de inhoud van het bestand dat is gedeeld met Dienst Toeslagen op 20 juni 2025. Doel van deze afspraak is om een inschatting te maken van de gevoeligheid is van de Dienst Toeslagen documenten in de datakluis. En eventueel vervolgstappen worden bepaald.

Figuur 3: Schermafdruk e-mail 17 juli 2025

[132] Bron: 20250717 17 juli P gv wordt geinformeerd over Datakluis.pdf

Juli-augustus 2025 - Informeren bewindspersonen en bestuursteam over de datakluis

391) *In deze paragraaf wordt de informatievoorziening over de datakluis aan bewindspersonen en de afstemming binnen de Belastingdienst en Dienst Toeslagen in juli en augustus 2025 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de verstrekte informatie, de verdere analyse en de coördinatie van vervolgactiviteiten.*

392) **Eind juli 2025 - Staatssecretaris geïnformeerd over datakluis**
Uit interviews volgt dat, na het bekend worden van mogelijk relevante gegevens in de datakluis, de Staatssecretaris van Financiën - Herstel en Toeslagen telefonisch is geïnformeerd over de situatie in de week voorafgaand aan 31 juli 2025.

393) **31 juli 2025 - Nota datakluis aan Staatssecretarissen van Financiën**
Op 31 juli 2025 wordt een nota ter informatie over de datakluis voorgelegd aan de Staatssecretarissen van Financiën. De nota heeft als titel "Datakluis Belastingdienst". Op 8 augustus 2025 wordt de nota gelezen door de Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane, op 17 augustus heeft de Staatssecretaris van Financiën - Herstel en Toeslagen de nota gelezen.

394) De nota vermeldt dat de datakluis mogelijk documenten bevat die betrekking hebben op de kinderopvangtoeslagaffaire. Dit is volgens de nota van belang in het licht van de toezegging van 17 mei 2023 van de Staatssecretaris van Financiën - Toeslagen en Douane om alle nieuw aangetroffen relevante informatie met de Tweede Kamer te delen.

395) De nota beschrijft dat de datakluis eind 2019 is ingericht als een tijdelijke, afgeschermde IT-voorziening in het kader van de AVG, waarin een grote hoeveelheid documenten is opgeslagen die op basis van de Archiefwet eerder verwijderd had moeten worden.

396) Daarnaast vermeldt de nota dat binnen de datakluis verschillende mapstructuren aanwezig zijn die mogelijk verband houden met de kinderopvangtoeslagaffaire, waaronder aanduidingen als 'fraude', 'handhavingsregie' en 'Appelbloesem'. Daarbij wordt aangegeven dat nog niet kan worden vastgesteld of deze mappen nieuwe relevante documenten bevatten. Tevens is onduidelijk of de inhoud van de datakluis destijds volledig is betrokken bij eerdere informatieleveringen aan de PEFD.

397) De nota geeft aan dat het opschonen en beoordelen van de datakluis, gelet op de omvang en technische beperkingen, nog geruime tijd in beslag zal nemen. Om op korte termijn inzicht te verkrijgen, wordt voorgesteld een risicogerichte steekproef uit te voeren op basis van bestandsnamen. Daarnaast wordt onderzocht hoe het informatieverstrekkingsproces in het kader van de PEFD is verlopen.

398) De nota vermeldt dat, zodra meer duidelijkheid beschikbaar is over de aanwezigheid van nieuwe relevante informatie, een vervolgnota wordt opgesteld. Deze zal mede ingaan op de vraag of en op welke wijze de Tweede Kamer verder wordt geïnformeerd. [133]

399) **Afstemming tussen Toeslagen en Belastingdienst volgens interviews**
Uit interviews volgt dat in deze periode verschillende overleggen plaatsvinden tussen Dienst Toeslagen en de Belastingdienst over de datakluis en de informatievoorziening daaromtrent. Geïnterviewden geven aan dat in deze overleggen vervolgstappen worden verkend. Daarbij richt volgens geïnterviewden Dienst Toeslagen zich primair op de communicatie richting de Tweede Kamer, terwijl de Belastingdienst zich richt op het verkrijgen van inzicht in de inhoud en de doorzoekbaarheid van de datakluis.

---

[133] Bron: 1. Nota 31 juli 2025 Datakluis 231410.pdf

400) Als eerste stap wordt een quick scan uitgevoerd op de gegevens van Toeslagen. Parallel hieraan wordt een vergelijkbare analyse voorbereid voor andere onderdelen van de datakluis, onder meer in de vorm van de voorgestelde steekproef. Tevens wordt een wekelijks overleg ingericht om de voortgang te monitoren en de activiteiten te coördineren.

401) Uit interviews volgt dat de uitkomsten van de uitgevoerde steekproef aanleiding gaven om de Staatssecretarissen van Financiën en de Tweede Kamer zo spoedig mogelijk te informeren over de situatie rondom de datakluis. Geïnterviewden geven echter aan dat deze informatieverstrekking niet direct heeft plaatsgevonden. Reden hiervoor was dat op dat moment nog onvoldoende duidelijkheid bestond over de inhoud en reikwijdte van de aangetroffen informatie, mede in relatie tot de PEFD. Daarnaast speelden bestuurlijke factoren een rol, waaronder wisselingen van Staatssecretarissen.

402) Uit interviews volgt dat op bestuurlijk niveau is geconcludeerd dat er op dat moment onvoldoende basis bestond om de Tweede Kamer te informeren. In oktober 2025, na aanvullende analyses en het opstellen van een tweede nota, ontstond meer duidelijkheid over de omvang en aard van het vraagstuk.

403) **Verschil in inzicht over aanpak en communicatie**
Uit interviews volgt dat de voortgang in deze periode wordt beïnvloed door verschillen in inzicht over de aanpak. Geïnterviewden geven aan dat Dienst Toeslagen aandringt op snelle communicatie richting de Tweede Kamer, mede ingegeven door recente ervaringen met de affaire Kinderopvangtoeslag. De Belastingdienst is volgens geïnterviewden meer terughoudend vanwege het beperkte inzicht in de inhoud van de datakluis en de mogelijke implicaties daarvan.

404) Volgens geïnterviewden acht de Belastingdienst communicatie pas verantwoord indien een nadere analyse is uitgevoerd en een plan van aanpak is uitgewerkt, onder meer ten aanzien van systematische doorzoeking en het borgen van gegevensbehoud. Ook Toeslagen erkende uiteindelijk volgens geïnterviewden dat, gelet op de gevoeligheid van het dossier, communicatie richting de Tweede Kamer zorgvuldig onderbouwd moet zijn.

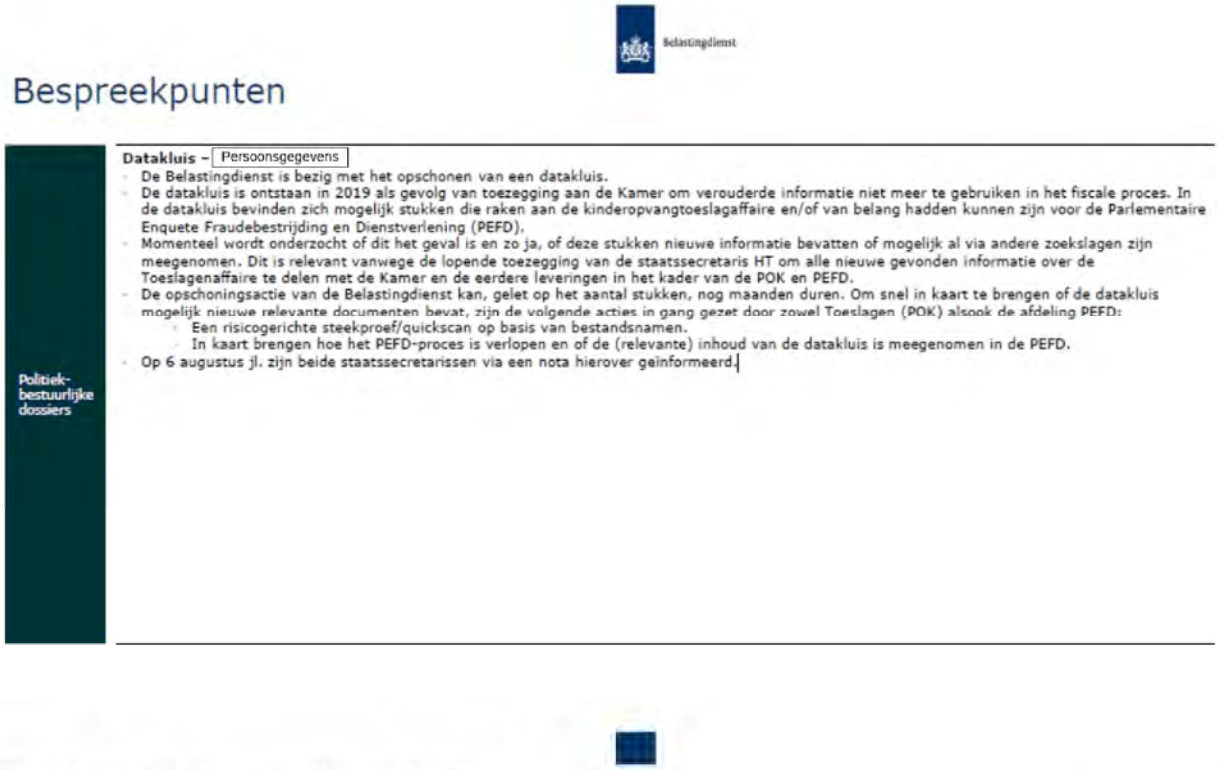
405) **19 augustus 2025 - Bestuursteam geïnformeerd via GBB-signaal**
In een concepttijdlijn, opgesteld door het projectteam datakluis, wordt voor 19 augustus 2025 vermeld dat het bestuursteam via een Gezamenlijke Besturing Belastingdienst (hierna: 'GBB') signaal is geïnformeerd over de datakluis en de mogelijke implicaties in relatie tot de kinderopvangtoeslagaffaire en de PEFD.

406) Volgens de beschrijving in deze tijdlijn wordt het GBB-signaal breed gedeeld binnen de Belastingdienst en tevens gedeeld met Persoonsgegevens. Daarbij wordt aangegeven dat kennisgeving van ontvangst door Persoonsgegevens heeft plaatsgevonden. [134]

407) Het GBB-bericht luidt als volgt: [135]

Zie volgende pagina voor een bij deze alinea behorende afbeelding:

[134] Bron: Concept tijdlijn - 20260608 vragen en tijdlijn BDK v0.1.xlsx
[135] Bron: 20250819 GBB-lijst week 34 (19 augustus).pdf

Figuur 4: GBB-signaal met betrekking tot datakluis

408) **22 augustus 2025 – Vertrek staatssecretarissen en consequenties voor verdere behandeling**
Op 22 augustus 2025 treden de Staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane en de Staatssecretaris van Financiën - Herstel en Toeslagen af. [136] [137]

409) Uit interviews volgt dat dit vertrek gevolgen heeft voor de verdere behandeling van het dossier rondom de datakluis. In deze context wordt aangegeven dat Dienst Toeslagen na de eerste nota is gestart met het opstellen van een tweede, verdiepende nota. Volgens geïnterviewden is besloten de verdere behandeling van deze nota aan te houden, met als doel het onderwerp in een volgende fase gezamenlijk met nieuw aan te treden bewindspersonen te behandelen. Tegelijkertijd bood dit ruimte voor nadere uitwerking van de inhoud en de benodigde analyses.

410) **5 september 2025 – herbenoeming staatssecretarissen**
Op 5 september 2025 worden nieuwe Staatssecretarissen van Financiën benoemd. [138]

Augustus-oktober 2025 - Afstemming, analyse en maatregelen met betrekking tot de datakluis

411) *In deze paragraaf wordt de afstemming, analyse en de getroffen maatregelen rond de datakluis in augustus tot en met oktober 2025 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de uitwisseling van gegevens, de voortgang van de inventarisatie en de samenwerking tussen betrokken organisatieonderdelen.*

[136] Bron: https://herstel.toeslagen.nl/sandra-palmen-stopt-als-staatssecretaris-toeslagen-en-herstel/, geraadpleegd 18 juni
[137] Bron: https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2025/08/23/ontslag-ministers-en-staatssecretarissen-van-nsc, geraadpleegd 18 juni
[138] Bron: https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2025/09/05/benoemingen-ministers-en-staatssecretarissen, geraadpleegd 18 juni

412) **28 augustus 2025 - Dataset datakluis gedeeld ten behoeve van de steekproef**
Op 28 augustus 2025 wordt in het kader van de uitvoering van de steekproef een kopie van bestanden uit de datakluis gedeeld met Dienst Toeslagen, ten behoeve van nadere analyse. [139]

413) **16 september 2025 - Afstemming Belastingdienst over voortgang inventarisatie datakluis**
Op 16 september 2025 vindt een overleg binnen de Belastingdienst plaats over de datakluis. In aanloop naar dit overleg wordt vanuit BPZ/Politiek en Bestuurlijk Advies Belastingdienst (hierna: PBA) een e-mail gestuurd aan betrokken onderdelen, waaronder BPZ en IV&D, met de agenda voor het overleg. [140]

414) De e-mail vermeldt de volgende agendapunten: [141]

> - *"Voortgang proces/inventarisatie BD*
> *Wat weten we tot nu toe? Wie is daar mee bezig/ voor verantwoordelijk? En wie is uiteindelijk in de lead?*
> - *Vervolg inventarisatie*
> *Wanneer/hoe conclusies trekken? Hoe gaan we verder? En gaan we bevindingen ook toetsen aan andere informatieleveringen?*
> - *Samenwerking TSL*
> *Hoe te optimaliseren t.b.v. gelijk optrekken*
> - *Informeren/stassen/infonota*
> *Stassen moeten worden geïnformeerd over bevindingen van de inventarisatie, mogelijke implicaties en vervolgacties."*

415) **9 oktober 2025 - Vernietigingsstop**
Uit interviews volgt dat in deze periode door IV&D een vernietigingsstop is afgekondigd voor gegevens in de datakluis. Dit wordt bevestigd in een e-mail van 9 oktober 2025 van de afdeling IHH, waarin wordt aangegeven dat voorlopig geen gegevens uit de datakluis worden vernietigd, in afwachting van nadere besluitvorming. [142]

> *"Zoals vanochtend besproken hierbij de bevestiging dat wij voorlopig geen zaken uit de datakluis zullen vernietigen tot nader order"*

Oktober-december 2025 - Nota's ter informering van bewindspersonen over de datakluis

416) *Deze paragraaf beschrijft de totstandkoming en inhoud van de nota's waarmee de bewindspersonen in de periode oktober tot en met december 2025 zouden worden geïnformeerd over de datakluis.*

417) **16 oktober 2025 - Aanvullende nota over voortgang inventarisatie en mogelijke ontbrekende informatielevering**
In oktober wordt een nota ter informatie opgesteld waarin de Staatssecretaris van Financiën- Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane en de Staatssecretaris van Financiën - Herstel en Toeslagen worden geïnformeerd over de voortgang van de inventarisatie van de datakluis. Deze nota heeft als datum 16 oktober 2026.

418) De nota vermeldt dat sinds juli 2025 door de Belastingdienst en Dienst Toeslagen gezamenlijk onderzoek wordt uitgevoerd naar de aanwezigheid van documenten in de datakluis die mogelijk relevant zijn voor de kinderopvangtoeslagaffaire en die mogelijk niet zijn betrokken bij eerdere informatieleveringen aan de PEFD. Daarbij wordt toegewerkt naar afronding van de inventarisatie in oktober 2025.

419) Uit de nota volgt dat bij toepassing van zoektermen die eerder in het kader van de PEFD zijn gebruikt, documenten in de datakluis zijn aangetroffen die destijds niet zijn verstrekt, terwijl deze mogelijk wel hadden moeten worden geleverd.

---

[139] Bron: 20250825 Audit trail datakluis [BDO: Geanonimiseerd].docx
[140] Bron: 16-09-25-Agenda BD-overleg Datakluis 16_09_25.pdf
[141] Bron: 16-09-25-Agenda BD-overleg Datakluis 16_09_25.pdf
[142] Bron: 20251009 Mail Vernietigingsstop.pdf

420) Als mogelijke verklaring wordt vermeld dat in het eerdere zoekproces geen gebruik is gemaakt van HTML-bestanden, aangezien deze bestandssoort geen onderdeel vormde van de gehanteerde zoekstrategie. Deze strategie was, uit oogpunt van uitvoerbaarheid, beperkt tot bestandsformaten zoals PowerPoint, Word, pdf, txt en Excel. Tegelijkertijd wordt in de nota aangegeven dat bestanden in de datakluis uitsluitend via HTML-verwijzingsbestanden toegankelijk zijn, die fungeren als koppeling naar de onderliggende documenten.

421) De nota vermeldt dat de inventarisatie op dat moment nog niet is afgerond en dat wordt toegewerkt naar een totaalbeeld van mogelijk niet-geleverde documenten. Op basis hiervan zullen vervolgacties, beheersmaatregelen en de wijze van informatievoorziening richting de Tweede Kamer worden bepaald.

422) Tot slot wordt in de nota aangegeven dat vóór het kerstreces nadere informatie zal worden verstrekt over de uitkomsten van de inventarisatie en de voorgenomen vervolgstappen. [143]

423) **5-6 november 2025 - Aantekeningen overleg** Persoonsgegevens **en** Persoonsgegevens Persoonsgegevens **over datakluis en communicatie**
Op 5 november 2025 vindt een overleg plaats met Persoonsgegevens en Persoonsgegevens Persoonsgegevens over de datakluis. Op 6 november 2025 worden aantekeningen van dit overleg per e-mail gedeeld. Uit de e-mail volgt dat is afgesproken voorlopig geen gegevens uit de datakluis te vernietigen, in ieder geval totdat de inventarisatie en analyse zijn afgerond. Daarbij wordt expliciet aangegeven dat dit ook geldt voor gegevens die mogelijk relevant zijn voor de PEFD.

424) De aantekeningen vermelden daarnaast dat Persoonsgegevens en Persoonsgegevens Persoonsgegevens van oordeel zijn dat op dat moment niet zelfstandig kan worden vastgesteld of de gegevens in de datakluis nieuw licht werpen op de conclusies van de PEFD.

425) Ten aanzien van de informatievoorziening richting de Tweede Kamer wordt in de aantekeningen het volgende opgenomen: [144]

> *"De Kamer moet geïnformeerd worden over dit proces. Hoe langer we hiermee wachten, hoe kwetsbaarder het wordt.Voor de Kamerbrief duidelijk hebben wie het gaat onderzoeken.*
> *- Moeten kunnen aangeven hoelang het proces in beslag gaat nemen en hoeveel capaciteit er nodig is.*
> *- De Kamer ook op ambtelijk niveau informeren op wat er aanstaande is. De PEFD is al opgeheven."*

En verderop in de aantekeningen staat: [145]

> *" Actiepunten*
> *- BPZ/ BDG: Adviesnota naar bewindspersonen*
> *- BDG: Afspraak op directeurenniveau planning*
> *- BD: Hoe kunnen we bepalen of er nog meer datakluizen zijn en hoeveel?"*

426) **Na 5 november 2025 - Voorbereiding gezamenlijke derde nota datakluis**
Uit interviews volgt dat, na het overleg van 5 november 2025, de Belastingdienst en Dienst Toeslagen zijn gestart met het opstellen van een derde nota over de datakluis. Geïnterviewden geven aan dat in eerste instantie kort is overwogen om afzonderlijke nota's op te stellen vanwege verschillen in inzicht tussen beide organisaties. Uiteindelijk is besloten één gezamenlijke nota op te stellen.

427) **20 november 2025 - Uitkomsten steekproef en inventarisatie datakluis**
Een verantwoordingsdocument van de steekproef, gedateerd op 20 november 2025, beschrijft de resultaten van de uitgevoerde steekproef en inventarisaties van de datakluis. Het document vermeldt dat de inventarisatie langs twee sporen is uitgevoerd, waarbij Dienst Toeslagen en de Belastingdienst ieder een

---

[143] Bron: 2. Nota 16 okt 2025 Datakluis 475129.pdf
[144] Bron: 20251105 TSL-Terugkoppeling SG-overleg datakluis 05_11.pdf
[145] Bron: 20251105 TSL-Terugkoppeling SG-overleg datakluis 05_11.pdf

eigen werkwijze hebben gehanteerd. De quick scan van Dienst Toeslagen is in oktober 2025 afgerond en de inventarisatie door de Belastingdienst in november 2025.

428) Uit deze inventarisaties volgt dat de datakluis, naast documenten met betrekking tot de kinderopvangtoeslagaffaire, ook mappen en documenten bevat die relevant zijn voor andere onderwerpen. De aangetroffen informatie sluit vooralsnog aan bij reeds bekende informatie. Daarnaast vermeldt het document dat op basis van de inventarisatie door de Belastingdienst kan worden vastgesteld dat zich in de datakluis bestanden bevinden die destijds betrokken hadden moeten worden bij de informatielevering aan de PEFD. [146]

> *"De inventarisatie van de datakluis is over twee sporen uitgevoerd, waarbij Dienst Toeslagen en de Belastingdienst elk een eigen werkwijze hebben gehanteerd. De QuickScan van Dienst Toeslagen is in oktober afgerond, de inventarisatie van de Belastingdienst in november 2025. Uit deze, kleinschalige, inventarisaties blijkt dat de datakluis diverse mappen/documenten bevat die ook relevantie hebben voor andere onderwerpen, zoals CAF, FSV en RAM. De gevonden informatie lijkt tot dusverre aan te sluiten op reeds bekende informatie.*
>
> *Op basis van de door de Belastingdienst uitgevoerde inventarisatie van de datakluis is de conclusie te trekken dat er bestanden in de datakluis staan die meegenomen hadden moeten worden in de leveringen aan de PEFD."*

429) **27 november 2025 - Voorstel separate nota's en conceptnota Belastingdienst over inventarisatie datakluis**

Op 27 november 2025 verstuurt BPZ/PBA een e-mail aan BPZ/Dienst Toeslagen in het kader van de afronding van de inventarisatie van de datakluis door de Belastingdienst. De e-mail vermeldt dat in overleg met Dienst Toeslagen is besloten de resultaten van de inventarisatie door de Belastingdienst en de quick scan van Dienst Toeslagen afzonderlijk uit te werken in twee nota's. Deze nota's worden opgesteld voor de betrokken directeuren en via de reguliere lijn ingebracht. Daarbij wordt voorgesteld de betrokken directies en gremia te betrekken in de parafenlijn. [147]

430) Bij de e-mail is een conceptnota van de Belastingdienst gevoegd, gedateerd 20 november 2025. De nota beschrijft de afronding van de inventarisatie van de datakluis, die is gestart naar aanleiding van het signaal dat mogelijk documenten aanwezig zijn die betrekking hebben op de kinderopvangtoeslagaffaire en niet zijn betrokken bij eerdere informatieleveringen aan de PEFD.

431) De nota vermeldt dat de inventarisatie is uitgevoerd naast een afzonderlijke quick scan van Dienst Toeslagen. De gehanteerde werkwijze richtte zich op het identificeren en analyseren van HTML-verwijzingen naar onderliggende bestanden in de datakluis. Daarnaast beschrijft de nota dat op basis van een selectie van mappen en een vergelijking met eerder aan de PEFD geleverde documenten bestanden zijn geïdentificeerd die mogelijk alsnog verstrekt hadden moeten worden.

432) De conclusies zijn als volgt omschreven in het document:

Zie volgende pagina voor het bijbehorende kader.

[146] Bron: 20251120 verantwoordingsdoc Datakluis steekproef.docx
[147] Bron: 20251127 DK-NotaInventarisatieBDRGDEF.docx

" Conclusies & kanttekeningen
- Op basis van de door de Belastingdienst uitgevoerde inventarisatie van de datakluis is de conclusie te trekken dat er bestanden in de datakluis staan die meegenomen hadden moeten worden in de leveringen aan de PEFD.
- Vooral de map 'Anti-Fraude Box' levert nieuwe bestanden op: 318 (of 263 als je kijkt via de query). Dit komt omdat hier onder het bouwen van de applicaties dagboek PIT en FSV te vinden zijn. In deze map zitten ook lijsten die gebruikt zijn voor het vullen van deze systemen en het overzetten van gegevens van het ene naar het andere systeem. Ook bestanden behorende bij de bouw van risicoanalysemodellen zijn hier te vinden.
- In de map 'Strategisch Team' van MKB zitten stukken die geleverd zouden zijn maar dit ligt vooral aan een aantal (maand)rapportages dat hierin opgeslagen is.
- De inventarisatie is uitgevoerd in 7 mappen waarbij er voor de resultaten 1 map uitspringt. Het is enigszins toeval dat de map Anti-Fraude box is opgenomen, terwijl dit tegelijkertijd aantoont dat er nog onbekende inhoud in andere mappen van de datakluis te vinden is.
- Tijdens de vergelijking van de bestanden met de geleverde bestanden kwam naar boven dat de naamgeving van bestanden die hetzelfde zijn in de kluis en op de Q: schijf soms een andere naam hadden zoals spaties die vervangen waren door underscores.
- Ook zijn er nog versies te vinden van concepten die een andere naam hebben (omdat er bijvoorbeeld initialen aan toe zijn gevoegd bij het leveren van input), maar waar de inhoud niet of heel minimaal afwijkt van reeds openbare versies van het document. Deze zijn wel opgenomen in de te beoordelen stukken.
- Er is geen tijd geweest om voor alle bestanden een check te doen of deze al openbaar zijn gemaakt in het verleden. Dit zou bijvoorbeeld op het informatiepunt KOT kunnen zijn of via een Woo-verzoek. Ook zijn er nog versies te vinden van concepten die een andere naam hebben (omdat er bijvoorbeeld initialen aan toe zijn gevoegd bij het leveren van input), maar waar de inhoud niet of heel minimaal zal afwijken van al openbare versies van het document." [148]

433) **18 december 2025 - Conceptnota over inventarisatie datakluis en voorgenomen vervolgtraject**
In december 2025 wordt een conceptnota opgesteld bedoeld om de Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane en de Staatssecretaris van Financiën - Herstel en Toeslagen te informeren over de uitkomsten van de inventarisaties van de datakluis en het voorgenomen vervolgtraject. Deze conceptnota heeft als datum 18 december 2025. [149]

434) **18-19 december 2025 Voorbereiding lijnbehandeling en besluit tot uitstel**
Op 18 december 2025 wordt de nota gedeeld met betrokken medewerkers binnen de Belastingdienst en het ministerie, met het verzoek te beoordelen of het document geschikt is voor lijnbehandeling. Daarbij wordt aangegeven dat het de meest recente versie betreft, waarin input van Dienst Toeslagen, IV&D en CFD is verwerkt. Uit de reacties volgt dat, mede vanwege beperkte tijd voor interne afstemming, besloten wordt de nota niet vóór het kerstreces in de lijn te brengen. Wel wordt voorgesteld de parafenlijn te starten en de verdere behandeling na het kerstreces voort te zetten. [150]

435) Op 19 december 2025 wordt bevestigd dat het voornemen om de nota nog vóór het einde van het jaar in de lijn te brengen wordt losgelaten. De behandeling wordt doorgeschoven naar het nieuwe jaar, zodat betrokken partijen een nadere inhoudelijke beoordeling kunnen uitvoeren. Uit interviews volgt dat de nota eind december wel is voorbereid voor lijnbehandeling, maar uiteindelijk niet is verzonden. [151]

[148] Bron: 20251127 Nota BD inventarisatie datakluis.pdf
[149] Bron: [BDO: Geanonimiseerd] Nota DK december V181225 (1).docx
[150] Bron: 20251219 RE_ Datakluis-nota_ reactie graag voor 12_00 uur.pdf
[151] Bron: 20251219 RE_ Datakluis-nota_ reactie graag voor 12_00 uur.pdf

Januari 2026 Afronding, vaststelling en lijnbehandeling van de nota datakluis

436) *In deze paragraaf wordt de afronding en verdere behandeling van de nota over de datakluis in januari 2026 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de actualisatie van de nota, de afstemming tussen betrokken organisatieonderdelen, de verwerking van de uitkomsten van de inventarisatie en het doorlopen van de lijn- en besluitvormingsprocedure.*

437) **6-12 januari 2026 - Voorbereiding en aankondiging nota aan Staatssecretaris van Financiën**
Op 6 januari 2026 stuurt BPZ/PBA een e-mail aan de Belastingdienst waarin wordt aangegeven dat de nota uit december, inclusief twee eerdere nota's als bijlage, gereedstaat voor behandeling. Daarbij wordt vermeld dat beoogd wordt de nota in de daaropvolgende dagen in de lijn te brengen. [152]

> *"Hierbij de nota zoals je klaarstaat voor de start in Digidoc, inclusief de twee eerdere nota's die als bijlagen worden toegevoegd.*
> *Lijn start ik idealiter morgen/overmorgen dan echt."*

438) Op 8 januari 2026 reageert de Belastingdienst dat enkele vragen zijn gesteld en beperkte aanpassingen in de nota zijn doorgevoerd. [153]

439) Uit de gepubliceerde, niet-geverifieerde tijdlijn volgt dat op 12 januari 2026 de Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane en Staatssecretaris van Financiën - Herstel en Toeslagen zou zijn geïnformeerd dat de nota op korte termijn zou worden aangeboden. [154] In de voor BDO beschikbare documentatie is geen onderliggende bron aangetroffen die deze gebeurtenis bevestigt. De betreffende vermelding is daarom gebaseerd op de niet-geverifieerde tijdlijn. De gebeurtenis is desalniettemin opgenomen in de tijdlijn van BDO, aangezien deze bijdraagt aan de duiding van de activiteiten in deze periode.

440) **13 januari 2016 - Afstemming over scenario's voor informeren Tweede Kamer**
Uit de notulen van een overleg op 13 januari 2026 met het onderwerp 'Datakluis overleg' volgt dat een overleg heeft plaatsgevonden tussen onder andere BPZ, IV&D en CFD over de datakluis. De notulen vermelden dat als actie is afgesproken om tijdlijnen uit te werken voor verschillende scenario's voor het informeren van de Tweede Kamer. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen een scenario waarin de Kamer vóór het voorjaarsreces wordt geïnformeerd en een scenario waarin dit na het voorjaarsreces plaatsvindt. Daarnaast wordt aangegeven dat de keuze voor het moment van informeren afhankelijk is van de mate van zekerheid over de bevindingen en de beschikbaarheid van een concreet handelingsperspectief, mede in het licht van juridische en maatschappelijke aspecten.

> ***"Acties/afspraken***
> *Tijdlijnen informeren Kamer: scenario voor voorjaarsreces + na reces (BPZ/TSL)*
> ** Afhankelijk van concreetheid handelingsperspectief en zekerheid t.a.v. Juridische en maatschappelijke uitzoekers"* [155]

441) **14 januari 2026 - Verspreiding geactualiseerde nota en vervolgstappen afstemming**
Op 14 januari 2026 verstuurt BPZ/PBA een e-mail aan de Belastingdienst en Dienst Toeslagen met het verslag van het overleg van 13 januari 2026 en een geactualiseerde versie van de nota. In de e-mail wordt aangegeven dat in deze versie van de nota de laatste opmerkingen en suggesties van IV&D zijn verwerkt. Tevens wordt Dienst Toeslagen verzocht om aanvullende input te leveren, zodat de nota verder kan worden gecompleteerd ten behoeve van de lijnbehandeling. [156]

Zie volgende pagina voor het bijbehorende kader.

[152] Bron: 20260108 Mail IV&D)-Re_ DK-nota.pdf
[153] Bron: 20260108 Mail IV&D)-Re_ DK-nota.pdf
[154] Niet geverifieerde tijdlijn
[155] Bron: 20260113 DK-verslag130126DEF.pdf
[156] Bron: Nota DK december V140126DEF.docx

> *"Bijgevoegd het verslag van gisterochtend, maar ook de meest recente versie van de infonota, met daarin de laatste opmerkingen/suggesties vanuit IV&D verwerkt. Vanuit Toeslagen graag nog de gewenste aanvulling toevoegen."* [157]

442) De bijgevoegde nota is gedateerd op 18 december 2025, terwijl de bestandsnaam (*'Nota DK december V140126DEF.docx'*) duidt op een geactualiseerde versie per 14 januari 2026.

443) De nota vermeldt dat de datakluis, ingericht in het kader van de AVG-implementatie, een omvangrijke hoeveelheid documenten bevat en dat deze omgeving niet is doorzocht ten tijde van de PEFD. De uitgevoerde inventarisaties door de Belastingdienst en Dienst Toeslagen bevestigen dat zich in de datakluis documenten bevinden die onderdeel hadden moeten zijn van de informatielevering aan de PEFD.

444) Daarnaast bevat de nota een nadere toelichting op de resultaten van de inventarisaties, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de quick scan van Dienst Toeslagen en de inventarisatie van de Belastingdienst. Hierbij wordt inzicht gegeven in aantallen beoordeelde documenten en in documenten die mogelijk ten onrechte niet zijn verstrekt.

445) De nota vermeldt dat uit de aangetroffen documenten vooralsnog geen nieuwe relevante feiten naar voren komen over de kinderopvangtoeslagaffaire. Daarbij wordt expliciet aangegeven dat dit geen definitieve conclusie betreft en niet kan worden geëxtrapoleerd naar de volledige inhoud van de datakluis.

446) Verder wordt in de nota ingegaan op de aanleiding van de inventarisaties, waaronder de rol van CFD bij de ordening en classificatie van de datakluis en het daaropvolgende signaal van Dienst Toeslagen dat aanleiding heeft gegeven tot nader onderzoek. Tevens wordt de ontstaansgeschiedenis en werking van de datakluis beschreven, inclusief de toegepaste selectiecriteria en de relatie met de Archiefwet en de AVG.

447) Ten aanzien van het vervolgtraject vermeldt de nota dat in het eerste kwartaal van 2026 een plan van aanpak wordt opgesteld. Dit plan richt zich op het projectmatig intensiveren van het archiefbeheer van de datakluis, met als doel alle documenten te classificeren en conform reguliere archiefprocessen te waarderen. Daarbij worden bewaartermijnen vastgesteld en wordt voorzien in vernietiging na afloop van deze termijnen, met uitzondering van documenten die op grond van de hotspotcriteria permanent moeten worden bewaard. [158]

> - *"Als vervolg wordt ingezet op het projectmatig intensiveren van het archiefbeheer van de datakluis, met als doel alle documenten in de datakluis op zo kort mogelijke termijn te classificeren en conform het reguliere archiefbeheer informatie geselecteerd en gewaardeerd worden.*
> - *Daarbij worden bewaartermijnen toegekend wat impliceert dat na verstrijken van de bewaartermijn informatie vernietigd wordt. Alle onderwerpen uit de hotspotmonitor (zoals de kinderopvangtoeslagenaffaire, broedkamer en FSV) worden gewaardeerd als permanent te bewaren bestanden.*
> - *Daarnaast zal de gehele PEFD-zoekslag worden toegepast op de datakluis. Documenten die geleverd hadden moeten worden aan de PEFD, zullen niet worden vernietigd. Daarnaast wordt nog nader uitgewerkt voor welke andere onderwerpen zal worden afgeweken van de bewaartermijnen, bijvoorbeeld vanwege verzoeken van het parlement."*

448) Daarnaast wordt in de nota aangegeven dat de volledige PEFD-zoekslag zal worden toegepast op de datakluis en dat documenten die geleverd hadden moeten worden niet zullen worden vernietigd. Ook wordt nader uitgewerkt in welke gevallen van reguliere bewaartermijnen wordt afgeweken, onder meer vanwege mogelijke informatieverzoeken van het parlement.

---

[157] Bron: 20260114 Datakluis_ nota + verslag.pdf
[158] Bron: Nota DK december V140126DEF.docx

449) De nota vermeldt voorts dat na afronding van het plan van aanpak een concept Kamerbrief wordt opgesteld, waarin de Tweede Kamer wordt geïnformeerd over de intensivering van het archiefbeheer en de mogelijke onvolledigheid van eerdere informatieverstrekking.

450) Ten opzichte van de nota van 27 november 2025 bevat deze nota een samengevoegde weergave van de resultaten van zowel de Belastingdienst als Dienst Toeslagen, inclusief kwantitatieve uitkomsten en de relatie met de informatielevering aan de PEFD en het vervolgtraject. Tegelijkertijd bevat de nota van 18 december 2025 minder detail over de technische werkwijze en bevindingen op map- en bestandsniveau dan de nota van 27 november 2025. [159]

451) **14 januari 2026 - Uitkomst inventarisatie en quick scan datakluis**
In een memo van 14 januari 2026 wordt de afronding van de inventarisatie en quick scan van de datakluis bij Dienst Toeslagen beschreven:

> *"Op basis van de door Dienst Toeslagen uitgevoerde quickscans kan de conclusie worden getrokken dat de datakluis ten tijde van de PEFD niet is doorzicht, maar wel documenten van Toeslagen bevat die geleverd hadden moeten worden aan de PEFD. De beoordeelde documenten bevatten, naar het oordeel van SR&B, geen nieuwe relevante informatie over de kinderopvangtoeslagenaffaire. Echter, deze conclusie kan niet worden geëxtrapoleerd en kan dus niet dienen als conclusie voor de gehele Toeslagen gerelateerde inhoud van de datakluis.*
>
> *De Belastingdienst heeft een individuele quickscan uitgevoerd om de documenten uit de datakluis te inventariseren. Daarbij heeft de Belastingdienst een andere methode gebruikt. We zouden te veel in detail treden als we deze methode hier zouden beschrijven, maar het is belangrijk om te noemen dat de Belastingdienst tot dezelfde conclusies is gekomen als Dienst Toeslagen: de datakluis bevat documenten die geleverd hadden moeten worden aan de PEFD, maar er is geen nieuwe relevante informatie over de kinderopvangtoeslagenaffaire aangetroffen."* [160]

452) **16 januari 2026 - Vermelding in niet-geverifieerde tijdlijn over informatie aan Staatssecretarissen**
Uit een gepubliceerde, niet-gevalideerde tijdlijn volgt dat een nota bedoeld voor december 2025 op 16 januari 2026 de lijn in gaat om de Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane en de Staatssecretaris van Financiën - Herstel en Toeslagen te informeren over de uitkomsten van de inventarisaties en het vervolgtraject via de nota 'Datakluis | afronding inventarisatie'. Deze nota heeft volgens de niet-gevalideerde tijdlijn de staatssecretarissen niet bereikt.

453) Op 16 januari 2026 wordt de nota 'Datakluis | afronding inventarisatie en vervolg' opgesteld, gericht aan de Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane en de Staatssecretaris van Financiën - Herstel en Toeslagen in de lijn gebracht en draagt notanummer 2026-0000015119 en documentnummer 0000620754.

454) De nota verwijst naar eerdere nota's ter informatie over de datakluis in juli en oktober 2025 en bevat een samenvatting van de belangrijkste bevindingen. Als kernpunten zijn benoemd:

> *"- De datakluis is in 2018 tot stand gekomen als onderdeel van de AVG- implementatie met als doel op dat moment verouderde documenten die nog niet vernietigd waren, aan het gebruik te onttrekken. De datakluis bevat zo'n 64 miljoen documenten met uiteenlopende onderwerpen.*
> *- In juli 2025 werd duidelijk dat dit er mogelijk ook toe heeft geleid dat documenten die hierin zijn bewaard geen onderdeel zijn geweest van de informatielevering aan de PEFD.*
> *- Om beter zicht te krijgen op de inhoud van de datakluis, hebben de Belastingdienst en Dienst Toeslagen de afgelopen periode inventarisaties uitgevoerd. Deze inventarisaties zijn eind 2025 afgerond.*
> *- Er is vastgesteld dat de datakluis niet is doorzocht ten tijde van de PEFD.*
> *- De inventarisaties van de Belastingdienst en Dienst Toeslagen bevestigen dat de datakluis documenten/mappen bevat die onderdeel hadden moeten zijn van de levering aan de PEFD, maar dit niet zijn geweest.*

Kader vervolgt op volgende pagina.

[159] Bron: Nota DK december V140126DEF.docx
[160] Bron: 20250825 DGT 2026-12694 N Memo afronding inventarisatie_quickscan Datakluis Dienst Toeslagen.docx

- Op basis van de documenten die zijn bekeken is het beeld dat deze geen nieuwe relevante feiten bevatten over de kinderopvangtoeslagaffaire.
- Echter, gezien de beperkte schaal van de inventarisatie kan deze conclusie niet worden geëxtrapoleerd en dienen als conclusie voor de gehele inhoud van de datakluis.
- Om dit wel te kunnen beoordelen, is een vervolgslag nodig. Hiervoor wordt een aanpak ontwikkeld voor geïntensiveerd archiefbeheer die wel het gewenste inzicht en overzicht oplevert.
- Op dit moment worden er geen bestanden uit de datakluis vernietigd.
- Het plan van aanpak voor geïntensiveerd archiefbeheer wordt in Q1 van 2026 opgeleverd. We zullen u hierover t.z.t nader informeren en dan tevens een concept-Kamerbrief over dit traject voorleggen." [161]

455) **16-28 Januari 2026 - Parafen gegeven voor akkoord nota datakluis**
Op 21 januari 2026 wordt opnieuw om akkoord gevraagd via parafen op het document '0000620754 Nota Datakluis Januari 2026 (2026-0000015119)'. Uit de beschikbare documentatie volgt dat de parafenprocedure in de periode van 16 tot en met 27 januari 2026 is doorlopen. [162]

Datum en Tijd	Inbox
27-01-2026, 18:07	DGBD/BPZ Paraferen
27-01-2026, 16:05	DGBD/IV&D Paraferen
22-01-2026, 15:12	CDIO Paraferen
20-01-2026, 13:19	COMM voor DGBD Paraferen
20-01-2026, 10:25	COMM voor DG TSL Paraferen
19-01-2026, 13:11	DGBD/C&F KOP Paraferen
19-01-2026, 12:51	DG TSL/SR&B Paraferen
19-01-2026, 10:55	DGBD/CFD Paraferen
17-01-2026, 13:57	DGBD/DF&A Paraferen
16-01-2026, 11:37	DJZ Paraferen

Figuur 5: Parafen 21 januari 2026 voor akkoord nota datakluis

456) BDO beschikt niet over informatie waaruit blijkt dat de nota Datakluis met notanummer 2026-0000015119 is uitgegaan naar de Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane en de Staatssecretaris van Financiën - Herstel en Toeslagen.

Februari 2026 Juridisch kader en inrichting centrale regie voor de datakluis

457) *In deze paragraaf wordt de uitwerking van het juridisch kader en de inrichting van de centrale regie rondom de datakluis in februari 2026 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de juridische duiding, de bestuurlijke afstemming en de verdere inrichting van een projectmatige aanpak voor het beheer en de verwerking van de datakluis.*

458) **6 februari 2026 - DJZ stelt juridisch kader op**
Op 6 februari 2026 stelt de DJZ een memo op over het juridisch kader voor het bewaren, openbaar maken en vernietigen van gegevens in de datakluis. Het memo beschrijft de hoofdlijnen van het juridische kader en benoemt de relevante wettelijke regelingen die van toepassing zijn.

459) Uit interviews volgt dat de Belastingdienst aan DJZ juridisch advies heeft gevraagd voor de omgang met de aangetroffen datakluis. Daarbij stond de vraag centraal binnen welk juridisch kader de situatie moest worden beoordeeld.

460) Uit interviews volgt dat het juridisch advies, waaruit blijkt dat de volledige datakluis moet worden betrokken en dat actieve informatieverstrekking noodzakelijk is, als een kantelpunt wordt beschouwd. Tegelijkertijd wordt aangegeven dat de besluitvorming over de nota vertraging heeft opgelopen. Volgens geïnterviewden hangt dit samen met verschillende factoren, waaronder personele wisselingen, het

[161] Bron: 20260126 0000620754 Nota Datakluis Januari 26 (2).docx
[162] Bron: 20260126 Werkmap_Parafen_2026-0000000778.pdf

ontbreken van voldoende uitgewerkte stukken voor bestuurlijke besluitvorming en de kabinetsformatie. Daarnaast blijkt uit interviews dat ervoor is gekozen het dossier niet meer voor te leggen aan een vertrekkende staatssecretaris. Op 23 februari 2026 treedt het nieuwe kabinet Jetten aan.

461) **10 februari 2026 - Overleg directieteam Belastingdienst over datakluis en inrichting centrale regie**
Op 10 februari 2026 vindt, blijkens de presentatie 'Datakluis - Directeurenoverleg', een overleg plaats op directeurenniveau over de datakluis. In de niet-gevalideerde tijdlijn staat de volgende relevante context:

> *"Directeurenoverleg over de datakluis, besloten wordt dat er centrale regie/sturing nodig is. Bij dit overleg waren* Persoonsgegevens Persoonsgegevens *aanwezig. Initiatief kwam vanuit* P-gv. *Hieruit wordt een programmamanager aangesteld."*

462) In de voor BDO beschikbare documentatie is geen onderliggende bron aangetroffen die deze gebeurtenis bevestigt. De vermelding is daarom uitsluitend gebaseerd op de niet-geverifieerde tijdlijn. De gebeurtenis is desalniettemin opgenomen in de tijdlijn van BDO, aangezien deze bijdraagt aan de duiding van de activiteiten in deze periode. [163]

463) De presentatie geeft een overzicht van de stand van zaken. Hierin is opgenomen dat de informerende nota aan de bewindspersonen sinds medio januari 2026 in de lijn zit en dat de governance nog niet volledig is ingericht. Tevens wordt vermeld dat nog geen overkoepelend projectleider is aangesteld.

464) Daarnaast bevat de presentatie een overzicht van voorgenomen acties, waaronder:

> *" Gesprek* P-gv. *12 februari*
> *- Informerende nota bewindspersonen*
> *- Kamerbrief*
> *- Vaststelling PvA CFD*
> *- Toets ADR op PvA Datakluis*
> *- Integrale projectinrichting (archiefbeheer, openbaarmaking, communicatie) concretiseren"*

465) In de presentatie wordt verder benoemd dat voor het realiseren van voortgang centrale sturing, regie en urgentie noodzakelijk zijn. Daarnaast worden verschillende inhoudelijke en bestuurlijke vraagstukken benoemd die nadere uitwerking vereisen. Deze betreffen onder meer: [164]

> *"1. Het plan van aanpak voor het opruimen van de datakluis vast te stellen en aan de ADR voorleggen? (verantwoordelijkheid CFD/IV&D) i.s.m. Toeslagen en directies BD)*
> *2. Wat nodig om werkzaamheden vernietiging te hervatten.*
> *3. Is het wenselijk om voorafgaand aan het opruimen van de datakluis (conform PvA) eerst enkele losse zoekslagen/queries toe te passen op de datakluis?*
> *4. Hoe om te gaan met openbaarmaking van de stukken die worden gevonden en geleverd hadden moeten worden aan de PEFD?*
> *5. Hoe gaan we om met afgeronde Woo-verzoeken en Kamerverzoeken?*
> *6. Hoe gaan we om met nieuwe Woo-verzoeken en Kamerverzoeken?*
> *7. Zijn er nog meer datakluizen?*
> *8. Hoe heeft dit kunnen gebeuren? Waarom is Kamer (na 2019) niet meer geïnformeerd?*
> *9. Is de Kamer onjuist geïnformeerd?*
> *10.In hoeverre is niet aan de AVG voldaan en wat betekent dit?*
> *11.In de datakluis zitten stukken met persoonsgegevens die vernietigd hadden moeten zijn (en wel aan gebruikt zijn onttrokken, maar dus niet zijn vernietigd), hoe duiden we dit?*
> *12.Voor openbaarmaking documenten kinderopvangtoeslagaffaire is hotspot, maar voor andere onderwerpen/dossiers niet. Daarbij ontbreekt capaciteit beoordelen en lakken."*

466) **11 februari 2026 - Inrichting centrale regie en start projectmatige aanpak datakluis**
In aansluiting op het overleg van 10 februari 2026 wordt in een e-mail van BPZ aangegeven dat een gepland overleg wordt verplaatst naar medio maart, omdat op dat moment nog onvoldoende informatie beschikbaar is om ter besluitvorming voor te leggen. In dezelfde e-mail wordt vermeld dat BPZ optreedt als gedelegeerd opdrachtgever namens Persoonsgegevens voor het uitwerken van een aanpak voor de datakluis. Daarbij wordt een programmamanager aangewezen die verantwoordelijk is voor de coördinatie van dit traject.

---

[163] Niet geverifieerde tijdlijn
[164] Bron: 20260210 Presentatie datakluis - Directeurenoverleg.pdf

467) Het doel van deze aanpak is om op korte termijn te komen tot een uitvoerbaar plan van aanpak voor de Belastingdienst, Dienst Toeslagen, Douane en het kerndepartement. Dit plan wordt opgesteld in afstemming met de betrokken organisatieonderdelen, vervolgens besproken met de bewindspersonen en vormt de basis voor informatievoorziening aan de Tweede Kamer. Bij de uitvoering wordt een centrale rol voorzien voor CFD. [165]

> *"Gisteren aan het einde van de dag hebben we een overleg over de datakluis gehad met* Persoonsgegevens Persoonsgegevens.
> *Gezamenlijke conclusie is dat we nog onvoldoende hebben om aan jullie voor te leggen komende donderdag. Deze afspraak zullen we medio maart laten herplannen.*
> *We hebben afgesproken dat ik nu als gedelegeerd opdrachtgever namens* P-gv. *zal optreden om een aanpak te maken voor KD, BD, Toeslagen en Douane. [BDO: Geanonimiseerd]zal daarvoor de programmanager zijn. Opdracht is om vanaf nu zsm een haalbaar plan te maken, met instemming van alle onderdelen van Financiën, dat te bespreken met onze bwp en daarover de TK te informeren. Bij de uitvoering van het plan zal CFD in the lead zijn."*

468) Uit interviews volgt dat in deze periode opdracht wordt gegeven tot het opstellen van een dergelijk plan van aanpak. In dat kader wordt binnen BPZ een projectteam Datakluis ingericht. Dit projectteam richt zich op het onderzoeken, opschonen en uiteindelijk beëindigen van de datakluis.

469) Als onderdeel van deze werkzaamheden start het projectteam met het opstellen van een tijdlijn waarin de relevante ontwikkelingen rondom de datakluis worden vastgelegd. Deze tijdlijn wordt ingericht als een dynamisch document dat wordt aangevuld naarmate nieuwe informatie beschikbaar komt. Daarbij wordt onderkend dat niet alle opgenomen informatie op dat moment volledig is geverifieerd en dat nadere validatie noodzakelijk is.

Februari 2026 - Informeren staatssecretarissen over datakluis

470) *In deze paragraaf wordt de informatievoorziening over de datakluis aan de in februari 2026 aangetreden bewindspersonen beschreven, inclusief de positionering van het dossier en de voorgenomen vervolgstappen.*

471) **23 februari 2026 - Aantreden nieuwe bewindspersonen**
Op 23 februari 2026 treedt het nieuwe kabinet Jetten aan. De Staatssecretaris van Financiën (Eerenberg) treedt in functie en de Staatssecretaris Herstel Toeslagen (Palmen) wordt herbenoemd. De Staatssecretaris Herstel Toeslagen is daarmee reeds bekend met de datakluis op basis van eerdere nota's.

472) **27 februari 2026 - Informeren Staatssecretaris van Financiën via startnotitie**
Op 27 februari 2026 neemt de Staatssecretaris van Financiën kennis van de startnotitie Belastingdienst, die is opgesteld om de recent aangetreden bewindspersoon te informeren over lopende dossiers. In deze startnotitie wordt de datakluis als aandachtspunt opgenomen. Daarbij wordt aangegeven dat de Tweede Kamer naar verwachting in april 2026 zal worden geïnformeerd over de aanpak van de documenten in de datakluis. [166]

Zie volgende pagina voor het bijbehorende kader.

[165] Bron: 20260211 Aanstelling programmamanager en opdracht omschrijving.pdf
[166] Bron: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-1253058.pdf, geraadpleegd 17 juni 2026

"Datakluis
Wat speelt er
De Tweede Kamer wordt naar verwachting in april 2026 geïnformeerd over de aanpak van documenten in de datakluis.

Toelichting
De Belastingdienst heeft in 2019 een afgeschermde bewaaromgeving ingericht om documenten van verschillende directies tijdelijk te bewaren. De vervolgactie om deze documenten te ordenen, te beoordelen en het reguliere archiverings- of vernietigingsproces door te laten gaan, is uitgebleven.
Bij recente werkzaamheden om dit alsnog te doen, is zichtbaar geworden dat in deze datakluis onder andere documenten staan die te relateren zijn aan de voormalige directie Toeslagen en te maken hebben met de kinderopvangtoeslagaffaire. De Belastingdienst en Dienst Toeslagen hebben gezamenlijk geconstateerd dat dit ertoe heeft geleid dat onbedoeld documenten buiten beschouwing zijn gebleven bij de informatielevering aan de Parlementaire Enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening. Ook is duidelijk geworden dat de genoemde bewaaromgeving documenten bevat die raken aan andere thema's/dossiers.
Er worden op dit moment geen documenten vernietigd uit deze kluis. Er wordt gewerkt aan een projectmatige aanpak om de documenten te ordenen en waar mogelijk en nodig alsnog openbaar of beschikbaar te maken. Hierin zalvoorrang worden gegeven aan documenten die raken aan de kinderopvangtoeslagaffaire, zodat gedupeerden zo spoedig mogelijk duidelijkheid krijgen. Over dit proces zal de Tweede Kamer op korte termijn worden geïnformeerd met een Kamerbrief."

Maart-april 2026 - Voorbereiding en verzending Kamerbrief over de datakluis

473) *In deze paragraaf wordt de verdere uitwerking van de informatievoorziening over de datakluis in de periode maart tot en met april 2026 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de heroverweging van eerdere besluitvorming, de voorbereiding van de communicatie richting de Tweede Kamer en de totstandkoming en verzending van de Kamerbrief.*

474) **4 maart 2026 - Besluit tot niet aanbieden decembernota**
Uit de niet-gevalideerde tijdlijn volgt dat op 4 maart 2026, in overleg met Persoonsgegevens Persoonsgegevens, is besloten de nota van december 2025, die op 16 januari 2026 in de lijn was gebracht, niet aan de bewindspersonen aan te bieden. Volgens deze tijdlijn is besloten de nota uit de lijn te halen vanwege nieuwe inzichten en wijzigingen die zich sinds de start van de lijnbehandeling hebben voorgedaan. In plaats daarvan wordt ingezet op het opstellen van een nieuwe beslisnota, in combinatie met een Kamerbrief.

475) Uit interviews volgt dat de oorspronkelijke nota was opgesteld in een periode waarin nog onvoldoende duidelijkheid bestond over de juridische implicaties van de datakluis, waaronder de reikwijdte van het parlementaire enquêterecht. Daarnaast wordt aangegeven dat de nota tot stand is gekomen zonder eenduidige centrale regie, hetgeen heeft geleid tot verschillen in inzicht tussen betrokken partijen en een minder consistente opbouw van het document.

476) Volgens geïnterviewden is de nota daarmee deels achterhaald geraakt na het beschikbaar komen van het juridisch kader in februari 2026 en de inrichting van centrale regie. In samenhang met het aantreden van nieuwe bewindspersonen is vervolgens ingezet op een hernieuwde aanpak, gericht op verdere uitwerking en gelijktijdige voorbereiding van informatievoorziening aan de Tweede Kamer.

477) **16 maart 2026 - Opstellen inhoudelijke vragenlijst datakluis**
In de beschikbare documentatie is een document opgenomen, gedateerd op 16 maart 2026, waarin een inhoudelijke vragenlijst is opgenomen gericht aan LIV. De vragen in dit document richten zich op het functioneren en beheer van de datakluis vanuit zowel technisch als procesmatig perspectief. Daarbij wordt ingegaan op:

- de totstandkoming en inrichting van de datakluis, waaronder opdrachtverlening, ontwerpcriteria, locatie en beveiliging;
- het proces van vullen van de datakluis, inclusief selectiecriteria, werkwijze per directie en aanlevering van bestanden;
- het operationele gebruik en beheer, zoals toegangsrechten, terugplaatsing van documenten, logging en zoekfunctionaliteit;
- de uitvoering van opschoning, archivering en toezicht, inclusief de verantwoordelijkheidsverdeling en de mate waarin deze processen zijn uitgevoerd;

- de overdracht naar CFD en de huidige werking, waaronder zoekbaarheid, volledigheid en omvang van de dataset. [167]

478) **24 maart 2026 - Stuurgroepoverleg datakluis**
Uit het verslag van het stuurgroepoverleg datakluis van 24 maart 2026 volgt dat wordt toegewerkt naar het informeren van de Tweede Kamer binnen een termijn van circa drie weken, mits dit haalbaar blijkt. Voorafgaand aan deze communicatie wordt voorzien in een presentatie aan de bewindspersonen. In de richting van de Tweede Kamer wordt beoogd te melden dat de informatievoorziening tot op dat moment niet volledig is geweest en dat de impact van de inhoud van de datakluis nog niet volledig in beeld is. Tevens wordt aangegeven welke acties worden ingezet om dit nader te onderzoeken en te beheersen. [168]

> *"Met betrekking tot de tijdlijn komende weken: Er vindt maandag een gesprek plaats met* P-gv. *Doel is om hierna binnen drie weken de Kamer te informeren, mits dit haalbaar blijkt. Voorafgaand worden de Stassen bijgepraat via een presentatie. In de communicatie richting de Kamer wordt in ieder geval gemeld dat de informatievoorziening aan de Kamer tot nu toe onvoldoende was en de impact van de inhoud van de datakluis nog niet volledig te overzien is. Daarnaast worden ook de acties benoemd die we gaan ondernemen."*

479) Daarnaast blijkt uit het verslag dat de stuurgroep inzet op een centrale en gezamenlijke aanpak van de datakluis. Hierbij treden Persoonsgegevens op als eigenaar en besluitvormer. Tevens wordt bevestigd dat een vernietigingsstop van kracht blijft totdat de inhoud van de datakluis volledig is onderzocht. De aanpak wordt gekenmerkt als een complex en omvangrijk traject, waarbij onder meer wordt voorzien in:

- het vaststellen van een plan van aanpak vóór de zomer;
- externe validatie van de tijdlijn en werkwijze;
- het volledig indexeren van de bestanden;
- het vaststellen van eigenaarschap van gegevens.

480) Daarnaast spelen bestuurlijke en juridische vraagstukken een belangrijke rol, waaronder de omgang met Wet open overheid (hierna: 'Woo')-verzoeken, actieve openbaarmaking en de selectie van relevante thema's, mede in relatie tot de PEFD. Ook capaciteit, audittrail en uitvoerbaarheid worden expliciet als aandachtspunten benoemd. [169]

481) **26-27 maart 2026 - Overleg met Staatssecretarissen en besluit tot Kamerbrief**
Op 26 maart 2026 ontvangen beide staatssecretarissen een nota ter voorbereiding op een overleg met de Belastingdienst op 27 maart 2026 over de datakluis. Uit de aantekeningen blijkt dat de mate waarin de staatssecretarissen vooraf waren geïnformeerd onderwerp van discussie is. Daarbij wordt aangegeven dat de eerdere informatievoorziening beperkt was en dat een nadere toelichting noodzakelijk wordt geacht. [170]

482) In interviews werd benoemd dat tijdens het overleg op 27 maart 2026 bestuurlijk vastgesteld wordt dat het dossier met hoge prioriteit moet worden opgepakt. Daarbij wordt besloten om op korte termijn een Kamerbrief op te stellen en de situatie naar buiten te brengen. Vanaf dat moment vinden frequent gezamenlijke overleggen plaats tussen betrokken partijen om de verdere uitwerking en opvolging van deze koers te coördineren.

483) **7-15 april 2026 - Voorbereiding en verzending Kamerbrief datakluis**
Op 7 april 2026 ontvangen de beide staatssecretarissen een nota ter voorbereiding op een bespreking op 9 april 2026 over de conceptversie van de Kamerbrief over de datakluis. De bijlagen, waaronder een leesversie

---

[167] Bron: 20260316 Vragen voor LIV.docx
[168] Bron: 20260416 Bijlage 1 verslag stuurgroep BDK overleg 24 maart
[169] Bron: 20260416 Bijlage 1 verslag stuurgroep BDK overleg 24 maart
[170] Bron: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-1253058.pdf, geraadpleegd 17 juni 2026

van de Kamerbrief, zijn voorzien van aantekeningen van de bewindspersonen en gepubliceerd via de website van Open Overheid. [171]

484) Op 9 april 2026 vindt de bespreking plaats over deze conceptversie van de Kamerbrief. [172]

485) Op 10 april 2026 ontvangen de staatssecretarissen een volgende versie van de Kamerbrief ter voorbereiding op een vervolgbespreking op 13 april 2026. [173]

486) Op 13 april 2026 vindt deze vervolgbespreking plaats, waarin de Kamerbrief verder wordt besproken en aangepast. [174]

487) Op 15 april 2026 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over het bestaan van de datakluis. Op 22 mei 2026 wordt de 'Niet-gevalideerde tijdlijn datakluis' gepubliceerd.

Mei-juni 2026 - Opstellen en publicatie van de tijdlijn datakluis

488) *In deze paragraaf wordt de totstandkoming en publicatie van de tijdlijn van de datakluis in de periode mei tot en met juni 2026 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de beknopte weergave van de tijdlijn, de daaropvolgende aanvullingen en de publicatie van de niet-gevalideerde tijdlijn.*

489) **11 mei 2026 - Verzoek tot opstellen beknopte tijdlijn**
Op 11 mei 2026 stuurt het projectteam Datakluis een e-mail aan BPZ/PBA waarin een tijdlijn wordt gedeeld. [175]

490) Uit interviews volgt dat BPZ/PBA het projectteam heeft verzocht een beknopte weergave op te stellen van de tijdlijn, gebaseerd op het zogenoemde 'levende document' dat door het projectteam wordt bijgehouden en aangevuld naarmate nieuwe informatie beschikbaar komt. Het projectteam heeft hiervoor een beperkte doorlooptijd gekregen. Volgens geïnterviewden werd ervan uitgegaan dat deze samenvatting uitsluitend voor intern gebruik was bedoeld.

491) Voor de beknopte weergave zijn de belangrijkste en meest geverifieerde gebeurtenissen op hoofdlijnen geselecteerd en samengevat. Daarbij wordt opgemerkt dat een deel van de informatie op dat moment nog niet volledig was geverifieerd.

492) **20 mei 2026 - Aanvullingen op beknopte tijdlijn**
Op 20 mei 2026 stelt het projectteam Datakluis aanvullingen voor op de beknopte tijdlijn. Deze hebben onder meer betrekking op:

> - *"extra toevoeging bij 29 maart 2022 betreft: memo IV&D/afdeling Databeheersing en Security aan [BDO: Geanonimiseerd] cd IV&D/D&S en aan [BDO: Geanonimiseerd] SSO CFD/IHH: eigenaarschap en overdracht datakluis*
> - *21 maart 2024: betreft conceptversie, er is nieuwere versie eind maart, maar ook dit is concept. Mijn voorstel zou zijn om op te nemen: eerste helft 2024 CFD werkt aan plan van aanpak die erop gericht om de datakluis op te ruimen. Er wordt gestart met.....*
>
> *Overzicht van wat we hebben krijg je morgen ergens in de ochtend"*

493) Het projectteam Datakluis verstrekte aan BDO de volgende toelichting op het overzicht:

> *"In de mail staat een opmerking over een overzicht, dit is betreft het overzicht van documenten die horen bij de tijdlijn."*

---

[171] Bron: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-1253058.pdf, geraadpleegd 17 juni 2026
[172] Bron: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-1253058.pdf, geraadpleegd 17 juni 2026
[173] Bron: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-1253058.pdf, geraadpleegd 17 juni 2026
[174] Bron: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-1253058.pdf, geraadpleegd 17 juni 2026
[175] Bron: Doorst__ tijdlijn.msg

494) **22 mei 2026 - Publicatie niet-gevalideerde tijdlijn**
Op 22 mei 2026 wordt de 'Niet-gevalideerde tijdlijn datakluis' gepubliceerd. [176]

495) Uit interviews volgt dat de door het projectteam opgestelde tijdlijn voorafgaand aan publicatie is aangepast. BPZ/PBA heeft de tijdlijn grotendeels overgenomen, daarop enkele wijzigingen of aanvullingen aangebracht en de tijdlijn vervolgens gedeeld met de Kamer. BDO heeft de gepubliceerde versie vergeleken met de versie van het projectteam en daarbij verschillen geconstateerd. Deze vergelijking is opgenomen om de bewerkingsstappen in de keten zichtbaar te maken. Uit interviews volgt dat de tijdlijn van het projectteam een intern dynamisch werkdocument was, dat gaandeweg werd aangevuld en waarvan ten tijde van het opstellen van de beknopte weergave nog niet alle onderdelen volledig waren geverifieerd. De vergelijking maakt daarmee inzichtelijk welke informatie vanuit het projectteam Datakluis is aangeleverd, welke aanvullingen daarna nog zijn voorgesteld en op welke punten de uiteindelijk extern gepubliceerde tijdlijn daarvan afwijkt. Voor een nadere uitwerking van deze vergelijking wordt verwezen naar bijlage C.

[176] Bron: https://open.overheid.nl/details/da79e605-77c2-4d4a-ab4c-0a075bb47f7d, geraadpleegd 18 juni 2026

3.11 Afgeschermde omgevingen

496) *In deze paragraaf wordt het ontstaan, gebruik en beheer van afgeschermde omgevingen voor het veiligstellen van gegevens binnen de Belastingdienst beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de aanleiding voor het veiligstellen van informatie, de inrichting en toegankelijkheid van deze omgevingen en de rol van deze gegevens in het kader van onderzoeken en informatievoorziening.*

Afgeschermde omgevingen - beperkingen in beschikbare informatie

497) De bevindingen met betrekking tot de afgeschermde omgevingen zijn gebaseerd op een beperkte set interviews en documentatie. Hierdoor is de reconstructie noodzakelijkerwijs beperkt en kan niet worden uitgesloten dat aanvullende informatie zou leiden tot een vollediger of afwijkend beeld van de feiten.

Afgeschermde omgevingen voor het veiligstellen en beheren van gegevens

498) Uit een interview met Persoonsgegevens van IV blijkt dat er sprake is van een groot aantal vertrouwelijke, afgeschermde omgevingen binnen de Belastingdienst, die in de loop der tijd zijn ontstaan naar aanleiding van uiteenlopende verzoeken, waaronder interne verzoeken, strafrechtelijke trajecten en andere formele opdrachten.

499) Deze omgevingen zijn onder meer opgeslagen op de centrale Isilon-omgeving en blijven vaak langdurig bestaan. Wanneer een opdracht wordt gegeven tot het veiligstellen van data, wordt een uitzondering gemaakt op de reguliere back-upcyclus. De betreffende bestanden worden daarbij uit de actieve omgeving gekopieerd naar een afgeschermde omgeving, waar een veilige kopie met een onbepaalde bewaartermijn wordt opgeslagen. Indien de omvang van de dataset dit vereist, kan de veiliggestelde kopie over meerdere omgevingen worden verdeeld. In interviews wordt een dergelijke omgeving ook wel beschreven als een 'beveiligde omgevingsschijf', waarop de data is geplaatst en die niet werd opgenomen in de gebruikelijke back-upcyclus.

500) Vanwege het vertrouwelijke karakter van deze omgevingen is het inzicht hierin beperkt. Enkel één of twee beheerders vanuit het team van IV hebben toegang tot de omgeving. Indien men rechten wil hebben voor de omgeving wordt dit verzoek beoordeeld door deze afdeling. Het idee was dat niemand van buiten de beheersing van IV de veiliggestelde e-mails of bestanden kon benaderen zonder formele toestemming.

501) Opschoning vindt slechts incidenteel plaats, met name wanneer de beschikbare opslagcapaciteit onder druk komt te staan. In dergelijke gevallen wordt beoordeeld hoe oud de veiliggestelde bestanden zijn, of het onderliggende onderzoek nog loopt en of een opdrachtgever of eigenaar nog te herleiden is. Indien deze context ontbreekt, worden bestanden soms verwijderd. Anders dan de datakluis hebben deze afgeschermde omgevingen geen voorziening voor terugplaatsverzoeken.

502) De in deze paragraaf beschreven bevindingen zijn gebaseerd op informatie afkomstig uit documenten en interviews en hebben betrekking op één specifieke afgeschermde omgeving. De beschrijving in deze paragraaf ziet uitsluitend op deze omgeving, aangezien deze binnen het kader van parlementaire enquêtes als het meest relevant is aangemerkt. Andere mogelijke afgeschermde omgevingen zijn buiten beschouwing gelaten en maken geen onderdeel uit van de bevindingen in deze paragraaf.

Januari-mei 2020 - Vragenuur, aangifte en veiligstellen van gegevens

503) *In deze paragraaf worden gebeurtenissen beschreven met betrekking tot het vragenuur in de Tweede Kamer, de daaropvolgende aangifte en het besluit tot het veiligstellen van gegevens in het kader van mogelijk strafrechtelijk onderzoek.*

504) **14 januari 2020 - Vragenuur Tweede Kamer**
Op 14 januari 2020 vond een vragenuur plaats in de Tweede Kamer waarin werd ingegaan op de vraag wie verantwoordelijk en schuldig waren aan de toeslagenaffaire, of sprake was van strafbare feiten en of aangifte moest worden gedaan. Vanuit de Kamer is aangedrongen op een second opinion door een

onafhankelijke en gezaghebbende partij om deze vragen te beoordelen.[177] Deze second opinion is uitgevoerd door het advocatenkantoor Allen & Overy.[178]

505) **19 mei 2020 - Aangifte en aanleiding voor het veiligstellen van informatie**
Op 19 mei 2020 heeft het advocatenkantoor Allen & Overy een memorandum opgeleverd, waarin werd beschreven dat vermoedens bestonden van strafbare feiten, waaronder knevelarij en beroepsmatige discriminatie.[179]

506) Op dezelfde datum is namens de staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst en de staatssecretaris van Financiën - Toeslagen en Douane, aangifte gedaan van het vermoeden van knevelarij (artikel 366 Sr) en beroepsmatige discriminatie (artikel 137g Sr) tegen de Belastingdienst.[180]

507) Uit interviews volgt dat in deze periode overleg heeft plaatsgevonden over de afhandeling van de aangifte. Daarbij wordt vastgesteld dat het strafrechtelijk onderzoek wordt uitgevoerd door de Rijksrecherche onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie. Tevens wordt afgesproken dat relevante informatie beschikbaar moet worden gesteld indien hierom wordt verzocht.

508) In dit kader wordt, in afstemming met juridische adviseurs, besloten om onder meer mailboxen en digitale omgevingen van betrokken organisatieonderdelen veilig te stellen. Het betreft onder andere onderdelen van de Belastingdienst en specifieke teams die in de aangifte zijn genoemd. Hierbij wordt benadrukt dat het veiligstellen van deze informatie uitsluitend was gericht op het kunnen voldoen aan een eventuele vordering van het Openbaar Ministerie en niet bedoeld was voor intern gebruik.

509) Daarnaast volgt uit interviews dat de afgeschermde omgeving is ontstaan in een context waarin binnen de Belastingdienst het risico werd ervaren dat informatie onbedoeld zou worden vernietigd. In de nasleep van de toeslagenaffaire bestond het besef dat in het verleden mogelijk te veel informatie was verwijderd.

510) Tegen deze achtergrond is ervoor gekozen om vernietiging van beschikbare informatie tijdelijk te stoppen en gegevens veilig te stellen, teneinde deze beschikbaar te houden voor mogelijk strafrechtelijk onderzoek en verdere beoordeling.

Mei 2020 - Veiligstellen van gegevens Toeslagen en inrichting afgeschermde omgeving

511) *In deze paragraaf worden gebeurtenissen beschreven met betrekking tot het verzoek tot het veiligstellen van gegevens van Toeslagen en de daaropvolgende inrichting van een afgeschermde omgeving in mei 2020.*

512) **19 mei 2020 - Oplevering bezettingslijst Toeslagen**
Op 19 mei 2020 wordt per e-mail een bezettingslijst van de Dienst Toeslagen aangeleverd aan de afdeling Vertrouwelijke Onderzoeken.[181]

513) Uit interviews volgt dat dit verzoek afkomstig was van F&MI en betrekking had op circa 1.005 medewerkers met diverse functieniveaus.

---

[177] Bron: Plenaire verslagen | Tweede Kamer der Staten-Generaal, geraadpleegd op 18 juni 2026
[178] Bron: Kamerstuk 31066, nr. 615 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen, geraadpleegd op 18 juni 2026
[179] Bron: https://www.eerstekamer.nl/overig/20200519/memorandum_advies_inzake/document, geraadpleegd op 18 juni 2026
[180] Bron: Kamerstuk 31066, nr. 653 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen, geraadpleegd op 2 juli 2026
[181] Bron: VER2020-42 Mail [BDO: geanonimiseerd] 19-05-2020.pdf

514) **20 mei 2020 - Veiligstellen data**
Op 20 mei 2020 wordt vervolgens verzocht om gegevens veilig te stellen uit diverse bronnen, waaronder toeslagsystemen, mailboxen en samenwerkingsomgevingen van betrokken organisatieonderdelen en specifieke teams. Daarnaast wordt gevraagd om historische overzichten van medewerkersgegevens met peildata 1 januari 2013, 1 januari 2014, 1 januari 2015, 1 januari 2016, 1 januari 2017, 1 januari 2018 en één per datum heden veilig te stellen. Besluitvorming hierover heeft plaatsgevonden tussen iDG Toeslagen, iDG Belastingdienst en IV. [182]

515) Op basis van deze verzoeken wordt data veiliggesteld. Uit interviews volgt dat uiteindelijk gegevens van 1020 duizend medewerkers zijn verzameld. Deze gegevens zijn afkomstig uit onder meer e-mailomgevingen, persoonlijke netwerkschijven en samenwerkingsgebieden (Q-schijf) waar betreffende medewerkers toegangsrechten toe hadden.

516) **27 mei 2020 - Afstemming veiligstellen data**
Op 27 mei 2020 vindt afstemming plaats tussen betrokken onderdelen over de voortgang van het veiligstellen van de data. Daarbij wordt bevestigd dat de N-schijven, Mailboxen, Samenwerkingsgebieden (Q-schijven) en CP-communities zijn veiliggesteld.

517) Daarnaast worden beperkingen gesignaleerd bij het veiligstellen van specifieke omgevingen, zoals persoonlijke samenwerkingsplatforms. Hierbij wordt aangegeven dat technische beperkingen en het ontbreken van een betrouwbare peildatum het proces bemoeilijken. Tevens wordt vastgesteld dat aanvullende inspanningen om deze gegevens alsnog veilig te stellen een aanzienlijke doorlooptijd zouden vergen, zonder garantie op resultaat.

518) Op basis hiervan wordt besloten geen verdere acties te ondernemen voor deze specifieke omgevingen. [183]

519) Daarnaast wordt aangegeven dat na afronding van het veiligstellen geen vervolgacties zijn ondernomen ten aanzien van de verzamelde data. De gegevens zijn bewaard gebleven in een afgeschermde omgeving, waarbij slechts een beperkt aantal beheerders toegang heeft. Indien medewerkers toestemming hebben dan komt het verzoek bij Persoonsgegevens, maar zij geven aan een dergelijk verzoek niet te hebben ontvangen.

520) **7 januari 2021 - Aangifte geseponeerd**
De aangifte van het Ministerie van Financiën van 10 mei 2020 wordt op 7 januari 2021 geseponeerd. [184]

Januari 2022 - Uitvraag en onduidelijkheid over veiliggestelde gegevens

521) *In deze paragraaf worden gebeurtenissen beschreven met betrekking tot de uitvraag naar eerder veiliggestelde gegevens en de onduidelijkheid over de aard, toegankelijkheid en betrokkenheid daarvan bij lopende onderzoeken.*

522) **Januari 2022 - uitvraag veiliggestelde data 2020**
Op 18 januari 2022 stelt een medewerker, verantwoordelijk voor archiefbeheer, van de concerndirectie Informatievoorziening en Openbaarmaking van het kerndepartement, per e-mail vragen over de herkomst, omvang en aard van data die in 2020 is veiliggesteld [185]:

Zie volgende pagina voor het bijbehorende kader.

[182] Bron: Mail-5 bijlage1.pdf
[183] Bron: Mail-7 27-05-2020 [BDO: geanonimiseerd]
[184] Bron: Geen strafrechtelijk onderzoek naar Belastingdienst | Openbaar Ministerie, geraadpleegd 19 juni 2026
[185] Bron: Mail-8 19-01-2022 [BDO: geanonimiseerd]

"Ik heb jullie al eerder eens benaderd over onderstaande. Als ik [BDO: geanonimiseerd] goed begrijp dan hebben we geen beeld wie de opdrachtgever is geweest van het toendertijd veilig stellen van de gegevens en is de discussie daarnaast dat je de veiliggestelde mailboxen misschien wel niet meer kan openen. Ik heb een aantal vragen. Vooral omdat het verwijderen van een set mailboxen bij toeslagen in een periode dat er ook nog onderzoeken plaatsvinden niet handig is.

- *Hoeveel mailboxen zijn er veiliggesteld? Is het alleen Toeslagen of breder BD, en dan alleen sleutelfunctionarissen of breder dan dat?*
- *Uit welke periode zijn die mailboxen?*
- *Gaat er iets fout als we deze set aan data bewaren tot na de parlementaire enquête en tot we behaald hebben wat onderdeel van de hotspot is?*
- *Is het op geen enkele manier mogelijk (dus ook niet via een BD werkplek met notes erop) om die mailboxen weer te openen? Dan is nl de vraag: waarom zijn we hier ooit in meegegaan."*

523) Naar aanleiding van deze vragen vindt dezelfde dag interne afstemming plaats binnen IV. Daarbij wordt per e-mail gevraagd:

"Does this ring a bell?

Een backup van Toeslagen e-mailboxen rond 16 mei 2020?"

524) Hierop volgt op 18 januari 2022 de volgende reactie:

"Does ring a bell
In opdracht van [BDO: geanonimiseerd] is er een datakluis aangemaakt door DCS Wat er in zit weet ik niet, maar ik neem aan dat hij dat wel weet want volgens mij is hij ook de enige met toegang"

525) Hierop volgt op 18 januari 2022 de volgende reactie:

"Ja dat is de datakluis maar dat ging niet over mailboxen"

526) Hierop volgt op 18 januari 2022 de volgende reactie:

"Dan weet ik het ook niet
Kan ik wel uit laten zoeken
Wellicht hebben ze deze mailboxen toch ook daarin opgeslagen"

527) De e-mailwisseling wordt vervolgens doorgestuurd naar de afdeling Vertrouwelijke onderzoeken. Zij geven aan dat de term *'datakluis'* wordt gebruikt, maar dat deze terminologie binnen DCS niet gangbaar is, en lichten toe wat in 2020 is veiliggesteld. Daarbij wordt het volgende aangegeven:

"Van 1020 medewerkers van Toeslagen zijn de volgende omgevingen veiliggesteld (peildatum 16 - 19 mei 2020):
- mailboxen (opgeslagen op meerdere domino servers)
- homefolders (N-schijven) (2,6 TB op Isilon storage)
- ConnectPeople-ruimten
- samenwerkingsgebieden (Q-schijven) waar deze mensen rechten hebben (316 gebieden opgeslagen op Isilon)

Ik heb nu niet gecontroleerd of deze bestanden allemaal nog aanwezig en toegankelijk zijn maar er is in elk geval geen opdracht geweest deze bestanden weg te gooien."

528) Op 19 januari 2022 bedankt IV de afdeling Vertrouwelijke Onderzoeken voor het inzicht.

529) Uit interviews volgt dat de PEFD-onderzoeken zich primair richtten op de actieve informatieomgevingen en niet op eerder gearchiveerde bestanden. Verzoeken van de enquêtecommissie waren gericht op actuele data, niet op data dat eerder is veiliggesteld. Als reactie op de vraag binnen het parlementair enquêterecht alle relevante data in scope valt wordt aangegeven dat verzoeken tot het veiligstellen van data vanuit technisch perspectief procedureel worden uitgevoerd, zonder dat daarbij standaard wordt onderzocht of er elders nog aanvullende historische datasets beschikbaar zijn.

530) In interviews werd aangegeven dat de veiliggestelde data niet in beeld is gekomen bij de PEFD.

April 2022- juli 2023 - Verzoek veiligstellen data

531) Naar aanleiding van een interview heeft BDO een overzicht ontvangen van e-mails uit de mailbox van de geïnterviewde waarin de term 'PEFD' voorkomt.[186] Uit deze e-mails komt naar voren dat in de periode april 2022 tot en met juli 2023 afstemming heeft plaatsgevonden, voornamelijk tussen IV&D en IV, over het veiligstellen en beschikbaar stellen van data ten behoeve van de PEFD.

532) Aanleiding vormden opdrachten tot het veiligstellen van mailboxen, functionele postbussen en netwerkschijven, die door een kader stellende medewerker IV&D werden verstrekt en via de Vertrouwelijk Onderzoeken-postbus in uitvoering werden genomen. In dit kader zijn op meerdere momenten inhoudelijke vragen gesteld over de aard van de veiliggestelde data, de reikwijdte van de selectie, de bewaartermijnen, de beschikbaarheid voor onderzoek en de voorwaarden waaronder data mocht worden ontsloten. [187]

April 2026 - Nadere uitvraag en inzicht in veiliggestelde mailboxdata

533) *In deze paragraaf wordt de uitvraag en nadere duiding van veiliggestelde mailboxdata in afgeschermde omgevingen in april 2026 beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de omvang, herkomst en beschikbaarheid van deze gegevens in relatie tot de informatievoorziening.*

534) **April 2026 - e-mailcorrespondentie afgeschermde omgevingen**
In een e-mail van BPZ van 7 april 2026 wordt het volgende geschreven in het kader van een afgeschermde omgeving[188]:

> *"Achtergrond:*
> *Van* P-gv. *heb ik begrepen dat er in 2020 aan IV is gevraagd om een back-up veilig te stellen van mailboxen van Toeslagen, mogelijk in het najaar van 2020. Deze back-up is destijds veiliggesteld.*
> *Ongeveer 3 jaar geleden is er een vraag gekomen vanuit de [BDO: Geanonimiseerd] of deze back-up nog bewaard moet blijven. Deze vraag is eerst voorgelegd bij* Persoonsgegevens *die de vraag heeft doorverwezen naar Toeslagen. Ik heb begrepen dat de vraag bevestigend is beantwoord, dat de back-up bewaard moest blijven.*
>
> *Het gaat hier niet om veiliggestelde mailboxen en netwerkschijven in het kader van de POK(parlementaire ondervragingscommissie toeslagaffaire) of de PEFD (parlementaire enquetefraudebeleid en dienstverlening). Maar om een back-up die verder niet is gebruikt.*
>
> *Vraag:*
> *Ik ben op zoek naar iemand die mij iets meer kan vertellen. Het gaat onder meer om de volgende vragen*
> - *Klopt het dat er een back-up is gemaakt en waarvan? Betreft het mailboxen en/of mogelijkmeer (zoals samenwerkingsgebieden en persoonlijke drives)?*
> - *Betreft het enkel Toeslagen of ook Belastingdienst en/of Douane?*
> - *Op hoeveel medewerkers heeft de back-up betrekking?*
> - *Is de back-up nog beschikbaar?*
> - *Klopt het dat de back-up is veiliggesteld en dat er daarna niet meer mee is gebeurd?"*

535) Op 10 april 2026 worden de gestelde vragen (in de kleur rood) per e-mail beantwoord door team digitaal samenwerken[189]:

Zie volgende pagina voor het bijbehorende kader.

[186] Deze uitvraag zag dus niet toe op de 'afgeschermde omgeving', maar leverde voor dat onderwerp wel bruikbare inzichten.
[187] Bron: Alle PEFD-mails.docx
[188] Bron: 20260417 mail Re_ Doorst._ FW_ Betr_ Re_ vraag veiliggestelde back-up.pdf
[189] Bron: 20260417 mail Re_ Doorst._ FW_ Betr_ Re_ vraag veiliggestelde back-up.pdf

"Hierbij de antwoorden op je vragen:
•Klopt het dat er een back-up is gemaakt en waarvan? Betreft het mailboxen en/of mogelijk meer (zoals samenwerkingsgebieden en persoonlijke drives)?
Het klopt dat wij een backup hebben gemaakt van 1200 mailfiles van dienst Toeslagen. Deze backups zijn gemaakt tussen 04-11-2019 en 25-5-2020. Dit betreffen alleen mailfiles.
•Betreft het enkel Toeslagen of ook Belastingdienst en/of Douane?
Zo ver we nu weten betreft het alleen mailfiles van collega's die toen der tijd bij dienst Toeslagenwerkzaam waren.
•Op hoeveel medewerkers heeft de back-up betrekking?
Er zijn mailfiles van 1200 medewerkers veilig gesteld.
•Is de back-up nog beschikbaar?
De mailfiles zijn nog aanwezig.
•Klopt het dat de back-up is veiliggesteld en dat er daarna niet meer mee is gebeurd?
Dit klopt de files zijn veilig gesteld en niemand (muv beheerders) heeft toegang gekregen tot de mailfiles."

536) Op 13 april 2026 worden aanvullende vragen gesteld door Strategie, Recht & Beleid Toeslagen [190]:

"

1. *Is bekend waarom er niet éénmalig een kopie gemaakt is maar dat het over 6 maanden is gespreid.*
2. *Betekent dit dat er steeds een kopie is gemaakt van de mailboxen van een plukje medewerkers of is er steeds een nieuwe voor alle 1200 medewerkers gemaakt. Indien dat laatste zijn er dan meerdere overlappende kopieën nog aanwezig of werd steeds alleen de laatste bewaard.*
3. *Kan gekeken worden om hoeveel mails het totaal gaat?*
4. *Dit betreft circa 1.200 medewerkers van (voormalig) directie Toeslagen. Graag bevestiging dat medewerkers die werkzaamheden uitvoerden voor/t.b.v. toeslagen bij bijvoorbeeld CAP, MKB,KI&S, P etc er niet bij zaten.*
5. *Hoe ver terug gaan de mails waarvan kopieën gemaakt zijn, is daar een beperking in jaren aangegeven of gewoon alles wat er beschikbaar was per medewerker.*
6. *Kan achterhaald worden wanneer/hoe besloten is dit kopie te maken. zijn er bijvoorbeeld mails rondom de besluitvorming ergens rond okt/nov 2019 beschikbaar.*
7. *Zijn er indertijd formele stappen gezet om deze kopieën te maken bijvoorbeeld in de vorm van een GEB/DPIA etc?? "*

537) Op 15 april 2026 worden de gestelde vragen (in de kleur rood) per e-mail beantwoord door team digitaal samenwerken. Uit de beantwoording blijkt dat in 2019 1.073 mailboxen zijn veiliggesteld: [191]

"1. Is bekend waarom er niet éénmalig een kopie gemaakt is maar dat het over 6 maanden is gespreid.
Het overgrote deel is allemaal in de eerste dagen veilig gesteld: Zaterdag 28-12-2019 (329) en maandag 30-12-2019 (535) Dinsdag 31-12-2019 (209). De rest is allemaal in kleinere batches veilig gesteld. (vermoedelijk latere verzoeken om de files ook veilig te stellen)
2. Betekent dit dat er steeds een kopie is gemaakt van de mailboxen van een plukje medewerkers of is er steeds een nieuwe voor alle 1200 medewerkers gemaakt. Indien dat laatste zijn er dan meerdere overlappende kopieën nog aanwezig of werd steeds alleen de laatste bewaard.
Iedere mailfile is 1x veilig gesteld. Er zijn dus geen overlappende kopieën beschikbaar.
3. Kan gekeken worden om hoeveel mails het totaal gaat?
het gaat om 11.994.944 documenten wat neer komt op 1165 GB aan data. Dit betreffen Mailberichten, agenda items, taken, contact personen, Sjablonen. Wij kunnen niet achterhalen hoeveel van deze documentenmailberichten zijn. Dit komt omdat iedere user in Notes een eigen database heeft en in die database zitten al jedocumenten. Wij kunnen dus wel uitlezen hoeveel documenten een database bevat maart niet wat voordocumenten.

Kader vervolgt op volgende pagina.

[190] Bron: 20260417 mail Re_ Doorst._ FW_ Betr_ Re_ vraag veiliggestelde back-up.pdf
[191] Bron: 20260417 mail Re_ Doorst._ FW_ Betr_ Re_ vraag veiliggestelde back-up.pdf

4. Dit betreft circa 1.200 medewerkers van (voormalig) directie Toeslagen. Graag bevestiging dat medewerkers die werkzaamheden uitvoerden voor/t.b.v. toeslagen bij bijvoorbeeld CAP, MKB, KI&S, P etc er niet bij zaten.
Dit kunnen wij niet 100% zekerheid zeggen. Op onze server zien wij alleen een database naam. In de databasenaam staat de volledige naam van de eigenaar van de database maar niet het dienstonderdeel van de eigenaar. De mailfiles staan in een map genaamd tslgn dus wij vermoeden dat het alleen gaat om mailfiles van collega's van team toeslagen.
5. Hoe ver terug gaan de mails waarvan kopieën gemaakt zijn, is daar een beperking in jaren aan gegeven of gewoon alles wat er beschikbaar was per medewerker.
We hebben een kopie gemaakt van de complete database met alle mail die er in staat. Dit betreft dus mail die veel verder terug kan gaan dan de backup datum.
6. Kan achterhaald worden wanneer/hoe besloten is dit kopie te maken, zijn er bijvoorbeeld mails rondom de besluitvorming ergens rond okt/nov 2019 beschikbaar.
Nee wij hebben gezocht maar we kunnen nergens meer terug halen wie de opdracht heeft gegeven om deze files veilig te stellen. Gezien de tijd van de eerste veiligstelling (zaterdag) vermoed ik dat dit via de managementlijnen bij onze standby medewerker terecht is gekomen. We zijn bezig dit verder uit te zoeken en komen hierop terug.
7. Zijn er indertijd formele stappen gezet om deze kopieën te maken bijvoorbeeld in de vorm van een GEB/DPIA etc??
Op dit moment weten we niet waar het verzoek vandaan is gekomen. We weten dus ook niet of er formele stappen zijn gezet. Mogelijk wanneer we meer informatie hebben (zie stap 6) kan er antwoord op gegeven worden door die medewerker die het verzoek bij ons heeft neergelegd."

538) Op 17 april 2026 deelt het team Digitaal Samenwerken aanvullende informatie met betrekking tot de beantwoording van vraag 1 van het verzoek van 15 april 2026:

Na dieper onderzoek blijkt de antwoorden die ik gegeven hebben niet juist.
De aanmaakdatum waarop ik mijn aanname baseerde dat de backup is terug gezet blijkt verkeerd. In december 2019/januari 2020 zijn wij over gegaan van het platform AIX naar het platform Linux. Op het nieuwe Linux platform zijn nieuwe databases aangemaakt vandaar dat de aanmaakdatum van de mailboxen allemaal rond die periode zijn. Wanneer je een restore uitvoert wordt de aanmaakdatum van de database niet aangepast. Dit verklaard waarom we verschillende aanmaakdatums hebben. De 1200 mailbestanden zijn in een actie veilig gesteld.

539) Op 19 mei 2026 wordt aanvullende informatie rondom de aanvraag van dit verzoek gedeeld door team digitaal samenwerken[192]:

"In het kader van het strafrechtelijke onderzoek bij de dienst Toeslagen hebben we van DGbel (afd. JZ) de opdracht gekregen om alle Lotus Notes databases en alle N-schijven van de medewerkers van Toeslagen veilig te stellen voor de uitvoering van een toekomstig onderzoek.
Het gaat hierbij een restore van de back-up van de Lotus Notes databases die het afgelopen weekend zijn gemaakt. Voor de N-schijven is de peildatum 19 mei 2020 of zo kort mogelijk daarvoor.

Gelet op de omvang van het aantal user-ids is hiermee een zeer groot tijdsbeslag en opslagcapaciteit gemoeid. Indien dit tot problemen leidt graag een bericht; dan stem ik dat of met de betrokken jurist."

540) Op basis van de e-mailcorrespondentie blijkt dat in de periode van november 2019 tot en met mei 2020 op twee momenten veilig is gesteld, met betrekking tot medewerkers van Toeslagen.

541) **15 april 2026 - Informeren kamer**
Op 15 april 2026 is de Tweede Kamer geïnformeerd over het bestaan van de datakluis[193]. Ten aanzien van de afgeschermde omgevingen wordt daarin het volgende opgenomen:

Zie volgende pagina voor het bijbehorende kader.

[192] Bron: 20260417 mail Re_ Doorst._ FW_ Betr_ Re_ vraag veiliggestelde back-up.pdf
[193] Bron: Kamerbrief met update over datakluis | Rijksoverheid.nl, geraadpleegd op 19 juni 2026

"Na de bevestiging dat de datakluis documenten bevat die geleverd hadden moeten worden aan de PEFD hebben we breder de vraag gesteld of er nog andere afgeschermde omgevingen zijn met veiliggestelde bestanden die bij deze aanpak dienen te worden betrokken. Hier wordt op dit moment een inventarisatie naar gedaan. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de term 'datakluis' geen eenduidige definitie kent, waardoor deze term ook gebruikt wordt voor andere type afgeschermde omgevingen die los staan van de in deze brief genoemde datakluis. Zo is uw Kamer bijvoorbeeld geïnformeerd over gegevens die in het kader van FSV in een datakluis zijn geplaatst [194].

We zullen u hierover nader informeren in de aangekondigde brief die uiterlijk voor het zomerreces ingaat op de stand van zaken rond de datakluis. Op dit moment is één andere omgeving in beeld waarvan is beoordeeld dat deze meegenomen moet worden in de eerdergenoemde aanpak. Dit betreft een veiliggestelde en opgeslagen set met een groot aantal mailboxen, die nog verder onderzocht moet worden."

[194] Bron: Kamerstukken II 2022/23, 31066 nr. 1163.

4. Aanbevelingen

542) Op basis van de bevindingen uit dit onderzoek doen wij suggesties voor mogelijk vervolgonderzoek op een aantal onderdelen. Deze suggesties richten zich op het nader duiden van resterende onzekerheden, in het bijzonder ten aanzien van afgeschermde omgevingen, en op het verkrijgen van inzicht in de wijze waarop aantoonbare en structurele grip op de informatievoorziening richting externe onderzoeken, waaronder parlementaire enquêtes en informatieverzoeken van de Tweede Kamer, kan worden versterkt.

543) De hierna opgenomen onderzoeken kennen een verschillend en complementair aangrijpingspunt. Onderzoek één richt zich primair op het verkrijgen van inzicht in de aard en omvang van afgeschermde omgevingen en vergelijkbare informatiebronnen binnen de organisatie. Onderzoek twee richt zich op de feitelijke werking van signalering en opvolging in de praktijk van het informatievoorzieningsproces, in het bijzonder de wijze waarop met signalen over relevante informatiebronnen wordt omgegaan. Onderzoek drie richt zich op de inrichting en borging van het proces en de governance van informatievoorziening, en de mate waarin controleerbare en reproduceerbare informatieverstrekking structureel is gewaarborgd. Deze onderzoeken vullen elkaar aan en bieden gezamenlijk inzicht in zowel het informatielandschap (wat is er), de werking van het proces in de praktijk (wat gebeurt er), als de inrichting en beheersing daarvan (hoe is het geborgd).

544) ***1. Onderzoek naar afgeschermde omgevingen en vergelijkbare informatiebronnen***
Een eerste mogelijk vervolgonderzoek richt zich op het verkrijgen van inzicht in de afgeschermde omgevingen en vergelijkbare informatiebronnen binnen het Ministerie van Financiën. Het huidige rapport beperkt zich tot een specifieke omgeving. Uit het onderzoek blijkt verder dat ook andere mogelijke afgeschermde omgevingen bestaan die in het onderzoek verder buiten beschouwing zijn gebleven.

545) Dit onderzoek kan zich onder meer richten op:
- het verkrijgen van inzicht in afgeschermde omgevingen, inclusief definities, verschijningsvormen en de mate van centrale registratie en beheersing;
- de inrichting en werking van governance en besluitvorming rondom deze omgevingen, waaronder bevoegdheden, verantwoordelijkheden en onderliggende juridische en bestuurlijke afwegingen;
- de wijze waarop gegevens binnen afgeschermde omgevingen worden beheerd, inclusief criteria voor opschoning en verwijdering en de rolverdeling daarin;
- de mate waarin afgeschermde omgevingen voldoen aan relevante wet- en regelgeving.

546) Dit onderzoek kan aanvullend inzicht bieden en vormt een belangrijke basis voor verdere analyse van de werking en borging van de informatievoorziening.

547) ***2. Onderzoek naar signalen in het proces van informatievoorziening***
Uit het uitgevoerde onderzoek zijn signalen naar voren gekomen dat in het kader van informatie-uitvragen, zoals bij de PEFD, is gewezen op het bestaan van de datakluis. Dit roept de vraag op in hoeverre dergelijke signalen structureel onderdeel uitmaken van het informatievoorzieningsproces en op welke wijze deze binnen de bestaande governance en procesinrichting worden geïdentificeerd, gewogen en opgevolgd. Het onderzoek richt zich daarmee primair op de feitelijke werking van het proces in de praktijk, bezien vanuit concrete signalen en casuïstiek (bottom-up perspectief). De nadruk ligt daarbij niet op de formele inrichting van processen en governance, maar op de vraag of en hoe signalen daadwerkelijk leiden tot aanpassing of aanvulling van de informatievoorziening.

548) Tegen deze achtergrond kan het onderzoek zich onder meer richten op:
- de wijze waarop signalen over (potentiële) informatiebronnen in de praktijk worden gesignaleerd, vastgelegd en ontsloten binnen de organisatie, inclusief de mate van vindbaarheid, toegankelijkheid en traceerbaarheid;
- de wijze waarop signalen over relevante informatiebronnen in de praktijk worden betrokken bij besluitvorming rondom informatieverstrekking, en hoe deze feitelijk doorwerken in keuzes en afwegingen;

- de mate waarin de in de praktijk waargenomen omgang met signalen wordt geborgd in de bestaande governancestructuur en het proces van informatieverstrekking.

549) Een dergelijke analyse kan inzicht bieden in de feitelijke werking van het proces van informatievoorziening, in het bijzonder waar het gaat om het herkennen en opvolgen van signalen, en in eventuele tekortkomingen en risico's die zich daarbij in de praktijk voordoen.

550) ***3. Onderzoek naar inrichting en governance van het proces van informatievoorziening***
Een derde mogelijk vervolgonderzoek richt zich op de inrichting en governance van het proces van informatievoorziening. Dit onderzoek heeft een meer normatief karakter en is gericht op de vraag in hoeverre het proces zodanig is ontworpen en geborgd dat volledige, controleerbare en reproduceerbare informatieverstrekking structureel wordt gewaarborgd.

551) Dit onderzoek kan zich onder meer richten op:
- de mate waarin alle relevante informatiebronnen integraal worden betrokken bij informatieverzoeken;
- de inrichting van het proces voor identificatie, selectie, beoordeling en verstrekking van informatie;
- de waarborgen voor volledigheid, controleerbaarheid en reproduceerbaarheid;
- de governance, inclusief rolverdeling, mandaten en toezicht;
- de ondersteuning door systemen, waaronder logging, reproduceerbaarheid en monitoring.

552) Een dergelijke onderzoek kan inzicht geven in de mate waarin sprake is van een aantoonbaar en reproduceerbaar proces, en in hoeverre de inrichting van governance, processen en systemen bijdraagt aan het mitigeren van risico's op onvolledige, niet-tijdige of niet-verifieerbare informatieverstrekking.

5. Afsluiting

5.1 Tot slot

Het rapport wordt in beginsel uitsluitend geschreven voor u als opdrachtgever. Verdere verspreiding zonder onze uitdrukkelijke schriftelijke toestemming vooraf is niet toegestaan. Bevindingen dienen alleen in voornoemd totaalverband, het rapport als geheel, gelezen te worden en kunnen niet als op zichzelf staand worden beschouwd.

Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

BDO Investigations B.V.
namens deze,

A. Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
ADR	Auditdienst Rijk
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BPZ	Bestuurlijke en Politieke Zaken
CAP	Centrale Administratieve Processen
CFD	Directie Facilitaire Dienstverlening
CIO	Chief Information Officer
CISO	Chief Information Security Officer
DF&A	Datafundamenten & Analytics
DG	Directeur-Generaal
DJZ	Directie Juridische Zaken
DPIA	Data Protection Impact Assessment
FSV	Fraudesignaleringsvoorziening
F&MI	Financieel en Managementinformatie
GBB	Gezamenlijke Besturing Belastingdienst
GO	Grote Ondernemingen
IHH	Informatiehuishouding
IV	Informatievoorziening
IV&D	Informatievoorziening & Databeheersing
KI&S	Klantinteractie & Services
LIV	Lokale Informatievoorziening
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
PBA	Politiek en Bestuurlijk Advies
PEFD	Parlementaire enquête Fraudebeleid en Dienstverlening
POK	Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag
RAM	Risico Analyse Model
SSO	Shared Service Organisaties
VMR	Viermaandsrapportage
Woo	Wet open overheid

B. Overzicht afdelingen

Afkorting	Betekenis [195]	ONDERDEEL VAN
BDG/ DGT	Afdeling Bureau Directeur Generaal	Dienst Toeslagen
BPZ	Bestuurlijke en Politieke Zaken *Cluster Fiscaliteit, Rechtsstatelijkheid & Strategie*	Belastingdienst
CAP	Centrale Administratieve Processen *Cluster Dienstverlening & Operaties*	Belastingdienst
CFD	Concerndirectie Facilitaire Dienstverlening *Cluster Mens & Organisatie*	Belastingdienst
DJZ	Directie Juridische Zaken	SG/ pSG Cluster
F&MI	Financieel en Managementinformatie *Cluster Financiën, Control & Beheersing*	Belastingdienst
GO	Grote Ondernemingen *Organisatieonderdeel: Directie grote ondernemingen*	Belastingdienst
ID/ CIO	Directie Informatiestromen en Digitale ontwikkeling/ CIO-office,	Dienst Toeslagen
IHH	Informatiehuishouding *Cluster Mens & Organisatie*	Belastingdienst
IV	Informatievoorziening *Cluster Dienstverlening & Operaties*	Belastingdienst
IV&D	Informatievoorziening & Databeheersing *Cluster Dienstverlening & Operaties*	Belastingdienst
KI&S	Klantinteractie & Services *Cluster Dienstverlening & Operaties*	Belastingdienst
LIV	Lokale Informatievoorziening *Cluster Dienstverlening & Operaties*	Belastingdienst
MKB	Midden- en Kleinbedrijf *Organisatieonderdeel: Directie Midden- en Kleinbedrijf*	Belastingdienst
PBA	Politiek en Bestuurlijk Advies *Cluster Fiscaliteit, Rechtsstatelijkheid & Strategie*	Belastingdienst
PEFD-team	Parlementaire enquête Fraudebeleid en Dienstverlening	Belastingdienst
SR&B/ DGT	Directie Strategire Recht & Beleid	Dienst Toeslagen
SSO	Shared Service Organisaties *Cluster Financiën, Control & Beheersing*	Belastingdienst

[195] Bron voor organisatorische positie: Beschrijvingen directies | Belastingdienst, geraadpleegd 23 juni 2026.

Vertrouwelijke onderzoeken	Onderdeel van IV, CTO office - Security, Continuity & Privacy *Cluster Dienstverlening & Operaties*	Belastingdienst

C. Vergelijking Tijdlijn

DATUM	TIJDLIJN PROJECT DATAKLUIS 11 MEI 2025	GEPUBLICEERDE TIJDLIJN 22 MEI 2026
6 juli 2018	In antwoord op Kamervragen wordt aangegeven dat de Belastingdienst 1 jaar na inwerkingtreding aan de AVG zal voldoen (dwz 25 mei 2019).	In antwoord op Kamervragen van het lid Omtzigt over de AVG en de Belastingdienst wordt aangegeven dat de Belastingdienst 1 jaar na inwerkingtreding aan de AVG zal voldoen (dat wil zeggen 25 mei 2019).
17 april 2019	Aan de Kamer wordt gemeld dat er achterstand is met de maatregel 'verwijderen oude gegevens', De datakluis wordt genoemd als mitigerende maatregel. Het ADR rapport van 10 april wordt als bijlage meegestuurd.	Aan de Kamer wordt middels 23e Halfjaarsrapportage van de Belastingdienst gemeld dat er achterstand is met de maatregel 'verwijderen oude gegevens', De datakluis wordt genoemd als mitigerende maatregel. Het ADR-rapport van 10 april wordt als bijlage meegestuurd.
28 mei 2019	Kamerbrief voortgang AVG. Gemeld wordt dat verouderde documenten in datakluis worden geplaatst en dat de Belastingdienst actie neemt om de gegeven te gaan beoordelen: "De Belastingdienst neemt actie om de gegevens uit de datakluis nader te beoordelen en, als de gegevens geen permanente waarde hebben of verouderd zijn, daadwerkelijk te verwijderen."	In de Kamerbrief Voortgang implementatie AVG bij Belastingdienst en toesturen rapport ADR wordt gemeld dat verouderde documenten in de datakluis worden geplaatst en dat de Belastingdienst actie neemt om de gegevens te gaan beoordelen: "De Belastingdienst neemt actie om de gegevens uit de datakluis nader te beoordelen en, als de gegevens geen permanente waarde hebben of verouderd zijn, daadwerkelijk te verwijderen."
12 november 2019	In datacoördinatorenoverleg wordt gemeld dat het vullen langer duurt dan verwacht. In het overleg van december wordt aangegeven dat het vullen van de datakluis doorgaat in het nieuwe jaar.	
13 november 2019		In datacoördinatorenoverleg wordt gemeld dat het vullen langer duurt dan verwacht. In het overleg van december wordt aangegeven dat het vullen van de datakluis doorgaat in het nieuwe jaar.
12 maart 2020	In de 1steVMR 2020 van de directie P is het volgende opgenomen over plan van aanpak ten aanzien van ongestructureerde gegevens: "PvA is gemaakt. Onderdeel daarvan is na ommekomst realisatie datakluis het schonen van die datakluis. Functionaliteit daarvoor is en wordt niet opgeleverd. Mede nadat de toegang via IMS tot de Q-schijf fors is beperkt, is het de vraag in hoeverre deze actie moet worden vervolgd. Hierover was overleg tussen IV&D en uitvoeringsdirecties. Door het vertrek van de betrokken medewerkster bij IV&D en de inzet van capaciteit op het beantwoorden van	

	Kamervragen heeft dit overleg tot op heden geen vervolg gekregen."	
14 mei 2020		In de 1steVMR 2020 van de directie Particulieren is het volgende opgenomen over plan van aanpak ten aanzien van ongestructureerde gegevens: "PvA is gemaakt. Onderdeel daarvan is na ommekomst realisatie datakluis het schonen van die datakluis. Functionaliteit daarvoor is en wordt niet opgeleverd. Mede nadat de toegang via IMS tot de Q-schijf fors is beperkt, is het de vraag in hoeverre deze actie moet worden vervolgd. Hierover was overleg tussen IV&D en uitvoeringsdirecties. Door het Persoonsgegevens bij IV&D en de inzet van capaciteit op het beantwoorden van Kamervragen heeft dit overleg tot op heden geen vervolg gekregen."
10 juli 2020	Mail IV/LIV met nieuwe planning vulling datakluis.	
Juli 2020		Nieuwe planning vulling datakluis.
11 november 2020	P-gv. geeft presentatie over terugblik datakluis in datacoördinatoren overleg. Er wordt aandacht gevraagd voor het schonen van de kluis. Ook wordt er gesproken over nieuwe vulronde. Deze is pas mogelijk als oude vulronde is afgerond. Directies moeten nieuwe mappenstructuur aanleveren voor deze nieuwe vulronde.	Persoonsgegevens geeft presentatie over terugblik datakluis in datacoördinatoren overleg. Er wordt aandacht gevraagd voor het schonen van de kluis. Ook wordt er gesproken over nieuwe vulronde. Deze is pas mogelijk als oude vulronde is afgerond. Directies moeten nieuwe mappenstructuur aanleveren voor deze nieuwe vulronde.
17 december 2020	Verslag POK "ongekend onrecht" wordt aangeboden. Kabinetsreactie verschijnt 15 januari 2021	Verslag POK "Ongekend onrecht" wordt aangeboden.
19 oktober 2022	De lijst met extensie van bestanden die worden bekeken binnen PEFD wordt gedeeld met het kerndepartment. De extensie HTML wordt niet meegenomen. Eerder is dit gedeeld met directeurenoverleg, Persoonsgegevens	De lijst met extensie van bestanden die worden bekeken binnen PEFD wordt gedeeld met het kerndepartement. De extensie HTML wordt niet meegenomen, omdat er gekozen werd om te focussen op bestandtypen waar zeker van was dat het bestanden waren met informatie. Eerder is dit gedeeld met directeurenoverleg, Persoonsgegevens Persoonsgegevens
21 maart 2024	CFD/IHH heeft een plan aanpak die erop gericht is om de informatie uit de datakluis op te ruimen. Er wordt gestart met een pilot met documenten van Douane (POC) waarbij documenten handmatig worden gecontroleerd en opgeruimd, de betreffende bestanden zijn uit de kluis gehaald. Er wordt verder gewerkt aan proces voor opruimen kluis, er worden overzichten met mappenstructuur opgesteld en gedeeld met	

	directies. Op 18 juli 2025 wordt een gegeven over opschonen kluis.	
Q1 2024		CFD/IHH werkt aan een plan aanpak die erop gericht is om de informatie uit de datakluis op te ruimen. Er wordt gestart met een pilot met documenten van Douane (POC) waarbij documenten handmatig worden gecontroleerd en opgeruimd, de betreffende bestanden zijn uit de kluis gehaald. Er wordt verder gewerkt aan proces voor opruimen kluis, er worden overzichten met mappenstructuur opgesteld en gedeeld met directies. Op 18 juli 2025 wordt een demo gegeven over opschonen kluis.
20 juni 2025	Programma IOO deelt mappen overzicht datakluis met Toeslagen. Deze wordt geanalyseerd door Persoonsgegevens en Persoonsgegevens De vraag ontstaat of deze documenten geleverd zijn aan PEFD	Programma Informatie op orde (IOO) deelt mappen overzicht datakluis met Toeslagen. Deze wordt geanalyseerd door Persoonsgegevens Persoonsgegevens De vraag ontstaat of deze documenten geleverd zijn aan PEFD.
17 juli 2025	Persoonsgegevens wordt op de hoogte gebracht dat er recent nieuwe informatie is gevonden in de datakluis	Persoonsgegevens wordt op de hoogte gebracht dat er zich mogelijk in de datakluis informatie bevindt die niet betrokken is bij de PEFD.
Week van 21 juli	-	StasHT is telefonisch geïnformeerd dat er een nota aankomt.
	Datum nota waarin beide stassen worden geïnformeerd over de datakluis, de achtergrond ervan en over de uit te voeren steekproef. StasHT en stasFBD hebben de nota op 8 augustus ontvangen (volgens tijdlijn PBA). Stas HT is week eerder telefonisch geïnformeerd.	Nota opgesteld waarin beide staatssecretarissen worden geïnformeerd over de datakluis, de achtergrond ervan en over de uit te voeren steekproef. StasFBD heeft deze nota op 8 augustus gelezen. Stas HT heeft op 17 augustus de nota gelezen.
16 september 2025	Er vindt een overleg plaats waarvoor Persoonsgegevens Persoonsgegevens zijn uitgenodigd. Het overleg gaat over de voortgang proces/inventarisatie Belastingdienst, vervolg inventarisatie, samenwerking met dienst Toeslagen en wijze informeren van de staatssecretarissen over de bevindingen van de inventarisatie, mogelijke implicaties en vervolgacties.	Er vindt een overleg plaats met o.a. Persoonsgegevens Persoonsgegevens Persoonsgegevens Het overleg gaat over de voortgang proces/inventarisatie Belastingdienst, vervolg inventarisatie, samenwerking met dienst Toeslagen en wijze informeren van de staatssecretarissen over de bevindingen van de inventarisatie, mogelijke implicaties en vervolgacties.
23 september 2025	Kort voor 23 september is besloten om een gezamenlijke nota op te stellen om beide stassen te informeren in plaats van twee aparte nota's. Belastingdienst is penvoerder.	-
3 oktober – 17 oktober	Op 3 oktober gaat de ter info nota de lijn in. De nota blijft van 6 tot 13 oktober hangen bij IV&D. Op 16 oktober is de nota de lijn door, Persoonsgegevens heeft geaccordeerd.	-

9 oktober 2025	Persoonsgegevens heeft een totale vernietigingsstop afgekondigd met betrekking tot de documenten die zich bevinden in de datakluis naar aanleiding van een spoedoverleg betreffende de datakluis.	Persoonsgegevens heeft een totale vernietigingsstop afgekondigd met betrekking tot de documenten die zich bevinden in de datakluis.
11 december 2025	Er vindt een overleg plaats met DJZ. BPZ wint juridische informatie in bij DJZ en in het bijzonder omtrent WOO-verzoeken.	Er vindt een overleg plaats met Directie Juridische Zaken van het ministerie van Financiën. BPZ wint juridische informatie in bij DJZ en in het bijzonder omtrent WOO-verzoeken.
19 december 2025	Op 19 december wordt geprobeerd om de decembernota in de lijn te brengen, vanuit Toeslagen wordt op de 19e aangeven dat die dag niet meer geparafeerd gaat worden en wordt het voorstel gedaan om de lijn wel te starten, zodat de nota na het kerstreces de tas in gaat. Tezelfdertijd wordt vanuit IV&D aangegeven dat er extra tijd nodig is om inhoudelijk te kijken naar de nota. Gezien de situatie wordt door BPZ besloten na het kerstreces de lijn te starten.	In de nota van oktober is aangekondigd dat voor het kersreces een nieuwe nota naar de staatssecretarissen gaat. Hierin moeten resultaten van de dan inmiddels volledige afgeronde steekproeven worden gedeeld en moet een aanpak worden voorgesteld worden voor het vervolg. Op 19 december wordt geprobeerd om deze decembernota in de lijn te brengen, vanuit Toeslagen wordt op de 19e aangeven dat die dag niet meer geparafeerd gaat worden en wordt het voorstel gedaan om de lijn wel te starten, zodat de nota na het kerstreces de tas in gaat. Tezelfdertijd wordt vanuit IV&D aangegeven dat er extra tijd nodig is om inhoudelijk te kijken naar de nota. Gezien de situatie wordt door BPZ besloten na het kerstreces de lijn te starten.
6 januari 2026	De decembernota is klaar voor de lijn.	De decembernota is klaar voor de lijn. Op 12 januari 2026 is stasHT geïnformeerd dat ze deze nota zou ontvangen.
16 januari 2026	Op 16 januari gaat de decembernota de lijn in om de stasFBD en stasHT te informeren over de uitkomsten van de inventarisaties en het vervolgtraject.	Op 16 januari gaat de nota die bedoeld was voor december de lijn in om de stasFBD en stasHT te informeren over de uitkomsten van de inventarisaties en het vervolgtraject. Deze nota heeft de staatssecretarissen niet bereikt (zie 4 maart)
10 februari 2026	Overleg ter voorbereiding van overleg met Persoonsgegevens Overleg met P-gv. staat aanvankelijk gepland op 12 februari. Deze afspraak is verplaatst naar 30 maart.	Overleg ter voorbereiding van overleg met P-gv. Overleg met P-gv. staat aanvankelijk gepland op 12 februari. Deze afspraak is op 11 februari verplaatst vanuit Persoonsgegevens na het overleg op de 10e met naar 30 maart. Dit overleg is geïnitieerd vanuit Persoonsgegevens
10 februari 2026	Directeurenoverleg over datakluis, besloten wordt dat er centrale regie/sturing nodig is. Er wordt een programmamanager aangesteld	Directeurenoverleg over de datakluis, besloten wordt dat er centrale regie/sturing nodig is. Bij dit overleg waren Persoonsgegevens naast Persoonsgegevens aanwezig. Initiatief kwam vanuit Persoonsgegevens Hieruit wordt een programmamanager aangesteld.
27 februari 2026	StasFIN is middels de startnota Belastingdienst kort geïnformeerd over het bestaan van de datakluis, de mogelijke implicaties en het feit dat	StasFIN is middels de startnota Belastingdienst kort geïnformeerd over het bestaan van de datakluis, de mogelijke implicaties en het

	we de Kamer zo spoedig mogelijk hierover informeren.	voornemen om de Kamer op korte termijn hierover te informeren.
4 maart 2026	In overleg met Persoonsgegevens is er besloten om de decembernota, die op 16 januari in de lijn is gebracht, op 4 maart uit de lijn te halen. Sinds de start van de lijn zijn er nieuwe inzichten en diverse wijzigingen in de nota aangebracht. P-gv. heeft hierom besloten om de 'verouderde' nota uit de lijn te halen en in plaats daarvan aan te sturen op een beslisnota met Kamerbrief.	In overleg met Persoonsgegevens is er besloten om de decembernota, die op 16 januari in de lijn is gebracht, op 4 maart niet aan te bieden. Sinds de start van de lijn zijn er nieuwe inzichten en diverse wijzigingen in de nota aangebracht. Persoonsgegevens heeft hierom besloten om de 'verouderde' nota uit de lijn te halen en in plaats daarvan aan te sturen op een beslisnota met Kamerbrief.
24 maart 2026	Eerste overleg stuurgroep	Eerste overleg opgerichte ambtelijke stuurgroep over de datakluis.
27 maart 2026	Overleg met stasFIN en stasHT over de datakluis	Eerste gezamenlijke overleg met stasFIN en stasHT over de datakluis, met de bestuurlijke conclusie dit met hoge prioriteit op te pakken. Sindsdien hebben frequent meerdere (gezamenlijke) overleggen plaatsgevonden.
30 maart 2026	-	Overleg Persoonsgegevens met P-gv. over de datakluis.

Voor meer informatie:

BDO Forensics & Technology

Persoonsgegevens